

Стенографски дневник

НА

83. заседание

Сряда, 11 юни 1947 г.

(Открито в 16 ч. 30 м.)

Председателствувал председателят Васил Коларов. Секретари: Рада Ноева и Илия Радков.

СЪДЪРЖАНИЕ

Съобщения:	Стр.	Стр.
Отпуски	193	Йордан Ковачев 199
Законопроекти	194	Спас Маринов 200
Защитване — отлагане отговора	194	Анастас Петров 201
По дневния ред:		Петър Братков 201
Проекторешения: 1. За одобрение I-то постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 26 май 1947 г., протокол № 85 — относно облагането с акциз чистия спирт, употребяван за производство на „пектин“.	194	Георги Йорданов 204
(Приемане)		Вълко Червенков 205
2. За разрешаване на „Български предачници“, а. д. — София, да реализира някои сделки във връзка с вноса на суров памук срещу износа на местни преди без мита, данъци, такси и др. (Приемане)	194	Добри Бодуров 206
Законопроект за облекчаване земеделските стопани, пострадали от сушата през 1946 г. (Второ четене)	195	Атанас Драгиев 206
Доклад на комисията по проверка на изборите. (Приемане оставките на 23 опозиционни народни представители)	195	Петър Божинов 207
Говорили: Докладчик Георги Костов	196	Петко Стоянов 209
Крум Славов	197	Спас Найденов 211
		Митю Седев 212
		Димитър Стоянов 213
		Рангел Даскалов 215
		Иван Костов 216
		Иван Гинчев 217
		Стоян Божков 218
		Недялко Атанасов 219
		Димитър Цветков 221
		Петко Франгов 222
		Дневен ред за следващото заседание 223

(В залата влиза временният председател на Народната република и председател на Великото народно събрание Васил Коларов, последван от останалите членове на бюрото, посрещнати със ставане на крака и ръкопожатия от мнозинството).

Председател Васил Коларов: (Звъни) Присъствуват нужното число народни представители. Обявявам заседанието за открито.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители: Д-р Александър Георгиев, Ангел Държански, Ангел Тишевишки, Ангел Бъчваров, Ангел Иванов, Андрей Михайлов, Борис Николов, Борис Тасков, Васил Иванов Василев, Веселин Дашич, Вида Василева, Гани Радев, Георги Вълчев, Георги Генов, Георги Колев Илиев, Георги Михайлов Добрев, Горан Ангелов, Гочо Терзиев, Груди Атанасов, д-р Димитър Хаджиев, Димитър Чорбаджиев, Димитър Нейков, Димитър Панайотов, Димитър Стоичков, Димитър Петров, Диню Тодоров, Дойчо Чолаков, Дочо Шипков, Елена Гаврилова, Ефрем Митев, Жейка Хардалова, Желю Иванов, Запрян Ташев, Иван Василев, Иван Димитров, Иван Евтимов, Иван Кишмеров, Иван Пешев, Иван Чуков, Исмаил Сарходжов, Камен Христов, Кирил Попов, Кръстю Стойчев, Кръстю Добрев, Любен Гумеров, Магда Димитрова, Макра Гюлева, Манахил Стоянов, Марин Маринов, Мата Туркеджиева, д-р Михаил Геновски, Мустафа Билялов, Недялка Душкова, д-р Ненчо Николаев, Никола Минчев, Никола Певтичев, Никола Станев, Никола Палагачев, Никола Янев, Пеко Таков, Пело Пеловски, Петко Деков, Петко Димитров, Петър Анастасов, Петър Бомбов, Петър Запрянов, Петър Ковачев, Петър Попиванов, Петър Русев, Сава Дълбоков, Слави Пушкар, Спаска Воденичарска, Сребро Бабаков, Станю Станев, Стела Благоева, Стойне Лисийски, Стоян Гюров, Стоян Павлов, Тано Цолов, Трифон Кунев, Христо Генов, Христо Джонджоров, Христо Попов, Цанко Григоров, Цветан Гаджовски, Юсип Еминов, Янчо Георгиев, Янко Димитров и Янко Комитов)

Председателството е разрешило отпуск на следните г-да народни представители: Атанас Минков — 1 ден, Борис Бонов — 2 дена, Георги Хълчев — 3 дни, Георги Генов — 4 дни, Георги Марков — 2 дена, Гани Радев — 3 дни, Георги Босолов — 3 дни, Димо Атанасов — 5 дни, Иван Копринков — 1 ден, Йордан Ковачев — 1 ден, Камен Ганчев — 3 дни, Константин Русинов — 3 дни, Минчо Панов — 1 ден, Петър Попиванов — 3 дни, Тодор Янков — 4 дни, Трифон Кунев — 4 дни, Христо Генов — 3 дни, Христо Джонджоров — 1 ден, Цветан Максимов — 3 дни, Станю Камаричев — 2 дена, Ангел Тишевишки — 3 дни, Георги Данков — 2 дена, Диню Тодоров — 4 дни и Захари Христов Захариев — 2 дена.

Следните г-да народни представители искат допълнителен отпуск, след като са се ползували с повече от 20 дни такъв, за което следва да се иска съгласието на Събранието.

Венера Клишчарова иска 7 дни отпуск. Ползувала се е досега с 44 дни. Които са съгласни да бъде уважена молбата ѝ, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Георги Костов иска 9 дни отпуск. Ползувал се е досега с 34 дни. Които са съгласни да бъде уважена молбата му, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Георги Михайлов Добрев иска 15 дни отпуск. Ползувал се е досега с 25 дни. Които са съгласни да бъде уважена молбата му, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Димитър Чорбаджиев иска 7 дни отпуск. Ползувал се е досега с 16 дни. Които са съгласни да бъде уважена молбата му, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Никола Певтичев иска 4 дни отпуск. Ползувал се е досега с 17 дни. Които са съгласни да бъде уважена молбата му, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Д-р Ненчо Николаев иска 4 дни отпуск. Ползувал се е досега с 20 дни. Които са съгласни да бъде уважена молбата му, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Никола Разлоганов иска 2 дена отпуск. Ползувал се е досега с 24 дни. Които са съгласни да бъде уважена молбата му, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Никола Янев иска 11 дни отпуск. Ползувал се е досега с 34 дни. Които са съгласни да бъде уважена молбата му, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Петър Запрянов иска 1 ден отпуск. Ползувал се е досега с 24 дни. Които са съгласни да бъде уважена молбата му, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пело Пеловски иска 9 дни отпуск. Ползувал се е досега с 53 дни. Които са съгласни да бъде уважена молбата му, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Петър Русев иска 3 дни отпуск. Ползувал се е досега с 23 дни. Които са съгласни да бъде уважена молбата му, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Спаска Воденичарска иска 4 дни отпуск. Ползувала се е досега с 24 дни. Които са съгласни да бъде уважена молбата ѝ, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Янко Комитов иска 8 дни отпуск. Ползувал се е досега с 13 дни. Които са съгласни да бъде уважена молбата му, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Милаш Данев Димов иска 2 дена отпуск. Ползувал се е досега с 23 дни. Които са съгласни да бъде уважена молбата му, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Марин Шиваров иска 2 дена отпуск. Ползувал се е досега с 24 дни. Които са съгласни да бъде уважена молбата му, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Съобщава се на г-да народните представители, че са постъпили следните законопроекти:

От Министерството на финансите — законопроект за допълнение на закона за безкасовите плащания и ползуването на влоговете.

От Министерството на земеделието — законопроект за изменение и допълнение на закона за горите.

От Министерството на войната — законопроект за амнистия.

Тия законопроекти ще се раздадат на г-да народните представители и ще бъдат поставени на дневен ред.

Г-да народни представители! Правителството предлага разглеждането на постъпилото запитване от народния представител инж. Стоян Божков към министъра на железниците относно рухналата дисциплина, порядките, непроизводителността, безотговорността и разхищенията по българските държавни железници да бъде отложено.

Моля г-да народните представители, които са съгласни с това предложение, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Председателството предлага да бъде изменен дневният ред по следния начин:

Първа точка — одобрение предложението за одобрение I постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 26 май 1947 г., протокол № 85, относно облагането с акциз чистия спирт, употребяван за производство на „пектин“; втора точка — одобрение предложението за разрешаване на „Български предачници“, а. д. — София, да реализира някои сделки във връзка с вноса на суров памук срещу износа на местни прежди, без мита, данъци, такси и др.; трета точка — второ четене на законопроекта за облекчаване земеделските стопани, пострадали от сушата през 1946 г.; четвърта точка — доклад на комисията по проверка на изборите и по-нататък — по ред следващите точки от обявения дневен ред.

Моля г-да народните представители, които са съгласни с това предложение, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка първа от дневния ред:

Одобрение предложението за одобрение I постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 26 май 1947 г., протокол № 85 относно облагането с акциз чистия спирт, употребяван за производство на „пектин“.

Моля секретаря да го прочете.

Секретар Рада Ноева (к): (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението за одобряване на I постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 26 май 1947 г., протокол № 85, относно облагането с акциз чистия спирт, употребяван за производство на „пектин“.

Г-да народни представители! Акционерно дружество „Пектин“ — София, произвежда желиращо вещество „пектин“. За окончателно пречисляване на „пектина“ и приготвянето му в трайно състояние е необходимо да се обработи със спирт. За тая цел на дружеството е необходимо 5.000 литра спирт месечно, който то след употребата ще пречиства в собствена дестилационна инсталация (спиртоварница) и добитият чист спирт наново ще употреби за целта. Дружеството моли да бъде освободен от акциз както спиртът, който ще му се отпусне от спиртни фабрики — 5.000 л. месечно, така и тоя, който ще добива от пречистването на замърсения и разределения спирт след манипулацията.

Спиртът, употребяван за индустриални цели, се облага с 500 лв. акциз на 1 л. 100°. Употребяваният веднаж спирт след пречистването — дестилирането му, подлежи на облагане със същия размер акциз.

Според kalkulацията на дружеството, направена при положение, че спиртът не плаща акциз, 1 кгр. „пектин“ има костуема цена без печалбата 2.902 лв. Ако спиртът — първоначално даденият и възстановеният — се обложи с акциз по 500 лв. на 1 л. 100°, „пектинът“ ще има костуема цена без печалбата около 7.813 лв. за 1 кгр.

Очевидно е, че акцизът ще ускъпи тоя артикул, а произвежданите мармалади ще се ускъпят с 10—25 лв. на 1 кгр.

Доказано е, че при производство на мармалади и др. с „пектин“ става по-пълно използване на суровия материал и самото производство е много по-евтино, защото е много по-опростено.

За по-пълно оползотворяване на суровите материали и поевтиняване на мармаладите, следва спиртът, употребяван за производството на „пектин“, да се освободи от общински налог и се обложи с минимален акциз — 20 лв. на 1 л. 100°, от който да се покрият разходите на държавата за произвеждания контрол над това производство.

Като имате пред вид изложеното, моля ви, г-да народни представители, да гласувате приложеното проекторешение.

София, юни 1947 г.

Министър на финансите: Д-р Ив. Стефанов

„РЕШЕНИЕ

за одобряване I постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 26 май 1947 г., протокол № 85, относно облагането с акциз чистия спирт, употребяван за производство на „пектин“

Одобрява се I постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 26 май 1947 г., протокол № 85, което гласи:

„Чистия меласов спирт, който „Пектин“ — акционерно дружество за производство, търговия и представителство на „пектин“ и др., си доставя направо от местните спиртни фабрики за производство на желиращо вещество „пектин“, се облага с 20 лв. акциз на 1 литър 100°. Същият се освобождава от общински налог.

Възстановеният чист спирт, който същото дружество добива в фабриката си чрез дестилация на употребения вече при производството на „пектина“ спирт, не се облага с акциз и общински налог, ако се употреби за производство на „пектин“ в същата фабрика.

Дестилационната инсталация, в която се извършва пречистването на спирта, трябва да отговаря на условията, предвидени в закона за държавните привилегии, акцизите и патентите и наредбите по приложението му. Контролът върху нея се упражнява съгласно същия закон.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни да бъде одобрено докладваното проекторешение, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаване към точка втора от дневния ред:

Одобрение предложението за разрешаване на „Български предачници“, а. д. — София да реализира някои сделки във връзка с вноса на суров памук, срещу износа на местни прежди, без мита, данъци, такси и др.

Моля секретаря да го прочете.

Секретар Рада Ноева (к): (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението за одобрение да се разреши на „Български предачници“ акционерно дружество, София, да реализира някои сделки във връзка с вноса на суров памук срещу износ на местни прежди, без мита, данъци и др.

Г-да народни представители! Общата централа на българската памукопредачна индустрия „Български предачници“, акционерно дружество, от гр. София, с оглед да обезпечи напата памучна и вълнена индустрия било с висококачествен египетски памук, чеобходим при производството на прежди с високи номера за шевни конии, автомобилни гуми, чорапи и други специални нужди било с известен резерв от вълна и памук, необходими за поддържане непрекъснатата работа на нашите фабрики, моли да й се разреши да сключи следните сделки:

1) да внесе оригинален египетски памук, срещу износ на памучни прежди, произведени от местен и руски памук;

2) да внесе временно суров памук от Египет, Палестина и Турция, за изпращането му в прежди, за да бъдат върнати обратно, като заплащането на работата (ишлемето) се извърши със суров памук от същия произход;

3) да внесе временно вълна от Турция за обработката й в прежди и върнати обратно, като работата (ишлемето) се заплати със сурова вълна;

4) да не се събирават при вноса, износа и временния внос каквито и да са мита, данъци, такси, берии, герб и др. по който и да било закон, освен тия за памука и вълната срещу ишлемето.

Дирекцията на външната търговия, а така също и Върховният стопански съвет, дават съгласието си за така очертаните сделки.

Последните по своето естество представляват голям интерес и са благоприятни за народното ни стопанство. Те ще създадат възможност, без заплащане със свободни девизи, да се привлекат известни количества памук и вълна без да костват тия материали и добитите от тях артикули на цени по-високи от определените та кива на местния пазар и без да се пречи на производствения годишен план. Тия сурови материали ще допринесат за създаването на един резерв, който ще спомогне за непрекъснатото поддържане работата в нашите текстилни фабрики.

Следва да се отбележи, че част от египетския памук, уговорен за замяна с прежди, е готов за отправяне за гр. Варна и изпращачът чака само нареждане след уреждане на въпроса за безмитния внос.

Като ви излагам горното, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете в текущата сесия на Великото народно събрание представеното ви за целта проекторешение.

Гр. София, 7 юни 1947 г.

Министър на финансите: Д-р Ив. Стефанов

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобрение да се разреши на „Български предачници“, акционерно дружество София, да внесе 975 тона египетски памук, срещу износ на 500 тона местни прежди; да внесе временно за изработка в прежди 1.000 тона суров памук от Египет, Палестина и Турция и 600 тона сурова вълна от Турция, срещу ишлеме, без заплащане

при вноса, временния внос и износ, на каквито и да са мита, данъци и други с изключение на памука и вълната, които ще останат в страната срещу ишлемето.

Одобрява се да се разреши на Общата централа на българската памукопреработна индустрия — „Български предачници“, акционерно дружество, София, да реализира следните сделки:

1. Замяна. Да внесе на части оригинален египетски памук, годен за изпридане на високи номера преди, в размер а 975 тона реално нето, срещу внос на памучни преди, произведени в страната от местен и руски памук, неизбелени, небоядисани, в размер на 500 тона реално нето. Изработката на предиите да бъде на гранчета, в пакети или намотани на книжни масури, до максимум № 20/1, обвити в амбалажна хартия и вложени в каси от чамови нерандосани дъски.

2. Ишлеме:

а) да внесе временно на части суров памук от Египет, Палестина и Турция, в размер на 1.000 тона реално нето, който да се изпреди в страната и получените преди се върнат обратно за същите страни, като работата (ишлемето) се заплаща с внесен суров памук;

б) да внесе временно 600 тона сурова вълна от Турция, която да се изпреди в страната и получените преди да се върнат обратно за същата страна, при заплащане работата (ишлемето) с внесена сурова вълна.

Подробностите по уреждане на споменатите сделки — цени, съотношения и други, да се определят под контрола и със съгласието на Главната дирекция на външната търговия.

При вноса, при временния внос на суровия памук и суровата вълна, а така също и при износа на предиите, да не се събират, каквито и да са мита, данъци, такси, товарна такса, герб и други, по който и да било закон, с изключение на памука и вълната, които ще се внесат за изплащането на ишлемето, ще следва да заплатят вносното мито и други данъци и такси на общо основание.

Вътрешният амбалаж, масуриите и дървените каси при износа на предиите, също така да се освободят от износни данъци, такси, герб и други, по който и да било закон, включително и товарна такса.

Привременният внос на памука и вълната, следуемите се вносни мита и други данъци и такси да се обезпечат с лично поръчителство, дадено от вносителя „Български предачници“, акционерно дружество. Сделката по т. 1 от настоящото да се извърши при едновременно размяна на стоките на граничния български пункт или при предварителен внос на памука.

Настоящото решение отменя всички разпореджания, предвидени в специалните закони, които му противоречат.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с докладваното проекторешение, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към точка трета от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за облекчаване на земеделските стопани, пострадали от сушата през 1946 г.

Моля докладчика да го докладва.

Докладчик Бочо Илиев (к): (От трибуната) Г-да народни представители и представительки! Комисията направя само едно малко изменение в този закон, като постанови, джхвената отсрочка за срок една година да стане безлихвена. (Чете)

ЗАКОН

за облекчаване на земеделските стопани, пострадали от сушата през 1946 г.

Председател Васил Коларов: Поставям на гласуване заглавието на законопроекта. Моля г-да народните представители, които са съгласни с заглавието на законопроекта, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Член единствен. Всички пострадали от сушата стопани през 1946 г. получават отсрочка за срок една година на заемите, получени от Българската земеделска и кооперативна банка по наредбата-закон за облекчаване и подпомагане земеделските стопани, пострадали от сушата през стопанската 1944/1945 г. — („Държавен вестник“, брой 256, от 2 ноември 1945 г.)

Този срок започва да тече от падежа на изплащането на получения безлихвен заем.

В срок от 15 дни от възникването в сила на закона, пострадалите стопани, желаещи да им бъде продължен срокът на заема, изпращат направо или чрез общината писмена молба за това до директора на съответния клон на Българската земеделска и кооперативна банка.

Веднага след изтичане на този срок комисия в състав: директорът на Българска земеделска и кооперативна банка, представител на околийското агрономство и представител на дружеството на ОЗПС разглеждат исканията и с протокол решават на кои стопани следва да се отсрочи заемът.

Председател Васил Коларов: Поставям на гласуване член единствен от докладвания законопроект. Моля г-да народните представители, които са съгласни с член единствен от докладвания законопроект, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към точка четвърта от дневния ред.

Доклад на комисията по проверка на изборите.

Давам думата на докладчика на комисията.

Докладчик Георги Костов (к): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! В изпълнение на решението на Великото народно събрание от 10 юни т. г., взето по повод писмото на прокурора при Софийския областен съд под № 6457, от 10 юни 1947 г., парламентарната комисия по проверка на изборите в днешното си заседание, на 11 т. м. обсъди внимателно въпроса, който ѝ бе възложен със споменатото решение на Великото народно събрание и излиза пред вас с настоящия доклад за резултатите от работата си.

Освен книгата, които бяха прочетени пред вас на 10 т. м., комисията имаше да разглежда още редица други документи, които постъпиха на нейно разположение след това прочитане.

На първо място след прочитане писмото на прокурора, в бюрото на Великото народно събрание са постъпили две писма: едното от постоянното присъствие на Българския земеделски народен съюз — Никола Петков, и другото от бюрото на парламентарната група на същата политическа партия, които имат следното идентично съдържание: (Чете) „До г-на председателя на VI Велико народно събрание тук. Уважаеми г-н председателю! Съгласно устава и правилника за вътрешния ред на парламентарната група на съюза ни, приети още в 1919 г. от единния БЗНС, всички народни представители, избирани от името на последния, са обаяни да депозират оставките си писмено на постоянното присъствие на съюза.

В изпълнение на тия уставни постановления народните представители, избрани на 27 октомври 1946 г. с листата на БЗНС — Никола Петков, депозираха своите оставки с писмени заявления, предадени на постоянното присъствие на съюза.

При обиска, извършен на 5 т. м. в канцеларията на постоянното присъствие на ул. „Ц. Шишман“ № 12, органите на народната милиция са иззели разни книжа, между които и въпросните заявления.

От само себе си се разбира, че тия заявления народните представители са предали на разположение на постоянното присъствие на съюза ни, което единствено може да разпореджа с тях и че никой друг не може да си послужи с тях.

Постоянното присъствие на съюза ни досега не си е послужило с нито едно от тези заявления и не е решавало да се възползува от същите, за да ги депозира по предназначение.

Като ви донасяме горното, молим да разпоредите потребното: 1) щото тия заявления да се предадат на постоянното присъствие на БЗНС — Никола Петков чрез административния секретар Асен Павлов и 2) ако някое от тия заявления би постъпило, въпреки всичко, в бюрото на Великото народно събрание, този акт да се счете за злоупотреба с права и на заявлението да не се дава никакъв ход, а същото бъде върнато на постоянното присъствие на съюза ни чрез административния секретар Асен Павлов.“ Следват подписите на членовете на постоянното присъствие: Асен Павлов, Недялко Атанасов и т. н.

Както казах, идентично със същото съдържание е постъпило също такава изложение и от бюрото на парламентарната група на БЗНС — Никола Петков, което смятам за ненужно да чета.

По-късно през същия ден в канцеларията на Великото народно събрание са почнали да постъпват поотделно от всекиго от народните представители, чиито имена се прочетоха вчера в пленума, еднообразни писма и заявления, които всичките имат следното съдържание. Ще прочета само заявлението на народния представител Тончо Тенев Тонев, народен представител от VI Велико народно събрание, избран от втора Софийска избирателна колегия. (Чете)

„Г-н председателю! От бюрото на Великото народно събрание се прочете писмо от г-на прокурора при Софийския областен съд, с което са препратени заявления от народни представители за подаване оставка, които са били намерени при обиска у Никола Петков — тук още се казва „у Никола Петков“ — гр. София, ул. „Цар Шишман“ № 12, между които заявления се цитира и такава подписано от мене.

Заявявам, че аз съм подписал заявление за подаване оставка, което съм предал на постоянното присъствие на Българския земеделски народен съюз — Никола Петков, а не лично на г-н Никола Петков, и то само при условията и в изпълнение на устава на БЗНС — Никола Петков, и чл. 29 от правилника за вътрешния ред на парламентарната група при съюза ни, въз основа на решението на съюзните институции — постоянното присъствие и управителния съвет на същия. Същият чл. 29 от правилника за вътрешния ред на парламентарната група на БЗНС е бил в сила и действувал още по времето на Александър Стамболийски и остана традиция в съюза ни.

Като донасям горното до знанието ви, заявявам, че с това заявление г-н прокурорът при Софийския областен съд не е бил в правото си да постъпи по тоя начин, а трябваше да го върне на постоянното присъствие на съюза ни, на което съм го доверил.

При горните обяснения заявявам, че аз не съм подал и не подавам оставката си като народен представител и оттеглям въпросното заявление, като моля, същото да се върне на постоянното присъствие на съюза ни на мене.“

Такива заявления са постъпили от всичките въпросни 23-ма народни представители.

Освен това народният представител Петко Стоянов, ...

От мнозинството: Независимият! (Веселост)

Докладчик Георги Костов (к): Независимият интелектуалец!

Председател Васил Коларов: Моля, не прекъсвайте докладчика!

Докладчик Георги Костов (к): ... подава в същото време стенографско заявление със следното съдържание: (Чете)

„До г-на председателя на VI Велико народно събрание. Заявление от Петко Христов Стоянов, народен представител от VI Велико народно събрание, избран от втора Софийска избирателна колегия.

Г-н председателю! В днешното заседание на Великото народно събрание от бюрото бе съобщено, че г-н прокурорът при Софийския областен съд намерил в изтегити книга на Никола Петков подписано от мене заявление до бюрото на Народното събрание, с което си подавам оставката от народното представителство, и го изпраща в бюрото на Събраниято.

Това заявление аз бях депозирал в Централния изборен комитет по изборите за VI Велико народно събрание, съгласно ангажиментите, поети от кандидатите по отношение изборната платформа.

Фактът, че г-н прокурорът го препраща в бюрото, е доказателство, че аз не съм го депозирал в бюрото на Народното събрание и че пред него, бюрото, оставка от народно представителство не съм подавал и не подавам. София, 10 юни 1947 г. С почит: Петко Стоянов.“

Г-да народни представители! Необходимо е да се отбележат веднага следните твърде съществени обстоятелства във връзка с постъпило писмо от г-на прокурора при Софийския областен съд, а също така и с документите, които допълнително са депозирани от въпросните 23-ма народни представители.

Първо. В писмото на постоянното присъствие, а също и в писмото на бюрото на парламентарната група се твърди, че подаването на подобни заявления за оставка се повелявало от устава на Българския земеделски народен съюз от преди разцепването му, който устав е бил в сила и сега като устав на съюза на Никола Петков. Комисията обаче си достави от Областния съд цялата преписка по зарегистрирането на Никола Петковия съюз като юридическа личност, съгласно закона за юридическите лица, гражданско дело № 10 от 1946 г., към което се намира автентичният екземпляр на устава, приложен към молбата за регистриране.

От този екземпляр се вижда, че никакво подобно разпореждане не се съдържа в устава на БЗНС — Никола Петков. Буди най-голямо удивление обстоятелството с каква лекота два института с подписите на най-първите хора на една политическа организация могат пред лицето на Великото народно събрание и на целия български народ да излязат с твърдението на подобни дръзки и флагрантни неистини.

Второ. В същото писмо се твърди, че въпросните заявления са били изтеглени при претърсването, извършено в помещението на постоянното присъствие на БЗНС — Никола Петков. От писмото на прокурора и от оригиналния протокол за обиск се вижда, че това е станало в частното жилище на Никола Петков. Посочените оставки са изтеглени от неговата лична архива. Това е още едно нагледно доказателство как 23 души първенци на тази политическа група, членове на постоянното присъствие и на бюрото на парламентарната им група, могат, без капка стеснение, в официален документ с подписите си да заблуждават Великото народно събрание и българския народ. (Ръкоплекания и възгласи „Позор!“ от мнозинството)

Трето. Особено характерен е случаят с народния представител проф. Петко Стоянов. В своето заявление за оставка, подписано и датирано от него саморъчно на 14 ноември 1946 г., т. е. близо три седмици след изборите — а не преди изборите, както твърдят в заявлението си — и цяла седмица след свикване на Великото народно събрание той депозира своята писмена оставка пред някакъв централен изборен комитет във връзка с ангажименти на кандидатите по изборната платформа. Подобно безпомощно извъртание само характеризира морално-политическото падение на този господин професор. (Ръкоплекания от мнозинството)

Четвърто. В прочетените писма на постоянното присъствие и на бюрото на парламентарната група се заявява съвършено недвусмислено, че не само се признава съществуването и наличието на заявленията за оставка, но че тия органи считат същите заявления за валидни до последния момент при единствената уговорка, че те трябва да бъдат върнати на постоянното присъствие, което „единствено може да разпорежда с тях“, и очевидно не се отказва да прави това при подходящ случай в бъдеще.

Половин час след това обаче авторите на заявленията, голяма част от които като членове на постоянното присъствие и на бюрото на парламентарната група са подписали въпросните два писма, подписват молби до Великото народно събрание, с които заявяват, че не са подали и не подават оставка и че оттеглят заявленията си за оставка. Сега вече за съюзния устав не се говори — очевидно някой си е спомнил, че уставът е официално депозирал в областния съд и че може лесно да се провери неговото съдържание — говори се сега за повече или по-малко апокрифни, несъществуващи „правилници“ и „традиции“.

Ние можем да се спрем и на традициите на нашата парламентарна практика. Нашите парламентарни традиции не познават случая за предарително подаване на оставка. Не. Господата от опозицията искат при този скандален случай да спекулират даже с името на покойния Александър Стамболийски. Те се опитаха да сторят това в комисията. Земеделският съюз е имал парламентарни групи и в 1905, и в 1908, 1914, 1915, 1919, 1920, 1923, 1927 и 1931 години, но такава позорна практика не е съществувала. (Ръкоплекания и възгласи „Вярно!“ от мнозинството)

Но ако господа опозиционерите искат да се позовават на някаква си практика, на някакви си традиции за предарително вземане на оставки, то такава имаше, но тя беше на фашистките режими.

Особено пък положението на г-н проф. Петко Стоянов го заставя тъй като е интелектуалец в единствено число, без пар-

тия, независим в кавички, а твърде много зависим от г-н „Фюрера“, да се позовава на още по-апокрифни институти, ангажименти и задължения, за да обясни наличието на неговото заявление за оставка в дома на Никола Петков.

Историята с заявлението за оставка на опозиционни народни представители ни заставя да се занимаем и с въпроса за свободата на съвестта на народния представител, за така наречения императивен мандат, за отговорността на народния представител пред избирателите му и пред народа.

Съвсем пресни са в паметта на всекиго от нас атаките на опозиционните лидери срещу постановлението на чл. 4 от проекто-конституцията. Разрешете ми, г-жи и г-да народни представители, да ви процитирам няколко пасажи от доскорошните речи на г-н проф. Петко Стоянов. В речта си по проекто-конституцията, произнесена тук в Народното събрание, г-н Петко Стоянов дословно каза така: „Що се отнася до народното представителство, ние поддържаме принципа, че народните представители представляват не само своите избиратели, но и целия народ и не могат да бъдат отзовавани, нито да бъдат държани отговорни за своите убеждения и за своите гласувания, затова защото в изпълнението на тях свои задължения народните представители представляват целокупния народ.“

Един от мнозинството: По професорски!

Докладчик Георги Костов (к): Тези думи забележително „хармонизират“ с подписа върху едно заявление, с което така нареченият представител на независимите интелектуалци е заложил своя депутатски мандат в ръцете на едно лице, какъвто е Никола Петков. (Ръкоплекания и възгласи „Позор!“)

Г-да и г-жи народни представители! Сега може да станат по-нататъшни ония акции на единодушие, което твърде често се манифестираше от тази страна (Сочи опозицията), когато копчето се натискаше и гумените топки подскачаха (Ръкоплекания от мнозинството), когато се поръчвах манифестации, движени от една и съща пружина. И тази пружина се е намирала в желаната каса на г-н Никола Петков, признатия „фюрер“ на опозицията.

Ние имаме случаи, когато е имало колебание в тяхната среда, когато известни народни представители от опозицията по дадени наши законопроекти, които действително отразяват интересите на българския народ, са се колебали. Ето кой фактор е действувал за така нареченото единодействие от страна на опозицията. Вие знаете как самият Никола Петков по повод на разискванията по проекто-конституцията се обяви против така наречените императивни мандати, с които се стеснявала, отнемала свободата на съвестта на народните представители.

Ето какво той говореше по повод чл. 4 от нашата проекто-конституция: „В резултат на това подчинение на народните представители на избиратели цялата власт е съсредоточена в ръцете в една партия, която има мнозинството в Народното събрание. Това дава именно отпечатъка на проекта за конституцията — система на така наречената тоталитарна държава.“ Тоталитаризмът е там. (Сочи опозицията) Фюрерските действия и методи на ръководство са там! (Сочи опозицията. Ръкоплекания от мнозинството)

А ето какъв текст е вписан в неговия проект за конституция, който той огласи от тази трибуна: „Народните представители представляват не само своите избиратели, но и целия народ. Народните представители имат пълна свобода, според собственото си убеждение и съвест, да обсъждат всички въпроси, засягащи народа и републиката“. Твърдо е действително да си представи човек по-ярък понер на политическа тартюфщина, лицемерие. (Ръкоплекания от мнозинството)

В разискванията по конституцията достатъчно се изясни какво е нашето отношение към въпроса за независимостта на народния представител и за неговата отговорност пред избирателите. Докато мнозинството на Великото народно събрание подчерта, че народният избранник продължава да бъде отговорен пред народа и след избора си и че мандатът му може да бъде отнет, ако той измине на народните интереси, опозиционните лидери, обратно, ратувайки за пълна безотговорност и независимост на избранника от народа, който го е избрал, свързват този избранник за ръцете и краката; запущват му устата, лишават го от всякаква свобода на мисъл и на съвест, подчиняват го цялостно, без остатък, на една личност, какъвто е Никола Петков, на който Великото народно събрание дава имунитета — знаете за какво.

Някои от мнозинството: За предателство!

Докладчик Георги Костов (к): Комисията, изпълнявайки задачите, които й се възложи от Великото народно събрание с решението му от 10 т. м., вчера, имаше да се занимае и с друг въпрос: какви изводи следва да се направят от представените във Великото народно събрание писмени оставки на 23-та народни представители?

Подписвайки тези документи, въпросните народни представители безспорно са се съгласили да бъде снет мандатът им в момента и при условия, които не те лично ще има да определят. Те са загубили вече своята самостоятелна воля да решават, те са абдикирали от правото да определят сами условията, момента, когато трябва да им бъде приета оставката.

Примерно, към 15—16 ч. вчера, 10 юни, болшинството от тези лица, в качеството си на членове на постоянното присъствие и на бюрото на парламентарната група, с депозирани писма до председателя на Великото народно събрание поддържат, че тази абдикация е в сила към него момент само с уговорката, че тя била дадена в полза на постоянното присъствие, което ще има да решава кога да се възползува от нея. Та не възбавяват до началото, че има една подобна абдикация.

Преди това вече оставките, като приложение към писмото на прокурора, не само са постъпили и регистрирани в бюрото на Великото народно събрание, но са и съобщени, докладвани пред пленума му. Правоотношението е вече създадено. Решението е гласувано и на комисията е възложена задача.

Два часа по-късно в канцеларията на Събранията постъпват индивидуални заявления, че молителите не са подавали и не подават оставка, че оттеглят и анулират подадената такава. При това, както се отбелязва, такива заявления подават и ония депутати, които са членове на постоянното присъствие и на бюрото на парламентарната им група, които час преди това заявяваха, че оставките са в сила, само че в полза на постоянното присъствие, а не на другия някого.

Какво действие произлиза от подадените индивидуални заявления? Очевидно никакво при създаденото правоотношение и при туряне в действие процедурата по правилника на Великото народно събрание.

Не издържа критика и доводът, че оставките били депозири на разположение не лично на Никола Петков, а на постоянното присъствие на съюза. Фактът, че тези документи се намират и изземват не в съюзната архива, а в личната архива на Никола Петков, опровергава това твърдение.

Това обаче не е всичко. В личната архива на Никола Петков са оставките и на членовете на самото постоянно присъствие. На чие разположение се подават техните оставки — постави се въпросът? Това вече прилича на историята на крадеца, който обрал сам себе си. Подобни смехотворни твърдения на постоянното присъствие не могат очевидно да задържат вниманието на Великото народно събрание.

Най-после да видим оставката на проф. Петко Стоянов. Намемена заедно с всички останали, тя разбива на пух и прах цялата тази несъстоятелна теория, която постоянното присъствие и бюрото на тяхната парламентарна група се мъчат да акредитират при разглеждане на въпроса тук пред Великото народно събрание. Съвършено ясно е, че оставките са депозири лично на Никола Петков, пред когото тези депутати са абдикирали от всичките си права, от цялата си така наречена независимост . . .

Един от опозицията: И той е дал тук оставка!

Докладчик Георги Костов (к): Какво, от себе си ли се отказва? — . . . пред когото тия депутати са абдикирали от всичките си права, от цялата си, както казах, така наречена независимост и свобода на съвестта като народни представители, отказали са се от мандата, с който са ги облекли техните избиратели; отказали са се от званиемто „народни представители“ и доброволно са станали послушни изпълнители на волята на „всемогъщия фюрер“.

Един от опозицията: Това не е вярно!

Докладчик Георги Костов (к): . . . без своя воля, без свое мнение, без свое убеждение, без своя съвест. (Ръкоплескания от мнозинството) Това важи и за членовете на постоянното присъствие. Този извод не може да бъде опроверган с никакви софизми.

Великото народно събрание е в правото си да постави въпроса: ако две дузини народни представители, изпратени в Парламента с гласовете може би на няколко стотин хиляди български граждани, проявявайки преди всичко най-пълно неуважение към себе си и към своите избиратели, са абдикирали доброволно от правата и достойнството на народни избраници, за да поставят това дадено им доверие безотговорно в ръцете на един единствен човек, могат ли, г-жи и г-да народни представители, те и заанапред да представляват избирателите си? Могат ли да продължават да бъдат членове на Великото народно събрание на Народната република България?

От мнозинството: Не.

Докладчик Георги Костов (к): Не. При тази постановка добива съвършено второстепенно значение формалният въпрос: дали техните писмени оставки са били поднесени лично от тях на Великото народно събрание, дали това е сторил абсолютният им повелител и господар Никола Петков, или пък по път, непредвиден изрично преди това, те са стигнали до Великото народно събрание. Едно е ясно: по-голямо падение от това нашият парламентарен живот не е виждал. Същественото е това, че още преди половина година те със саморъчния си подпис са се отказали да представляват и да отговарят пред онези, които са ги облекли с доверие и са предоставили на един политически авантюрист да се разпорежда с мандатите, дадени им от няколко стотин хиляди избиратели.

Както в частното право, така в още по-голяма степен и тук, в публичното, никой не може да черпи права от неморалните си и противозаконни действия. (Ръкоплескания от мнозинството)

Ръководена от всички тия съображения, които аз ви изложих тук, комисията по проверка на изборите предлага следното решение на Великото народно събрание: поради доброволен отказ да носят мандата, в който са били облечени от своите избиратели; поради явния отказ да говорят и гласуват във Великото народно събрание според собствената си съвест и убеждение, Великото народно събрание счита, че народните представители: Петко Христов Стоянов, Недялко Атанасов Мочуров, Асен Александров Стамболийски, Димитър Стоянов Ангелов, Рангел Василев Даскалов, Асен Павлов Баев, Димитър Цветков, Кирил Попов, Недко Колев Ботев, Тодор Стоянов Лазаров, инж. Стоян Божков Георгиев, Иван Цветанов Гинчев, Иван Христов Костов, Кочо Георгиев Бонев, Михаил Т. Михайлов, Митю Иван Седев, Петко Иван Франгов, Петър Божинков Трифонов, Спас Найденов, инж. Тончо Тенев, Стоян А. Кър-

лов, Стефан Г. Димитров и Калю М. Калев са загубили достойнството и качеството да бъдат членове на Великото народно събрание (Продължителни ръкоплескания от мнозинството) и ги лишава от техния мандат. (Ръкоплескания от мнозинството)

Едновременно, уважавайки волята на избирателите от техните избирателни колегии, Великото народно събрание счита, че съгласно чл. 105, алинея втора, от избирателния закон те следва да бъдат заместени със следващите в съответните листи кандидати и подгласници. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Крум Славов. (Възражения от мнозинството)

Един от мнозинството: Много благодарна задача си поел! (Глъчка)

Председател Васил Коларов: (Звъни) Моля тишина, г-да!

Крум Славов (сЛ): (От трибуната) Г-да народни представители! Изслушахте доклада от г-н докладчика по въпроса за 23-мата души народни представители, има ли подадена оставка или не и какви са правните последствия от тези постъпили в бюрото на Камарата заявления, намерени в дома или пък в канцеларията на управителното тяло на Земеделия народен съюз (Възражения от мнозинството), изпратени с писмо от г-н прокурора тук, в Камарата.

Ако спокойно обсъждаме и ако нямаме в съображение един политически акт, тогава въпросът сам по себе си се слага тъй, както го сложи и г-н председателят на Народното събрание вчера. От фактическа страна няма спор, че тези заявления, адресирани до председателя на Народното събрание, действително са подписани от лицата, които фигурират като податели и че те са намерени при обиска в дома на Никола Петков. Безспорно е, и аз смятам, че не само бюрото на Народното събрание, но и болшинството от всички народни представители знаят, че домът на Никола Петков едновременно служи и за канцелария на тяхното постоянно присъствие и обикновено там то заседава. (Възражения от мнозинството)

Един от мнозинството: По хитлеристки.

Крум Славов (сЛ): Но и да приемем за момент, че там не стават заседанията на постоянното присъствие, че едновременно неговият дом не е и канцелария на постоянното им присъствие, аз подчертавам следното положение. При едно претърсване от органите на властта се изземват известни книжа. Между тези книжа се намират и тези заявления, депозири там още през 1946 г. След изземването те вече идват тук до бюрото на Камарата с препроводително писмо от г-н прокурора.

Явява се сега следният въпрос — моралната страна, политическата страна и пр., върху която аз ще се спра по-после, оставям за момента настрана: има ли действително сега подадени оставки в бюрото на Камарата и може ли Парламентът да се занимава и да решава да се приемат ли, да се не приемат ли? Имайте пред вид обстоятелството, че бюрото на Камарата вчера докладва така реда на постъпването на тези оставки, че не се счете за компетентно да реши въпроса, сезирано ли е то, бюрото, с подаването на тези оставки и да сезира Народното събрание. Когато постъпи законопроект, когато постъпи известна молба и пр., бюрото съобщава: постъпило е това, това и това. Сега самото бюро счете, че има нещо неестествено и нередно, че не е компетентно да реши дали трябва ли с занимае Парламентът или не, дали има подадени оставки до Парламента или не, и предложи на пленума да реши този въпрос, като се изпрати в комисията, комисията да реши и двата въпроса: първо, ще се занимава ли Парламентът с този въпрос и, второ, има ли в същност подадени оставки в Парламента от известни депутати. И ако комисията излезе с мнение, че има подадени оставки, тогаз да реши въпроса вече и за правните последствия от по този начин депозираните оставки.

Г-да народни представители! Не е тук въпросът за формата — тя има своето съществено значение. Аз се обстрахирам сега от този въпрос, дали е редно или не по този начин да се депозират оставки, по него по-после ще говоря. Вие имате едни документи за подадени оставки, подписани и депозири в едно трето лице или в някое изпълнително тяло.

Министър Антон Югов: Но до кого са адресирани? Интересно е това.

Крум Славов (сЛ): Адресирани са до бюрото на Камарата. Г-н Югов! Вие много добре схващате тая работа. Най-малко вие сте, който да не схващате и да не знаете значението и целта, която се преследва.

Министър Антон Югов: Схващам я.

Крум Славов (сЛ): Макар и адресирани до бюрото на Камарата, тези заявления, които са още от 1946 г., стоят в една том, или в една каса, или в джоба на някого, за да постъпят в бюрото на Камарата, в самото Народное събрание и да му дадат повод да се занимае то, ще приеме ли или не оставките на тези депутати. Тези книжа обаче, адресирани до председателя на Народното събрание, трябва да дойдат тук чрез доброволно волеизявление на самите лица, които са подписали тези заявления, или от лицето, на което е даден мандат да си послужи с тези заявления. (Възражения от мнозинството) Следователно вие нямате депозири в Парламента, в бюрото на Камарата тези заявления нито от самите подписващи ги, нито от техния мандатар, било лично от Никола Петков, било от постоянното присъствие.

Докладчик Георги Костов (к): Хора, поставени под почителство, не могат да бъдат депутати. Те нямат даже изборителни права.

Крум Славов (сЛ): Ние изслушахме със спокойствие Вашата катетична реч.

Димитър Георгиев (к): Той прави доклад.

Крум Славов (сЛ): Бъдете търпеливи и Вие да чуете нашите възражения.

Докладчик Георги Костов (к): Ти със софистика недей ни ванямава.

Крум Славов (сЛ): Аз със софистика не си служа, а си служа с обикновен човешки разум. Няма нужда да бъдеш юрист, или да бъдеш стар парламентарист (Ръкоплекания от опозицията), и обикновеният гражданин от село или град, който знае да се подписва и живее в това общество, и той ще ви каже, и той ще ви отговори. Може морално, политически, обществено и пр. да не сме съгласни с този начин на депозиране оставки, но всеки ще ви каже, че аз мога да си направя едно заявление, адресирано до председателя на съда и да го туря в джоба си или да го дам на друг, и то да се загуби.

Цола Драгойчева (к): Не е същото.

Крум Славов (сЛ): Това не значи подаване на молбата. Ако аз подавам заявлението си тук, направо в Народното събрание, ...

Министър Стефан Тончев: Не се ли срамувате от Вашата защита? Как може да поддържате подобно нещо? Засрамете се!

Крум Славов (сЛ): Аз се чудя как можете да правите възражения на тези съображения, които аз изтъквам.

Титко Черноколев (к): Трябва да се червите как те са си прокавали съвестта.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Крум Славов (сЛ): Ето защо от гледище на правилника за вътрешния ред на Народното събрание, от гледище на парламентаризма, от гледище на избирателния закон и от човешкия разум, Народното събрание не е сезирано по един законен ред и път, няма подадени оставки. ...

Димитър Котев (к): Това е логика на патешкия разум, не на човешкия.

Крум Славов (сЛ): ... и то не може да се занимае с тези оставки и не може да вземе никакво решение.

Г-да народни представители! Има едно друго положение.

Един от мнозинството: Защо така са адресирани оставките?

Крум Славов (сЛ): И на тия въпроси ще дойда. — Но казва се: ги са депозириани в ръцете на Никола Петков, който е известен какъв е, що е, заложили са си своята съвест и са се отказали от своята самостоятелност и от своята мисъл.

Титко Черноколев (к): Това е съществено. На това трябва да отговорим.

Крум Славов (сЛ): Сега тъкмо на това ще отговоря. Имайте търпение да чуете.

Г-да народни представители! Първо, тъй депозираните заявления у главния секретар на партията очевидно е, че те са депозирани не с оглед лицето Никола Петков като Никола Петков, а като политически главен секретар на тяхната партия. ...

Цола Драгойчева (к): На фюрера!

Крум Славов (сЛ): ... и едновременно председател на тяхната парламентарна група сега. Когато докладчикът говори за подаването на тия заявления, за депозирането им на Никола Петков, каза, че никъде в парламентарния живот не само на България, но в света не съществува такава практика. Лично аз и нашата парламентарна група — бих си позволил даже от нейно име да кажа — не споделяме този начин на депозиране заявления.

Цветан Капитанов (з): А го защищавате.

Крум Славов (сЛ): Върху туй може да се говори много и да се спори. Но има едно: в техния правилник го има, и вне, които ми правите възражения, ще си спомните, че навремето Александър Стамболийски беше атакуван и тук, и в пресата, че в неговите ръце са депозириани оставките на народните представители от земеделската парламентарна група. Ами това е исторически факт. Ако това вне отричате и оспорвате, вне на всяка цена не искате да говорите истината, на всяка цена искате да изнасилите фактите. (Ръкоплекания от опозицията) Може да не сме съгласни. Аз ви казвам, че нашата парламентарна група не споделя този начин. Има според нас друг начин го-правилен за контрол и отговорност на народния представител пред неговата партия, пред неговите избиратели, от името на които той е бил избран и в името на която програма, цел и задачи е бил избран.

Е-добре, аз веднага поставям другия въпрос: коя парламентарна група в настоящия момент, па и в миналото, в България и в целия

свят, където има парламентаризъм, не е в по-голяма или по-малка зависимост от ръководството и от ръководните тела на партията, към която се числят народните представители от тази парламентарна група?

Димитър Котев (к): Хей-й-й!

Крум Славов (сЛ): Вие знаете, няма нужда да привеждам аргументи: според политическото устройство на Комунистическата партия и в настоящия момент, и в миналото, както и в социалистическата, в земеделската и т. н., парламентарната група винаги е в контакт с централните тела на партията и по важни, кардинални въпроси партийните ръководства, било постоянното присъствие или висшия партийен съвет, решават и дават инструкции на своите депутати от парламентарните групи.

Титко Черноколев (к): Ама и постоянното присъствие е дадено оставка.

Цола Драгойчева (к): Много неудачна защитата!

Крум Славов (сЛ): Ето защо много естествен се явява този начин, който те са избрали. И по повод на тия възражения, г-н Титко Черноколев, който постоянно възражаваш и правиш апострофи, ще попитам: вашата парламентарна група стои ли над ЦК или ЦК е над парламентарната група? Безспорно, че е така: партията дава инструкции и направлява политиката на парламентарната група. (Ръкоплекания от опозицията. Възражения от мнозинството) Това е положението.

Титко Черноколев (к): Постоянното присъствие кому е дадено оставка?

Крум Славов (сЛ): Без да се спираме на това дали има формално или фактически депозиране на оставки в бюрото на Камарата, защо не си поставите въпроса, тъй или иначе, морално, неморално, редно, нередно, по този начин дошли тези оставки тук, в бюрото на Камарата, прези да си каже думата Парламентът, преди да даде вот приема или не приема оставките, не е ли властен народният представител да каже: „Аз си оттеглям оставката“? Представител си следното положение. По една или друга причина аз се поколебав да участвам в Парламента по-нататък по лично мой съображение или пък обществени, каквито и да било, и решавам след колебания да си подам оставката като депутат, изготвям си заявление и го депозирам. В бюрото на Камарата е регистрирано. Обаче след като преспя през нощта и си помисля, разколебавам се и кога сметка и на другия ден се явявам в 9 ч. сутринта и депозирам второ заявление, с което казвам: Оттеглям си подадената оставка, от казвам се от първото заявление. Ще елиминирате ли второто заявление или ще кажете: не, понеже вчера си депозирал оставката си, макар Парламентът да не ти е приел оставката, да не се е занимавал с нея, не можеш да си оттеглиш заявлението обратно назад? Ще бъде абсурд. Безспорно, мога да го оттегля. Е доброс, когато имате депозириани тия заявления и когато имате декларациите на лицата на тези по този начин дошли тук заявления „Ние си оттегляме заявленията“, като дават обяснения защо, по какви съображения, по силата на какъв правилник, на каква дисциплина и пр. — които вие може да не одобрявате, и аз може да не я харесвам, но ви заявяват, че си оттеглят оставките — по силата на кой правилник, на кой парламентаризъм и на кой закон ще кажете: въпреки това вне не можете да си оттеглите подадените оставки, вне ще ги приемем оставките и ще провъзгласим на ваше място вашите политически?

Г-да народни представители! Този начин на пропедиране не издържа критика. Ако продължавате по този път — не е въпрос тук за политиката на една или друга парламентарна група тук или там, фактът си е един — ако вне възприемете решението, както го формулира самата комисия, ще регистрирате един акт, който, колкото и да се мъчите да обосновате, в основата му ще проличи не един правилник, не един парламентаризъм, не една законност, но известни политически съображения, известен политически ход, за да бъде ударен Земеделският съюз и парламентарната му група. (Ръкоплекания от опозицията) В основата на това пропедиране тая интимна мисъл съществува. Това се вижда.

Кирил Калмурски (з): Вие го ударихте на 9 юни. Какво ме гледате!

Крум Славов (сЛ): Не го удари 9 юни, не го удари 10 юни.

Кирил Калмурски (з): Ти участвува в преврата, ти беше докладчик на закона за защита на държавата.

Крум Славов (сЛ): Хабер нямате Вие от тези работи.

От мнозинството: А-а-а!

Крум Славов (сЛ): И по повод на апострофа нека Ви отговоря. Ако сте почтен и го твърдите, тук са дневниците, ще видите, тук е и г-н Казасов, и той ще Ви каже, той да Ви отговори, Крум Славов заявявал ли е нещо в Парламента при споровете от името на парламентарната група, когато стана разрывът. Аз не съм бил докладчик на никакъв закон и не съм участвувал в 9 юни.

Димитър Котев (к): Сега какво вършиш? Недей говори за миналото. Какво ще проверяваме! Безобразие вършиш.

Крум Славов (сЛ): Този, на когото мислите не се покриват съхващането на днешното ръководство на Комунистическата партия

и на известни среди, се таксува за реакционер, предател и пр. Вие искате — това целите — да разнебитите, да разгромите, да внесете улаха и смут в парламентарната група на земеделците и в целия Земеделски съюз, за да го заставите да стане действително и той напълно сателит на вас и вътре в Парламента, и вън от Парламента. Това целите вие по този начин.

Министър Антон Югов: Благодарим за такива сателити.

Крум Славов (СЛ): Вие не търсите почтено разбирателство при равни условия. (Възгласи от мнозинството)

Добри Терпешев (к): Ние не целим това. Сам си го правите.

Димитър Котев (к): С гангстери ли разбирателство?

Крум Славов (СЛ): Ето защо, когато говорите много пъти, че ни подавате ръка, ние ще ви отговорим много правилно: да, и ние подаваме ръка, но подаваме ръка честно и почтено (Смях всред мнозинството. Ръкоплескания от опозицията), не чрез паркет, не чрез насилието. (Ръкоплескания от опозицията)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Йордан Ковачев.

Йордан Ковачев (ЗНП) (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания от опозицията) Г-жи и г-да народни представители! Няма интелигентен човек, на когото да не е известна максимата, че Парламентът е всемогъщ, той може да направи всичко, освен мъжа — жена и жената — мъж.

От мнозинството: Ей-й-й! (Смях)

Йордан Ковачев (ЗНП): Използвайки това свое всемогъщество, парламентите, откакто съществуват в света, са правили и много добрини, и големи грешки. И всеки път, когато е имало нужда да се отбегне повтарянето на една грешка, полезно е било да хвърлим поглед назад и да видим даден въпрос, който се разглежда, и даден институт, който се използва, при какви случаи е бил употребяван, какви решения са били вземани. И тогава ще разберем, има ли причини да се придаде такъв характер на това откритие, което се направи чрез обиска в квартирата на Никола Петков.

Г-жи и г-да народни представители! В правилника за избраните лица от Земеделския народен съюз още от 1919 г. . . .

Кирил Клисурски (з): Декларация се подава, не оставка.

Йордан Ковачев (ЗНП): . . . се стигулира предписание, според което подават декларации, съдържанието на които декларации се определя от съюзните институти. Дали това ще бъде оставка, дали това ще бъде друго — това са съюзните институти, които ще определят

Кирил Клисурски (з): Всички ли си подадохте оставките?

Йордан Ковачев (ЗНП): И че г-н Клисурски превратно тълкува правилника, се вижда от обстоятелството, че този, който създаде правилника и устава, Александър Стамболийски, вземаше оставките на своите другари народни представители. (Ръкоплескания от опозицията) И не само ги вземаше, г-жи и г-да народни представители, но ги и използваше. Ако отворите стенографските дневници на XIX обикновено Народно събрание, вие ще констатируте, защо са вземани тия оставки — дали за политически гнет, дали за обвърдване на политическа линия или за обвърдване на вътрешната дисциплина и моралния кредит на парламентарната група.

Кирил Клисурски (з): Тогава — за да не отидат в черния блок, а сега — обратно.

Йордан Ковачев (ЗНП): Г-жи и г-да народни представители! В XIX обикновено Народно събрание е използвана писмената предварителна оставка на Никола Сокуров, новопазарски народен представител, за това, че е заловен и даден под съд за контрабанда. Виждате, г-жи и г-да народни представители, че този институт е предвиден не за дирижиране политическия възглед на един народен представител, а за обвърдване чистотата на парламентарната група от хора, които могат да попаднат, било посочени отдолу, било наложени отгоре, в състава на същата група. (Оживление всред мнозинството)

Г-жи и г-да народни представители! Употребено е заявлението за предварителна оставка на Георги Стойнов, горноджумайски народен представител, за неморални действия. Използувана е за също такива неморални действия оставката на депутата Кюсов от Дунавска околия.

И, следователно, когато се продължава традицията в парламентарната група на БЗНС — Никола Петков, а именно вземат се предварително оставките на хората, които идват за пръв път, особено след 20-годишно почти разнебитено състояние на съюза, когато не е живял организационен живот и качествата на хората не са проверени, това е един санитарен акт, това е едно действие на предвидливост и една възможност да се предпази групата от случаи като тези, при които са употребени оставките в миналото.

Г-жи и г-да народни представители! Следователно, ако разумно искаме да процедираме сега, когато ще разрешаваме този въпрос, ние ще видим, че в дадения случай не е направено нищо повече от онова, което е съществувало в миналото, и трябва със спокойствие и без да придаваме по-голямо значение на този акт, да го приемим. Щом като precedentите са такива, явни са съображенията

на лицата, които са решили това. А това е решил целият Върховен съюзен съвет на 4 и 5 ноември 1946 г., като е имал предвид именно тия precedentи, а не някакъв политически гнет или държане за юзда лице, което е избрано за народен представител.

Министър Стефан Тончев: Това е лъжа. Такова решение вие нямате.

Йордан Ковачев (ЗНП): Имаме.

Министър Стефан Тончев: Няма. Дайте го! Това е тайно решение на Никола Петков.

Йордан Ковачев (ЗНП): Г-н Тончев нито е квалифициран да взема решенията на Върховния съюзен съвет, нито може да си служи с такива думи, които не отговарят на неговия ранг.

Димитър Котев (к): А защо всички не са дали оставка?

Йордан Ковачев (ЗНП): Г-жи и г-да народни представители! Въпросът не е във връзка с избори, въпросът е във връзка с оставки, и сам г-н председателят почувствува, че не може от свое име, от името на председателството да ви сезира. А пък с оставки никога и никъде никоя комисия по проверка на изборите не се е занимавала. Тя може да прегледа, дали редовно са извършени изборите, дали са станали нарушения и фалшификации, дали са станали побоища и насилия, но не 6—7 месеца след като са утвърдени изборите да се занимава с оставките на отделен или на група народни представители. Ето защо председателството на Народното събрание не процедира по този начин и поиска да сондира комисията, за да използва всемогъществото на Парламента, със своя вот да наложи едно решение несъобразено с правилника и традициите на Парламента.

Г-жи и г-да народни представители! И какво в същност е станало — без да се драматизира толкова много случаят? Оставки подадени пред председателството няма. Няма ни една оставка, която да има входящ номер, която да е поднесена от самия заинтересован депутат.

Министър Ради Найденов: Може да се сложи номер.

Йордан Ковачев (ЗНП): Номер не може да се сложи, освен на препроводителното писмо. И ако сте сложили номер на всяко отделно заявление, извършено е друго нарушение.

Но нещо повече, г-жи и г-да народни представители! Така намерените наши militari в чужди дом където са се намидали на съхранение, оставки са писмено оттеглени от заинтересованите лица. Как може да се разглежда една бумага, било от административно учреждение, било от съдебно учреждение, която с контраволюизация е оттеглена? Та няма Великото народно събрание ще слезе по-долу от една общинска канцелария и ще се занимава с бумага, заявления и оставки, които са окончателно и категорично оттеглени? (Ръкоплескания от опозицията) Но за честта на Парламента, за честта на българския народ вие не ще направите това. (Възгласи от мнозинството) Защото сте десезирани и защото утре — както днес ние си служим с precedentите от XIX обикновено Народно събрание — други хора ще си служат с precedentите от настоящето и ще посочат, че вие сте се занимавали с иккания, които са оттеглени.

Христо Юруков (р): И с този precedent ще покажем никой да не си продава душата никому.

Йордан Ковачев (ЗНП): Но, г-жи и г-да народни представители, пред вид на това, че така изпратените от прокурора заявления са във връзка с известни предписания на правилника и с известни решения на Върховния съюзен съвет на организацията, те сами по себе си, откъснати от тези решения, представляват не друго, а проекти, незавършени документи, които не могат по никакъв начин да бъдат използвани. Само по реда на правилника и само с решение и по силата на решение на Върховния съюзен съвет, поставено в действие от управителния съвет на постоянното присъствие, може да се даде ход на тия заявления. Следователно не само с оттеглени бумага ще се занимаваме, но ще се занимаваме и с проекти, които не са добили правен живот по начина, по който те са били създадени.

Но г-жи и г-да народни представители, дори и направо да беше подадена оставката до председателя на Народното събрание, може ли народният представител да я оттегли, когато се влигне ръката на Народното събрание, за да я приеме? И има ли сила, която да влезе в неговата дискреция, и да каже: не, ние ти отнемаме правото да оттеглиш своята оставка? Няма такава сила. И всяко обратно решение ще бъде очевидно всенароден и всеобщ про-извод. (Ръкоплескания от опозицията)

От мнозинството: Хей!

Министър Ради Найденов: Заявление за служба полски назаб може да се оттегли, но заявление за политическа служба не може да се оттегли. Тук игра няма.

Йордан Ковачев (ЗНП): Г-жи и г-да народни представители! Представете си, това е един документ, който може да поража частни публични права.

Петко Кунин (к): Един позорен документ!

Йордан Ковачев (ЗНП): Това не е повече и не е по-малко от една полица, която е издадена от един длъжник, който още не е

получил сумата, и я оставил на съхранение у трето лице, докато се брой сумата.

Димитър Котев (к): Сега ще ви се брой сумата!

Йордан Ковачев (ЗНП): Ако по един или друг начин лицето, което е вписано в полицата като кредитор, вземе тая полица, без да е бройло парите и почне да ги събира, как ще наречете такова една дейност? Не спада ли това в мошенничеството и в използването на един документ без всякакво съдържание? (Ръкоплескания от опозицията)

Министър Радн Найденов: Полицата е друго нещо.

Йордан Ковачев (ЗНП): Г-жи и г-да народни представители! Същевременно оставката е подадена не тъй, както докладчикът манипулираше с фактите — пред Никола Петков. Оставката е подадена по силата на решение на Върховния съюзен съвет. А че е един исторически документ, който не може да бъде укрят, защото Върховният съюзен съвет се състои от 160—180 редовно избрани хора. Този документ представлява от себе си правната гаранция, че оставките са подадени пред него, защото в решението е посочено пред кого ще се подадат. И следователно случайното съхранение на едно място или в една личност, каквато и да са нейните недостатъци, не представлява от себе си порок на решението и на документа.

Министър Радн Найденов: Йордане! Защо го не писахте в резолюцията на Върховния съюзен съвет това нещо?

Йордан Ковачев (ЗНП): Писано е навсякъде.

Министър Радн Найденов: Къде?

Йордан Ковачев (ЗНП): Писано е в протоколната книга, но няма вашо да се публикува, защото е вътрешна дисциплинарна мярка.

От мнозинството: А-а-а!

Един от опозицията: Чл. 48 от съюзния устав гласи, че всички решения на Върховния съюзен съвет са валидни за всички членове.

Димитър Котев (к): А защо някои не са дали оставка?

Йордан Ковачев (ЗНП): Г-жи и г-да народни представители! Искам да ви кажа още едно съображение, поради което това е негоден инструмент за политическа пресия. Защо? В края на краищата допуснете, че група от народни представители от опозицията сменва своя възглед, реши да сътруднича или пък да не сътруднича със своите другари. (Възречения от мнозинството) Какво ще стане тогава? Кой е онзи, който ще реши? Ами нали не самата парламентарна група решава? Ще решава мнозинството, в полза на което даден депутат, или група депутати, е изменил своето поведение и убеждение. И най-после дори да не бъде в полза на мнозинството, в защита на неговите права и задължения, когато той каже: „Аз оттеглям своята оставка“, пак вие, мнозинството, ще решите. Следователно, какво друго значение може да има, другари и другарки, г-жи и г-да народни представители, (Смях всред мнозинството) това, за което е създадено предписанието на чл. 29 от правилника и за което при трите прецедента, които цитирах, е поддържано и използвано? Защото тогава вече, когато обвинението са от естество на разбойничество или контрабанда или неморално деяние, няма кой да го защитава, ни малцинството, ни мнозинството, и подадената оставка ще бъде дефинитивно приета.

Димитър Котев (к): Има ли някаква опасност Петко Стоянов да стане контрабандист?

Йордан Ковачев (ЗНП): Г-жи и г-да народни представители! До каква степен се отнася във формализиране, въпреки фактите, се вижда от това, че оставката на Иван Костов е оставка, дадена като кюстендилски народен представител, какъвто той не е.

Петко Кунин (к): Хайде сега адвокатски увъртвания.

Йордан Ковачев (ЗНП): Той не е кюстендилски народен представител. Той е провадийски народен представител, обаче се приема като кюстендилски. И сега ще повикате може би още един кюстендилски народен представител, шом му приемете оставката, като кюстендилски народен представител. Явно е това. И аз ви моля да обсъдите правилно, да надраснете всякакво увлечение. Разбира се, в политическата борба се използва всеки ход; в политическата борба може от всеки акт да се направи голямо оръжие и от всяка сламка — стрела. Но тогава, когато ще остане писмен наметник в политическата история на страната, да не принизите Народното събрание до обикновена канцелария да приема оставки по заявления, които са отдавна оттеглени. С вашия вот, с който вие не ще се съгласите с доклада на комисията по проверка на изборите, вие ще повдигнете престижа, г-жи и г-да народни представители (Смях всред мнозинството) на Великото народно събрание, което не е избрано, за да върши нарушения на законите, а е избрано да създава върховния закон за бъдещия прогрес за нашата Народна република. Не гласувайте това предложение! То някога ще бъде за срам и за стеснение на всички поколения, защото е посегнато върху представителни, изпратени от народа да сътрудничат при изграждането на една конституция, ...

От мнозинството: А-а-а!

Димитър Котев (к): Да се гаврят с народа.

Йордан Ковачев (ЗНП): ... да сътрудничат при оформянето на една бъдеща прекрасна държава, в основите на която никакво беззаконие не трябва да се сложи. (Смях всред мнозинството) Народът е знаел кого избира. Народът е знаел кого изпраща.

Димитър Котев (к): Сега ще видим кого е изпратил.

Йордан Ковачев (ЗНП): И народът знае, че в тая организация съществува правилник, който иска такива декларации или оставки, или заявления, и въпреки това ги е пратил. И следователно вие ще лишите от опората на целокупната народна санкция цялата ваша дейност, ако елиминирате какъвто и да е член от корпуса на народното представителство.

С тия думи аз съм убеден, че, надраснали своите увлечения и своите страсти, вие ще въздадете правото на народа, правото на избирателя и на неговия избраник, и по един проект, по една оттеглена оставка не ще лишите народа от убеждението, че във Великото народно събрание се спазва върховната правда и не се върши абсолютна никакъв произвол. (Ръкоплескания от опозицията)

Председател В. сил Коларов: Има думата народният представител Спас Маринов.

Спас Маринов (з): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания от мнозинството) Уважаеми народни представители и представители! Сложен е въпросът да се занимае Великото народно събрание с оставките на 23-ма народни представители.

Става спор, дали тук имаме фактически оставки, дали тези народни представители действително са дали оставките си, дали искат да напуснат Парламента. Правиха се тук сравнения. Предишните се базират на някаква практика в Земеделския съюз. Нашата политическа история не помни подобен прецедент като днешния. Погрешно искат да отождествят днешния момент с някой политически момент от нашето земеделско управление в миналото.

Крум Славов каза: „Трябва да се знае смисълът, целта, която се преследва в земеделската парламентарна група с подаването на тия оставки.“ И тъймо този политически въпрос изтъква пред Великото народно събрание: трябва да се знае смисълът, значението и целта. И тъймо защото се знае смисълът, значението и целта, заради туй Великото народно събрание се занимава със заявленията за тези оставки, изпратени чрез прокурора до бюрата на Великото народно събрание.

Тук се каза, че народният представител трябва свободно да представя българския народ, българския избирател. Това беше тезата и на защитниците на проекто-конституцията, предложена от днесно. Ние си задаваме въпроса: по този ли начин ще се представява свободно народът — като се оковава съвестта и правото на народните представители, като се държат в ръцете на един човек, дори и на постоянно присъствие, оставките им? Така ли ще бъде представяван народът, чийто интереси запичаваме, чийто права браним — чрез оставки, които се дават по този начин? Ето въпросът.

Тук се повдига и един друг въпрос: че ще се накърнят правата на българските избиратели, ако се отстранят техните представители от Парламента.

Не се отнемат правата на българските избиратели, защото след тези народни представители ще дойдат други представители на българските избиратели. И може би те ще почерпят поука от този случай и няма да обвързват своето лично „аз“ с никакви ангажменти, за да могат, извайки отдолу, чувствуват пулса на народа, по съвест действително да казват своята дума. (Ръкоплескания от мнозинството)

Може би такива народни представители, дошли отдолу, без никакви други ангажменти, които нямат окована съвест с подадени заявления за оставки, ще изпълнят много добре своя дълг тук в Народното събрание като представители на народа, на своите избиратели.

Сравнява се днешното положение с един политически акт и се светотатствува дори с паметта на нашия учител Александър Стамболийски. Провеждат се тук примери. Казва се: и в настоящия момент е традиция в Българския земеделски народен съюз, макар и неписана в устава, че депутатът не, а кандидат-депутатът дава декларация пред околийското събрание, пред околийското настоятелство, че ще спазва програмата и устава. Аз не зная кой член от устава се визира, за да се казва, че има подобно нещо дори в устава на Българския земеделски народен съюз от 1919 г.

Сега се явява другият въпрос. Ако Александър Стамболийски, когато управляваше, си е послужил с подобни декларации, то е, защото искаше да предпази българския народ, земеделското правителство, което беше народно правителство, от тенденции, които се наразиха преди 24 години и върху днешните дни. Тази предпазливост се налагаше, понеже се виждаше, че се въжват враговете в Земеделия съюз, че се въжваха продажници на Земеделия съюз, предатели на народа, на принципите, на идеите, които следваше тогава народното земеделско правителство. Затова имаше нужда от някои санкции.

Но, уважаеми народни представители, и сега има тенденция да се вземат подобни ангажменти. Без тенденция не е. Не е, както казва Йордан Ковачев, без тенденция. Какво има тук? Внесен е един въпрос и мнозинството ще го решава. Има заявления за предварително подадени оставки, намерени в дома на Никола Петков. Каква политика се провежда от Никола Петков? Онзи ден беше сезирано Великото народно събрание с едно писмо също от прокурора. Като резултат на това писмо Никола Петков ще бъде изправен утре да отговори пред съда. Всички, които биха се оказали недобри последователи,

колебливи спрямо политиката, която се провежда от Никола Петков, е трябвало да бъдат ангажирани и вързани. Но каква е тази политика? Отечественният фронт, програмата му, законодателството, всичко, което виждаме налице, което се прокарва тук от Великото народно събрание, одобряваше ли се от тях? Имаше ли едно законоположение, едно мероприятие, представено тук, да бъде гласувано от дясно? През цялото време имаше една опозиционна борба, едно отричане — първо отричане на цялата творческа законодателна работа на Великото народно събрание.

Един от мнозинството: И конспирация!

Спас Маринов (з): Имаше моменти, когато част от народните представители от дясно, чувствувайки своето призвание, живеейки с болките на народни долу, се чувствуваша целовко да стоят в дясно, въпреки желанието на народа, и имаха може би желание да подадат ръка за една обща работа, за едно обединение на Българския земеделски народен съюз, но те се въздържаха. Те бяха въздържани, защото техният мандат е в ръцете на един човек.

Аз питам: тия един милион избиратели, чиито интереси уж представлява опозицията, чиито гласове е взела опозицията, тия български селяни, тези български избиратели знаят ли, че тяхната воля, че тяхното желание е в желаната каса на ул. „Цар Шишман“? (Възгласи „Позор!“ от мнозинството)

Титко Черноколев (к): У един скован мозък!

Спас Маринов (з): В това отношение ще трябва да се търси политическа отговорност. Не бива да се сравнява случаят с един обикновен съдебен процес и да се казва, че може някой си да носи в джоба си заявление и само когато бъде подадено заявлението на съдния, тогава може да бъде разглеждано. Това е формално гледане на въпроса. Парламентът е една политическа институция.

Владимир Поптомов (к): Не е канцелария.

Спас Маринов (з): Той не е канцелария. Парламентът следи политическия живот. В тия моменти особено, когато виждаме какво става в света, какво става на Запад, когато виждаме външното политическо положение, представителите на българския народ ще трябва през лупа да гледат всяко политическо проявление както на отделната личност, така и на отделните политически групировки, за да бъдат действително верни изразители на своите избиратели и на целокупния български народ.

И от това гледище, при тия съждения, колкото и да се мъчат да доказват обратното, аз съм натоварен, като имам пред вид и доклада, който направи докладчикът на комисията по изборите, да заявя от името на земеделската парламентарна група, че ние ще одобрим доклада на комисията да бъде отчет мандатът на 23-мата народни представители и да бъдат заменени те с други 23 избрани от българския народ. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Анастас Петров.

Анастас Петров (р): (От трибуната. Посрещнат с продължителни ръкоплескания от мнозинството) Г-жи и г-да народни представители! Въпросът, който е поставен тук на разглеждане, е от толкова естество, че не вярвам в никой парламент на света...

Владимир Поптомов (к): Да има такова чудо!

Анастас Петров (р): ... да се е дошло до туй положение, що 23-ма народни представители да продадат своите души на една личност. (Смях и ръкоплескания от мнозинството)

Един от комунистите: Продадени, но не за български леове!

Анастас Петров (р): Тук излязоха двама души говорители от дясно. Единият беше адвокат. Той направи една чисто формална адвокатска защита. Всичко говори, но едно не каза: защо са дадени тия декларации на един човек. (Оживление) Вторият говорител беше Ковачев. Не го зная какъв е — адвокат ли е?

Един от мнозинството: И той е такъв.

Анастас Петров (р): Той позабиколи малко този въпрос и ахваща пак по адвокатски да го извърта и посочи случая с трима души — единият бил развратник, другите не знам какви били. Тук не се отнася въпросът за такива случаи. Тук се отнася въпросът за хора интелгентни, които са дали декларации в джоба на едно лице, което във всеки момент може да разполага с тях.

Аз ще разгледам въпроса, като направя една декларация. Въпросът има две страни: формална и по същество. За нас формалната страна е второстепенна. По нея те говориха. Важното в случая е постъпката на народния представител, който предварително е депозирал оставката си на трето лице. От този момент ние смятаме, че той се е лишил от своята воля, мисъл, инициатива и действие.

Владимир Поптомов (к): Той не е пълноценен народен представител.

Анастас Петров (р): Да! Той е подчинен на чужда воля и желание, той е изгубил своята независимост и ще е проводник на чужда воля.

Титко Черноколев (к): Да, така е.

Анастас Петров (р): А това положение на депутата е противно на парламентаризма. Такъв депутат е изгубил достойнството си и своя морален и личен престиж. Неговото място не е в Парламента. (Ръкоплескания от мнозинството и възгласи „Браво!“)

Титко Черноколев (к): Право е!

Анастас Петров (р): Затова нашата парламентарна група одобрява решението на комисията и ще гласува за приемането на подадените оставки. (Продължителни ръкоплескания и оживление в сред мнозинството)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Петър Братков.

Петър Братков (сЛ): (От трибуната) Уважаеми г-жи и г-да народни представители! Вчера Великото народно събрание гласува на правеното от председателството на бюрото предложение, комисията по проверка на изборите да се занимае с въпроса за подадените оставки от 23-мата народни представители, принадлежащи към Земеделския съюз, намиращ се в опозиция, намерени в частните книжа или в дома на неговия главен секретар Никола Петков.

Бюрото на Великото народно събрание предложи, тази комисия да се занимае с два въпроса. Първо, с формалната страна, което значи — има ли депозирани или не оставки от тия 23-ма народни представители? Второ с въпроса по същество — какви са законните последици от факта, че са депозирали тия 23 души народни представители своите оставки на Никола Д. Петков, секретар на техния съюз.

Аз изслушах в днешното заседание, както и всички, с извънредно голямо внимание доклада на комисията. В него се правят силки на избирателния закон, правят се силки и на правилника за вътрешния ред на Народното събрание. Нещо повече — този доклад на комисията се основава и на известни правни принципи, какъвто е принципът както в частното, така и в публичното право, че никой не може да черпи права от своите неморални деяния.

Следователно на Великото народно събрание предстои в съгласие с вчерашния вот да се занимае и да пресени доклада и заключението на комисията, има ли подадени или не оставки от тия 23 души народни представители. Независимо от решението из този въпрос — дали има или не депозирани оставки от тия 23 народни представители пред бюрото на Великото народно събрание — Събранието трябва да се занимае и с въпроса, какви са законните, какви са правните последици, които произтичат от факта, че 23-мата души народни представители са депозирали своите оставки, които са намерени в частната архива, в книгата на едно трето лице, какъвто е техният политически секретар Никола Д. Петков.

По формалната страна на въпроса не може да има абсолютно никакъв спор, уважаеми г-жи и г-да народни представители, че оставки от съответните заинтересовани народни представители, депозирани по надлежния начин, определен за деловодството на работата на Великото народно събрание и на бюрото на Великото народно събрание, няма представени. Вчера те се докладваха. Това са принудително иззети от органи на властта книжа, които са препратени от прокурора при Софийския областен съд на бюрото на Великото народно събрание. Щом има изземване на книжа, а не подаване от съответните заинтересовани лица, които имат право да подават тези книжа до съответното място — в случая до бюрото на Великото народно събрание — никой добросъвестно не може да поддържа, че има депозирани от заинтересованите народни представители оставки пред Великото народно събрание, респективно пред бюрото на Великото народно събрание. (Глътка)

Д-р Кирил Драмалиев (к): Фрази, фрази!

Петър Братков (сЛ): Така че по първия въпрос, по формалния въпрос в никой случай не може да се поддържа, че нямаме редовно подадени оставки от тези 23 народни представители.

Но независимо от първия въпрос — дали има или не депозирани оставки по съответния, предвиден в правилника за вътрешния ред на Народното събрание начин до бюрото на Великото народно събрание — вторият въпрос, който интересува Великото народно събрание, е: какви са законните последици от факта, че са намерени 23 заявления, адресирани до Великото народно събрание, в ръцете на едно трето лице, което е също така народен представител, въпреки че му е отчет мунитетът.

Владимир Поптомов (к): Не само законните, но и моралните последици.

Петър Братков (сЛ): Моля! Аз ще се спра и на този въпрос.

Докладчик-Георги Костов (к): Дог се спирате, но като дойдете до него, го забравяте.

Петър Братков (сЛ): Аз питам: къде в правилника за вътрешния ред, къде в избирателния закон има предвиден състав, който да свързва изгубването на депутатския мандат с обстоятелството, че народни представители, принадлежащи към една политическа организация, в името на партийната и съюзна дисциплина са депозирали своите оставки предварително на своите партийни институти или на специално доверено лице от тази политическа организация? (Възбуждения от мнозинството)

Един от мнозинството: Много плитко!

Петър Братков (сЛ): Къде има такъв правен състав, за да може да се изведе едно такова заключение, каквото извежда комисията по проверката на изборите?

Израел Майер (к): Има, има. Клетвата пред Великото народно събрание за явна служба към народа сте забравили.

Владимир Поптомов (к): Това е нарушение на клетвата.

Един от комунистите: И за каква цел са подадени?

Петър Братков (сЛ): Моля. Аз ще се спра на клетвата — търпете малко. — Комисията се основава на постановлението на чл. 105, алинея втора, от избирателния закон. А тази алинея предвижда случаите, когато на мястото на отзования, починалия или оттеглялия се народен представител Народното събрание провъзгласява следващия в листата кандидат или подгласник, принадлежащ към същата политическа организация.

Следователно чл. 105 не може да послужи като едно законно основание в този случай, защото ние нямаме оттегляли се народни представители. Ние имаме депозиранни заявления за оставки, намиращи се в ръцете на едно трето лице.

Един от комунистите: Символични ли са тия оставки?

Петър Братков (сЛ): Но, уважаеми г-жи и г-да народни представители, даже да сметете, че в случая при така депозираните заявления в ръцете на едно трето лице, каквото е Никола Д. Петков, човек, който принадлежи към същата политическа организация, се отнася до манифестация за оттегляне от народното представителство и следователно сме изправени пред постановлението на чл. 105, алинея втора, от избирателния закон, вие не можете да решите този въпрос преди да се осведомите върху възраженията, които се правят от някои г-да народни представители.

В чл. 49 от правилника за вътрешния ред на Великото народно събрание е постановено: „При случай на приложение на чл. 105 на издбата-закон за избиране народни представители избира се от Събранията анкетна комисия, която след надлежно проучване представя на Събранията писмен доклад“. Ако вие мислите, че ние имаме случая на чл. 105, не считате ли се задължени, за да спазите разпоредбата на чл. 49 от правилника за вътрешния ред на Народното събрание, да назначите най-напред една анкетна комисия, която да изследва случая и от неговата политическа, и от неговата морална, и от неговата правна страна. (Възражения от мнозинството) да направи своя съответен писмен доклад пред Великото народно събрание и тогава да се вземе съответно решение?

Владимир Поптомов (к): Значи, това е бедата — че докладът не е писмен! Я гледай ти!

Докладчик Георги Костов (к): Има доклад!

Петър Братков (сЛ): Не че не е писмен, а че не е избрана съответна анкетна комисия, г-н Поптомов, Това е постановлението на чл. 49.

Владимир Поптомов (к): И вие признавате, че по българската конституция в нашата народна демократична държава робството и крепостничеството са унищожени. Не може да има в нашето Велико народно събрание крепостни народни представители. (Ръкопляскания от мнозинството) На този въпрос отговорете.

Петър Братков (сЛ): Аз съм съгласен с възражението, което прави г-н Поптомов, само че политическото заключение, което вие правите, . . .

Владимир Поптомов (к): Какво е то?

Петър Братков (сЛ): . . . не е същото, което трябва да се извади от проекто-конституцията с императивния мандат. Вие се възмущавате от закрепостяването на народния представител, но като възприемате сега доктрината, че народният представител е представител на целия народ, на републиката, а не на една избирателна колегия, защо поставяте в чл. 4 на проекто-конституцията, постановлението, че може да бъде отзован един народен представител?

Титко Черноколев (к): От народа!

Петър Братков (сЛ): Защо узаконявате императивния мандат? (Ръкопляскания от опозицията)

Владимир Поптомов (к): Понеже народът го е избрал, народът ще го отзове. Никола Петков не избира депутатите за Великото народно събрание. Той няма право да ги отзовава. Това трябва да разберете.

Петър Братков (сЛ): Няма право — по това няма спор.

Владимир Поптомов (к): Трябва да разберете, че няма в България фюрери.

Петър Братков (сЛ): Съгласен съм, и дай, Боже, да няма.

Владимир Поптомов (к): Това не е фашистка държава. Това е демократична Народна република. Няма роби и крепостни депутати у нас. Има свободни депутати, които решават въпросите по съвест и убеждение, а не крепостни, каквито са онези там. (Сочи опозицията)

Петър Братков (сЛ): Моля Ви се, г-н Поптомов, Аз ще се спра и на този въпрос в заключението си.

Но докладчикът казва: по какъвто и начин да са постъпили заявленията за оставка на тези 23 народни представители до бюрото на Народното събрание, фактът, че ние имаме един вот на Великото народно събрание да се занимае с този въпрос, фактът по-нататък, че след този вот на Великото народно събрание съответните народни представители са депозиранни заявленията си, о които оттеглят отказа си от народното представителство . . .

Титко Черноколев (к): Това няма никакво значение.

Петър Братков (сЛ): Моля Ви се! Докладчикът му придава съответно значение. . . правоотношението е сключено, те вече нямат волята, те не могат правно да оттеглят своя отказ от народното представителство.

Да разгледаме обаче от фактическа страна тая правна конструкция, която г-н Костов ни даде в своя доклад. Какво е положението?

На 8 ноември 1946 г. една група народни представители депозират оставките си на Никола Д. Петков. Няма значение дали е на постоянно присъствие, управителен съвет и пр. Това има значение за политическата страна на въпроса. Те депозират оставките си на 8 ноември, а един от тях на 14 ноември 1946 г. Създава ли се някакво правоотношение? Вие казвате: да, създава се. Но ние по-нататък питаме: между кои се създава това правоотношение? Естествено това правоотношение се създава между тези, които са подали заявленията, и тоя, на когото са подадени заявленията.

Докладчик Георги Костов (к): Адресирани до Великото народно събрание!

Петър Братков (сЛ): Между тях се създава съответното правоотношение, но не между Парламента и съответните народни представители.

Един от комунистите: Вие кажете одобрявате ли тая работа или не я одобрявате?

Петър Братков (сЛ): Чакайте, аз ще Ви кажа. Много бързате. Аз се спирам на аргументацията на докладчика.

Докладчик Георги Костов (к): До кого са отправени заявленията?

Един от мнозинството: Извъртате.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Петър Братков (сЛ): Безспорно, всеки един народен представител, шом е избран и провъзгласен за избран, шом е утвърден за народен представител, има правото, не задължението, да носи званieto народен представител, да представлява своите избиратели. Ако не иска, в правилника за вътрешния ред има предвиден ред, по който ще се освободи от този свой мандат. И когато един народен представител е сключил такова правоотношение, за каквото говори докладчикът на комисията — г-н Костов, с някое трето лице, като си е депозиран ему оставката и е създаден една правна зависимост, една правна обвързаност за себе си, поставя се въпросът: тоя акт, тая правна обвързаност с какви санкции по избирателния закон или по правилника за вътрешния ред е свързана? Има ли някакви законни последици, предвидени в закона, има ли предвиден законен състав за случая? Няма, г-да народни представители.

Димитър Димов (к): Нямамо е такива случаи досега и затуй не е предвиден.

Петър Братков (сЛ): Аз ще се спра и върху прецедентния характер на случая.

Следователно не може да се поддържа, че шом е създадено някакво несъществуващо правоотношение, за което не е предвидена никаква санкция в закона, правната последица, законното заключение от едно такова правоотношение е, че съответният народен представител е дал едно неотменимо волеизявление и не бил могъл да си оттегли изявлението, което бил направил пред това трето лице с подписаното от него заявление, че си дава оставката като народен представител.

Ето защо, г-да народни представители, колкото и да се изнасяват текстовете било на правилника за вътрешния ред, било на избирателния закон, вие не можете да намерите състав, който да свързва изгубването на депутатския мандат с такива именно случаи на подаване предварително оставка, която се намира в ръцете на трето лице, а не в ръцете на оторизираните от правилника и закона органи, каквито са бюрото на Народното събрание и самото Народное събрание.

Титко Черноколев (к): Към кого са отправени заявленията? Към Великото народно събрание са отправени.

Петър Братков (сЛ): Заявленията са адресирани до председателя на Великото народно събрание, . . .

Титко Черноколев (к): Така!

Петър Братков (сЛ): . . . но не са депозиранни от правоимащите на председателя или на бюрото.

Титко Черноколев (к): Това няма никакво значение. Това е адвокатска осуквания.

Един от комунистите: С тия заявления се търгува на политическата борса.

Петър Братков (сЛ): Ще се спра и на този въпрос. Уважаеми г-жи и г-да народни представители! Щом не може от гледище на действащите закони да се изведе такова заключение, каквото извежда докладчикът, поставя се въпросът: политически как стоят работите с тия правоотношения?

Но преди да отговоря на този въпрос, позволете ми с две думи да се спра върху още един аргумент, който сякаш да пропусна, на докладчика. Той каза: не може въз основа на неморални деяния нито в частното право, нито в публичното право да се упражняват съответните права. Съвършено вярно — стара правна максима, стар принцип, пред който се кланяме всички.

Но поставя се въпросът: кое е неморалното действие? Правото на народния представител да стои в Народното събрание, да представлява своите избиратели от какво произтича? От това съглашение между съответния народен представител и Никола Петков ли произтича или произтича от избора, от доверието на тия, които са овластияли народния представител да ги представлява във Великото народно събрание? (Възражения от мнозинството)

Титко Черноколев (к): Той се е отказал от това доверие, продал е съвестта си на един човек.

Петър Братков (сЛ): Ако правомощията на тия народни представители произтичаха от съглашението им с третото лице, на което са депозирали своите оставки, тогава вече докладчикът е прав и може да каже: понеже това съглашение е неморално, защото обвързва съвестта, защото обвързва свободата, волепроявата на тия народни представители, той не може да представлява избирателите. Но аз смятам, че никой от вас няма да поддържа тая ерес, какво мандатът, правото на народния представител да стои в Народното събрание и да представлява своите избиратели произтича от един такъв *post factum* станали съглашения, след като е станал изборът, след като са влезли в свещената сграда на Великото народно събрание. От тия факти не произтича неговият мандат.

Един от комунистите: Твоята съвест е обвързана, макар и без заявление.

Петър Братков (сЛ): Така че, г-да народни представители, както и да разгледаме въпроса от правно гледище, ние не можем да намерим и вие не можете да намерите никакви везки законни основания за лишаването на тия народни представители от качеството им на народни избраници. (Възражения от мнозинството)

Рада Ноева (к): Ние не сме съдии, а сме народни представители.

Петър Братков (сЛ): Въпросът обаче има и своята политическа страна. Пет дни преди да бъдем сезирани с този въпрос, биде отнет имунитетът на народния представител Никола Д. Петков, обвинен в заговор срещу републиката и в подбудителство за формиране на фашистки организации.

Един от комунистите: Вярно ли е?

Петър Братков (сЛ): Дали това обвинение, уважаеми г-жи и г-да народни представители, е достатъчно обосновано, дали Никола Петков се е провинил спрямо действащите закони или не, ние трябва да имаме търпението и добрата вяла да изслушаме думата на българските съдилища.

Христо Юруков (-): И когато я чуете, вие не я признавате! Вие и за Кръстю Пастухов не я признахте.

Петър Братков (сЛ): Обаче ние знаем, че същият този материал, който се използва срещу Никола Д. Петков, съществуваше и тогава, когато се отнемаше имунитетът на народния представител Петър Коев. Новото беше само едно: оттеглението пред съда и в последствие потвърдени чрез кръстосан разпит показания на генерал Попов.

Титко Черноколев (к): Идете днес в съда да чуете какво говори Коев.

Петър Братков (сЛ): Само това е новото, уважаеми г-жи и г-да народни представители, което се съдържа в досието срещу Никола Д. Петков. За нас е ясно, че отнемането на неговия имунитет преследва не репресията на наказателния закон, а преследва една чисто политическа цел. (Ръкоплескания от опозицията)

Владимир Поптомов (к): Значи, ти си адвокат на Никола Петков?

Петър Братков (сЛ): Сега със слагането на въпроса за отнемането депутатския мандат или за приемането, както вие се формализирате, на оставките на 23 народни представители, тая акция, предприета срещу Българския земеделски народен съюз — Никола Петков, продължава.

Обаче, г-да народни представители, колкото и да се възмущавате, колкото и лицемерно да съжалявате, че са се намерили народни представители, които са депозирали предварително своите оставки на своя политически секретар — било че го вземете като

председател на парламентарната група, било че го вземете като фюрер, както вие го наричате — както щете наречете Никола Петков, той обаче е техен другар, той принадлежи към същата организация.

Владимир Поптомов (к): Не другар, а господар! Има разлика!

Петър Братков (сЛ): Какви са техните отношения, не сте вие които ще съдите. (Ръкоплескания от опозицията) Не е това вашето назначение.

Владимир Поптомов (к): А вие, лакеите на чорбаджите, вие ще съдите.

Титко Черноколев (к): А кой ще съди? Те са народни представители на Великото народно събрание, а не на Никола Петков.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Титко Черноколев (к): Те не са народни представители на Никола Петков, за да съди той. Ние ще съдим!

Петър Братков (сЛ): Те не са народни представители на Никола Петков — по това няма никакъв спор, . . .

Стоян Попов (к): Ще има същото и за Лулчев. Гледай си работата!

Петър Братков (сЛ): . . . но са народни представители, които принадлежат към една и съща политическа организация и имат право, имат и дълга да си обещаваат вярност до края на борбата. (Ръкоплескания от опозицията)

Един от комунистите: А независимият Петко Стоянов?

Петър Братков (сЛ): От това право вие не можете да лишите хората, които принадлежат към една и съща политическа организация.

Владимир Поптомов (к): Как не Ви е срам! Социалдемократ да одобрява една такава практика, която е позор за всеки парламент, за всяко Народно събрание! Как не Ви е срам да носите името социалист!

Цола Драгойчева (к): Той беше изгонен от отечественофронтовския комитет за социалфашизъм.

Петър Братков (сЛ): Уважаеми г-да народни представители! Нашата Социалдемократическа партия още навремето е платила данък на тези увлечения. И ние имаме случая с Габровски, имаме случая с проф. Илия Янулов. Стигало се е до застрашение да бъде разцепена партията.

Владимир Поптомов (к): Такъв ли е тоя случай?

Петър Братков (сЛ): Съгласно устава, когато някой вземени на партийните позиции, може ли партията, респ. централното ръководство на партията, да му снемат мандата или не?

Владимир Поптомов (к): Това са Вашите фантазии!

Титко Черноколев (к): Не може.

Илия Игнатов (к): Тия работи са във Вашата глава!

Владимир Поптомов (к): Социалдемократ!

Един от мнозинството: Вие дадохте ли декларация на Лулчев?

Петър Братков (сЛ): Не.

Същият от мнозинството: Зщо одобряваш тогава?

Петър Братков (сЛ): Ние декларации нямаме. Политически ние не одобряваме това. Но питаме ви ние: . . .

Същият от мнозинството: Одобряваше преди малко.

Петър Братков (сЛ): . . . по вашия партийен устав нямате ли вие санкции за неподдръжане на съответната генерална линия в партията? Имате.

Титко Черноколев (к): Това е отделна работа. Вие не можете да взимате предварително оставките, предварително да купувате съвестите на своите депутати.

Петър Братков (сЛ): Това зависи от устройството, от статута, от съответните постановления на устава на партийната организация.

Титко Черноколев (к): Щом има фашистки методи, разбира се!

Петър Братков (сЛ): Вие можете да вземете акт от чл. 29 от правилника за вътрешния ред на парламентарната група, . . .

Титко Черноколев (к): Не ги разбираш тия работи.

Петър Братков (сЛ): . . . чиято постановления не са апокрифни.

Титко Черноколев (к): Апокрифни са.

Петър Братков (сЛ): Моля! Понеже имало фашистки, както казвате Вие, постановления, . . .

Титко Черноколев (к): А какви са тези методи на действие?

Петър Братков (сЛ): . . . вие можете да маркирате цялата организация като фашистка и по силата на действащите закони да я разтурите. Това би било по-логично и по-смислено.

Титко Черноколев (к): Ако те продължават да конспирират, и до това ще дойде, господине!

От опозицията: Ей-й-й!

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Петър Братков (сЛ): Уважаеми г-да и г-жи народни представители! От името на нашата парламентарна група аз считам . . .

Димитър Георгиев (к): За положената клетва щеше да споме-
неш.

Петър Братков (сЛ): Добре, добре. Мислех да завърша, но един от колегите ми поставя въпроса: ами клетвата, която дава народният представител, че ще служи честно и верно на републиката?

Димитър Георгиев (к): На народа!

Петър Братков (сЛ): Кажете, за Бога, най-напред вие, които поддържате тезата за императивния мандат, съгласен ли е текстът на клетвата с постановлението на проект-конституцията за отзоваването на народните представители, . . .

Докладчик Георги Костов и Титко Черноколев (к): Напълно е съгласен.

Петър Братков (сЛ): . . . и тогава ни повръщайте този въпрос.

Титко Черноколев (к): Клетвата е към народа и който изменя на народа, народът ще го отзовава.

Петър Братков (сЛ): Аз зная, а и всеки малко-много запознат с историята на парламентарния режим знае, че императивният мандат има един феодален, средновековен произход, че с императивен мандат са прашани представителите на съсловията да гласуват съответните кредити на своите господари и че ако един такъв представител на съсловието надскочи мандата си, . . .

Цола Драгойчева (к): С феодална глава сте Вие!

Петър Братков (сЛ): . . . съсловието има право да го отзове.

Титко Черноколев (к): Вие одобрявате Никола Петков да ги отзовава, а не одобрявате народът да ги отзовава. Какво е това?

Петър Братков (сЛ): Аз винаги съм се възхищавал от вашата последователна борба срещу всички остатъци от феодализма на икономическото поле.

Титко Черноколев (к): А-а-а! Одобрявате в другото поле!

Петър Братков (сЛ): Аз винаги съм считал, а и партията, към която принадлежа, винаги е считала, че тия феодални пережитки трябва да бъдат обхвръснати от юлето на обществения, социален и икономически живот на народите.

Титко Черноколев (к): Но не одобрявате народът да ги отзовава!

Петър Братков (сЛ): Но ние искаме да бъдем последователни не само в областта на икономиката, но също така и в областта на политиката, а вие възкресявате във века на демокрацията средновековни институции с задължителния императивен мандат. (Ръкоплескания от опозицията)

Владимир Полтомов (к): Бабини деветини!

Петър Братков (сЛ): Ето това е, другари, което ние не можем да одобрим.

Титко Черноколев (к): Това е фашистка идеология.

Петър Братков (сЛ): И както не одобряваме вашите схващания за императивния мандат, . . .

Титко Черноколев (к): Одобрявате фюрерските методи на Никола Петков!

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Петър Братков (сЛ): . . . така не одобряваме и вътрешно-партийните отношения, създадени с тия заявления в Българския земеделски народен съюз.

Но вие не можете да отречете правото на една организация чрез нейните законно установени ръководни тела и институции да взема съответните решения, чрез които да обхваща своите последователи и своите представители във всички представителни учреждения. Това и края на краищата е право на организацията. . . .

Титко Черноколев (к): Но не право на Петков!

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Петър Братков (сЛ): . . . но не е задължение за спазване на никакви задължителни правила.

Ето защо, от името на нашата парламентарна група аз заявявам, че ние считаме:

Първо — че няма подадени оставки по съответния ред, предвиден в правилника за вътрешния ред на Великото народно събрание, до бюрото на Великото народно събрание.

Второ — че ако има подадени такива оставки, с факта, че прокурорът е връчил тези заявления, тези оставки са отеглени с подадените от съответните заинтересовани народни представители заявления до бюрото на Народното събрание.

И трето — независимо от всичко друго, вие не можете да намерите състав нито в нашите административни закони, нито в нашия наказателен закон, нито в избирателния закон, нито в правилника за вътрешния ред, който да скрепва изгубването качеството на народен представител с факта, че е била подадена оставка, която се намирала у едно трето лице или у една съюзна институция.

Поради това нашата парламентарна група няма да гласува предложението на комисията. (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Владимир Полтомов (к): Толкова по-зле за вас. Да ви види народът какви сте! От един дол дренки!

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Георги Йорданов.

Георги Йорданов (зНП): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания от опозицията) Г-жи и г-да народни представители! Аз втори път имам случая през моя парламентарен живот да защитавам гонени народни представители. Първия път беше в 1932 г., когато правителството реши да изгони народните представители от Комunistическата партия.

Един от комунистите: Не е същото сега.

Георги Йорданов (зНП): Аз единствен, макар и изхождайки от мнозинството, от трибуната тук взех думата и казах: вие правите грешка, че решавате да изгоните тези хора.

Кирил Класурски (з): Защото беше опозиция, защото те бяха сваляли от министерския стол — затуй, но не по убеждение. Ако беше министър, щеше да вдигнеш ръка.

Един от опозицията: Стига бе!

Георги Йорданов (зНП): Казах тогава, че се прави грешка от Народното събрание и от тогавашните политици, дето се гонят депутатите от една партия.

И наистина, аз излязох много прав. Партията на комунистите не можа да се унищожи. Те раснаха, бориха се и ето, всички я виждаме в този й кайфет.

Г-да народни представители! Сега имаме пак подобен случай. (Възражения от мнозинството)

Титко Черноколев (к): А! Разликата е голяма! От небето до земята!

Георги Йорданов (зНП): Тогавашните народни представители комунисти не бяха дали своите оставки. Просто политиката, партията, тези, които управляваха, искаха да ги изгонят. Сега имаме 23 заявления за оставки в бюрото.

Титко Черноколев (к): Заместиха ли ги тогава с други?

Георги Йорданов (зНП): Всички тези, които са подали тези оставки, депозираха писма, че те не поддържат своите оставки. Всички заявиха това устно или заявяват: Г-да! Тези оставки ние не ги поддържаме. Ние желаем да останем народни представители, ние искаме да кажем думата си от тази трибуна. Въпреки това, някои от г-да депутатите казват: Не, вие ще си отидете.

Титко Черноколев (к): Народът казва: не!

Георги Йорданов (зНП): Как дойдоха тези оставки? Тези оставки са намерени от властта при обиска в дома на Никола Петков. Там са намерени тези оставки. Защо са дадени тези оставки? На кого са дадени? Докладчикът казва, че са дадени на Колю Петков и че са намерени в архивата на Никола Петков.

Г-да! Приведе ви се един правилник за участието на Българския земеделски народен съюз в изборите, в който правилник се казва, че щом околията, партията, Земеделският съюз покаже един човек, че е кандидат и щом управителният съвет го утвърди, той дава декларация пред околийското настоятелство. . .

Титко Черноколев (к): Но не и оставка!

Георги Йорданов (зНП): . . . на Българския земеделски народен съюз, дава декларация и пред управителния съвет на организацията.

Бочо Илиев (к): Декларацията не е оставка.

Титко Черноколев (к): Декларацията оставка ли е?

Бочо Илиев (к): Друго е декларация, друго е оставка.

Георги Йорданов (ЗНП): Но, г-да народни представители, аз виждам тук малко земеделски депутати, които са били депутати при управлението на Александър Стамболийски. Аз съм бил тогава депутат. Вярвам, че г-н Оббов, ако е тук, помни добре как всички народни представители, когато Стамболийски управляваше, сложиха заявления за своите оставки пред постоянното присъствие на Българския земеделски народен съюз. (Ръкоплескания от опозицията)

Бочо Илиев (к): Защо? Кажете!

Георги Йорданов (ЗНП): За да бъде спънат народният представител да каже своята дума? Та нима имаше по-голям демократ и по-голям любител на свободата на словото и човек с по-голям жест от покойния Александър Стамболийски? Не, но Драгиев казваше: „София е пързалка, властта е пързалка.“

Кирил Клисурски (з): Най-напред ти се пързулна.

Георги Йорданов (ЗНП): И се вземаха оставките не за да не бъде народният представител свободен да каже своето мнение, но да не би да се подхлъзне, за да бъде нещо за партията направено зло и за себе си.

Един от комунистите: Ти имаш шампионат по пързаяне.

Георги Йорданов (ЗНП): Г-да народни представители! Аз съм свидетел на три поднесени заявления от постоянното присъствие на Българския земеделски народен съюз, когато беше президент Александър Стамболийски. Снеха се депутатските мандати, въпреки желанието на народните представители, на които се поднесоха заявленията. Защо? Единият депутат беше от с. Хотовище, Неврокопско, бивш учител в пазарджишките села. Човекът се подхлъзна, дойде жена му и казва: „Нашият народен представител не си дохожда дома, не ни донася средства.“

Един от комунистите: Значи — такава опасност имало!

Георги Йорданов (ЗНП): „Аз, казва, съм готова да намеря човек да го убие. Имам едно вършило, харман. Ще го продам, за да намеря средства да го убият, защото си е запял кървата, децата и мене.“ (Оживление сред мнозинството) Народното събрание, организацията, постоянното присъствие намери за добре да му снемат мандата и човекът си отиде.

Един от комунистите: Прилича малко на тебе.

Георги Йорданов (ЗНП): Друг един от Новопазарско, не му помня името, починал да се занимава с конекрадство — не той, а синовете и зетъвете му, но се донесе, че той е депутат, а синовете и зетъвете му се занимавали с конекрадство. И на него се отне мандатът. И на други един се отне. На трима души с такива заявления се отнеха мандатите.

Докладчик Георги Костов (к): По тези съображения ли искаха декларацията на проф. Петко Стоянов — да не се подхлъзне?

Георги Йорданов (ЗНП): Ето, това бяха съображенията на Стамболийски да взема оставките. Това е било съображението и на Българския земеделски народен съюз днес. Тези оставки...

Титко Черноколев (к): Не се подхлъзнаха към народа, а към реакцията.

Георги Йорданов (ЗНП): ... са взети не само съгласно правилника, но и по решение на Върховния съюзеен съвет и на Управителния съвет. Затова тези депутати са били принудени — не доброволно — да сложат своите оставки, че ако някой се подхлъзне, да си отиде.

Титко Черноколев (к): Накъде се плъзгате? Къде са пързалките?

Георги Йорданов (ЗНП): Къде вие намирате тия оставки? Намирате ги в книгата на Никола Петков. Но е Никола Петков? Никола Петков е член на постоянното присъствие на Българския земеделски народен съюз и негов секретар.

Титко Черноколев (к): Я кажи за Петко Стоянов!

Георги Йорданов (ЗНП): Ние нямаме много помещения. Много от заседанията ние сме правили в къщата на Никола Петков. Когато отиде сега властта да претърсва, когато му се снемат мандатите, там заявленията, тези заявления са адресирани по бюрото на Народното събрание, но не са предадени на бюрото. Сега ги намира властта и ги предава на бюрото.

Титко Черноколев (к): Как са подадени — няма значение.

Георги Йорданов (ЗНП): И сега, г-да, когато всички тези, които са ги подписали, ви заявяват: ние сме ги подписали преди месеци и заявяваме, че не си слагаме оставките, ние ги оттегляме. Вие казвате: не, вие ще си отидете. Доброволно ли е или не? Не е ли положението им такова, каквото беше на народните представители, вие другари, в 1932 г? (Възражения от мнозинството)

Крум Миланов (к): А, съвсем не е. Няма прилика. Разликата е голяма.

Титко Черноколев (к): Заместници ще им дойдат. Замениха ли ги тогава?

Георги Йорданов (ЗНП): Г-да народни представители! Аз смятам, че ние много нервно разглеждаме тези въпроси. (Възражения от мнозинството)

Титко Черноколев (к): А! Напротив!

Георги Йорданов (ЗНП): Може би със същата нервност, с която в 1932 г. бяха излъдени вашите другари. И мене ми се чини, че вид по-малко добро дело ще направите с един вот, когато тези народни представители, въпреки волята им, ще ги изгоните. По-малко добро ще направите и на Земеделския съюз, и на вашата партия, и, ако щете, на България. (Възражения от мнозинството) Защото аз познавам Българския земеделски народен съюз. Аз съм бил в общинския комитет. Казвам ви: по-малко добро ще направите. Запомнете това, г-да!

Аз не желая да разглеждаме нещата с нерви. Аз говоря високо не от нерви, а за да ме чуете. Най-голямо добро, което може да се направи, то е, ако се намери един човек, който би надраствал нашите нерви и каже: Другари народни представители! По-неже тези хора оттеглят своите оставки (Ръкоплескания от опозицията) и понеже не са ги поставили на бюрото, а са ги поставили на трето място, пред техния секретар, и той не ги е поставил, за чест на българщината — аз вярвам в българщината на тия хора — и аз моля, не давайте вот да ги изгоните.

Титко Черноколев (к): Но няма кой да им вярва.

Георги Йорданов (ЗНП): Това търси българският народ. Това търси българската общественост. Това иска от нас тук утрешна България. (Ръкоплескания от опозицията) Това го иска народът.

Титко Черноколев (к): Това го иска реакцията. Това тук не е протестантска църква!

Георги Йорданов (ЗНП): Аз съм стар човек. Ще дойде ден, както дойде за тези, които в 1932 г. изгониха вашите представители, да се уверят, че това е било огън, който не може да се загасне, ще дойде ден, ...

Титко Черноколев (к): Няма да го дочакаш!

Георги Йорданов (ЗНП): ... когато ще се схване, когато ще се види, че наистина не е имало по-голямо добро от това да живеем в разбирателство. (Смях сред мнозинството)

Ето защо аз очаквам да се намери човекът, който е надживял времето, който схваща времето и да каже: не се приемат оставките на тези хора, защото те не са ги подали. На този човек ние всички ще изръкоплескаме. Другото, г-да, ще бъде фатална грешка. (Ръкоплескания от опозицията, възражения и възгласи „Ей-ей!“ от мнозинството)

Димитър Георгиев (к): И за Петър Коев ти искаше да пи кан-дардисваш, но добре, че не те послушахме.

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Вълко Червенков.

Вълко Червенков (к): (От трибуната. Посрещнат с продължителни ръкоплескания от мнозинството) Г-жи и г-да народни представители! Великото народно събрание ще трябва да се произнесе по един безпрецедентен в нашата — а може би, вистина, не само в нашата — политическа история случай.

Една значителна група народни представители, избрани по листата на обединената опозиция в изборите на 27 октомври миналата година, тутакси след тези избори, още в самото начало на работата на Великото народно събрание са заложили своите депутатски мандати в ръцете на един човек, на Никола Петков, комуто са отдали своето съгласие да се разпоредят той изцяло, както и когато намери за добре, с техния мандат, с тяхната депутатска съвест, воля и с убежденията им. Тази група народни представители на другия ден след изборите сама себе си е лишила от каквато и да било самостоятелност в своите действия; депутатите от тази група по същество са престанали да бъдат мандатарии на народа, който ги е избрал.

Напразни са тук усилията на подалите своите оставки на Никола Петков опозиционни депутати да представят този факт като обикновено, частно, вътрешно дело на тяхната организация и да ни занимават с формалностите, свързани с него. Напразни са усилията им да се позовават на „правилници“, на „традиции“, „уставни начала“ и „дисциплина“ на тяхната политическа организация.

Известно е, че всяко партийно ръководство е длъжно да контролира депутатите-членове на съответната партия. Естествено е, че парламентарната група се ръководи от централното ръководство на дадена партия. Но никоя партийна дисциплина и никое партийно решение не може да стои над върховните интереси на цялата нация. Решенията и дисциплината на която и да било партия не са задължителни за Великото народно събрание, за никое действително Народно събрание.

Великото народно събрание не може да позволи никому да поставя тясно-партийните интереси и съображения по-високо от народните интереси, от суверенитета на народа. Толкова повече, че в дадения случай и членовете на партийното ръководство са заложили мандатите си пред едно лице. Никакви формални съображения не могат да изменят несъмнения факт, че групата 23 народни пред-

ставители сами са се отказали да бъдат представители на народа и са дали съгласието си, скрепено със саморъчни подписи, да представят волята, политиката, целите и намеренията на един човек — на Никола Петков.

Господата, за които говорим, с една дума, са престанали да бъдат народни представители: те са се съгласили да останат само представители на Никола Петков, който собственоръчно е заключил тяхната депутатска самостоятелност и политическата им съвест в своята желязна каса. Подобна политическа търговия с депутатския мандат и подобно морално падение наистина историята у нас не познава. Ето къде е позорното същество на въпроса с вашите оставки, г-да! Ето кое нито г-н Славов, нито г-да Ковачев, Братков и Йорданов не могат да отречат, да изменят, колкото и да говорят тук за „правни“ състави, за липса на „правонарушения“ и пр. и пр.

За нашия народ, за Великото народно събрание, което единствено и изразява народния суверенитет, тия формални съображения и юридически усуквания тук нямат и не могат да имат никаква сериозна цена.

Нека сега видят всички в нашата страна, какво бездънно лицемерие блика от цялата кампания на опозиционните водачи и в печата, и по събрания, и тук, в Народното събрание, във връзка с проекто-конституцията, която сега се обсъжда, в „защита“ на депутатската свобода и независимост и особено против правото на народа да отзовава ония свои избраници, които изменят на върховните национални държавни интереси. Господата са против правото на отзоваване, крещат до небесата за „свободата на мисленето и на действието на народните представители“, а своите собствена свобода на мислене и действие държат заключена в желязната каса на Никола Петков! (Ръкоплескания от мнозинството) И тук е „най-независимият от независимите“ (Ожидание), „представителът на така наречените „независими интелектуалци“ (Смях), „недосегаемият“, „неповторимият“ глантай на „свободата и неприкосновеността“, проф. Петко Стоянов. И този господин смее още да прекрочава прата на нашия Университет и да учи нашата младеж! (Продължителни ръкоплескания от мнозинството и възгласи „Позор!“) И той смее още да гледа в лицето нашата честна българска интелигенция! (Ръкоплескания от мнозинството)

Г-жи и г-да народни представители! Комисията по проверката на изборите даде своите заключения. Тя правилно политически е преценила и оценила факта с подадените оставки. Привилгии са и нейните предложения. Не могат да бъдат народни представители подобни хора, които залагат своите мандати за известни или неизвестни тям цели. Подобна политическа търговия с депутатския мандат Великото народно събрание не може да търпи. (Ръкоплескания от мнозинството)

Какво би станало, ако Великото народно събрание би се съгласило, че подадените оставки са частно дело на дадена политическа организация, че известен депутат или известни депутати могат да предоставят на други лица, или, както е в случая, на едно лице правото да разполага с тяхната политическа съвест с депутатския им мандат? То би означавало, Великото народно събрание да санкционира политическата корупция в нашата страна, да се примери с положението, че за известни цели, в това число користи и претъпни, отделни депутати могат да продават своите мандати на други лица. Това би било едно страшно унижение за достойнството на народния представител и на Народното събрание. Това граничи и с едно политическо престъпление срещу интересите на народа.

Ето какво вие, г-да Славов, Ковачев, Братков и Йорданов, не можете да отречете, да измените, колкото и да се извъртате тук с различни юридически фокуси. Въпросът съвсем не е формален. Въпросът е по същество — за действителното лице на народния представител.

Представете си, че една група, да кажем, едри финансови тувове в нашата страна, биха съставили заговор срещу държавата с цел да върнат колелото на историята назад и за тая цел биха купили мандатите на известно число депутати, биха ги затворили в желязните си каси и биха насочвали по своя воля и в свой интерес дейността на тия депутати в Народното събрание. Какво това би означавало? Бихме ли казали, че това е частно дело на дадените депутати, което не засяга Народното събрание? Можем ли да допуснем такова нещо? Ние това не можем да допуснем.

Титко Черняков (к): И няма да го допуснем.

Вълко Червенков (к): Ние имаме дълг да бдим за достойнството, за честта и чистотата на Великото народно събрание. (Продължителни ръкоплескания от мнозинството)

От тази гледна точка нямат място в Народното събрание подобни народни представители, като тия, които предварително са заложили своите оставки у Никола Петков и са се лишили от мандата си, с който са били облечени от народа, лишили са се от възможността да обсъждат и решават в Народното събрание, според собственото си убеждение и съвестта си. С този си акт те по същество са престанали да бъдат народни представители. Ние не можем да търпим във Великото народно събрание такива, които дават клетва за вярност не на народа, а на едно отделно лице за определени цели. На тяхно място трябва да дойдат други от същата опозиционна листа. Ние не гоним опозицията въобще.

Един от опозицията: Вие не я гоните, а я биете.

Вълко Червенков (к): Но ще трябва да напуснат Великото народно събрание ония, които залагат своя мандат. (Ръкоплескания от мнозинството) и да дойдат други, от вашата собствена среда, г-да опозиционери, които няма никому да залагат своя мандат.

Титко Черняков (к): Които вече не са обвързани с нищо.

Вълко Червенков (к): Какво сериозно значение след всичко това могат да имат в дадения случай формалните съображения, че оставките не са депозирирани тук лично от въпросните господа? Какво сериозно значение може да има сега обстоятелството, че въпросните господа един след друг пишат заявления за отказ от оставките си? Абсолютно никакво. Оставките си на Никола Петков вие, г-да, сте давали — това си остава факт. Тия оставки, между прочем, вие сте адресирали до председателството на Великото народно събрание, а не до постоянното присъствие на вашия съюз. И това е едно излизано доказателство, че сами тия, които подават оставки, гледат на оставките си не като на частно-пратийно, а като на общо-политическо дело с определени цели. Своята депутатска съвест вие вече сте залагали. Нима това не е факт? С депутатския мандат политическа търговия е вече извършена. Вие това не можете да отречете. Такива депутати нямат място във Великото народно събрание. (Ръкоплескания от мнозинството)

Нека това бъде добър урок за всички, които още яли не искат, или не могат да разберат, че депутатът трябва да бъде истински народен слуга, а не наемник, който за едни или други цели залага депутатския си мандат, както се залагат тсари вещи на бит-пазр. (Бурни ръкоплескания и смях всред мнозинството)

Затова парламентарната група на Българската работническа партия — комунисти поддържа изцяло изводите и предложенията на комисията по проверка на изборите и ще гласува единодушно за тях. (Бурни и продължителни ръкоплескания)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Добри Бодуров.

Добри Бодуров (с): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания) Уважаеми народни представители и представители! Пред нас е сложен на разглеждане докладът на комисията по изборите, пряка последица от подадените заявления на 23 депутати. Тук пред нас се развиха редица съображения от г-да народните представители от десницата. Те пледират, че няма формално подадени оставки пред Парламента и следователно ние не бива да се спираме на написаните заявления от самите народни представители.

Аз ще спра вашето внимание на следния въпрос. Как идваме ние тук като народни представители? Нали ние се явяваме пред избирателите си, които уверяваме, че в Парламента ще защитяваме техните добре разбрани интереси и вследствие на тия убеждения, на тия наши декларации пред нашите избиратели, те ни избират за народни представители? Ето като такива избиратели, въпросните народни представители са дали по едно заявление — на кого? На Никола Петков. Защо? Защото Никола Петков не ги върва, че те ще вървят в крак, както той иска, за да ги държи в подчинение. И той им взимаше заявленията.

Но едно нещо не бива да се забравя: тази наша опозиция кога се яви? Кога дойдоха те? Те дойдоха по внушение на външната и вътрешната реакция. (Ръкоплескания от мнозинството) да ударят отечественофронтовското правителство. Тогава се формира тази опозиция. И тия опозиционни депутати си дават своите заявления на човек, който да ги държи под пара, за да вършат работата, делото на онези, които искат да премахнат отечественофронтовското правителство, да го заменят с миналите режими. (Ръкоплескания от мнозинството)

При това тяхно желание той им е вземал заявленията.

Но явява се въпросът: в момента, когато те подписват своите заявления, са ли те вече депутати, представители на своите избиратели? В този момент те престават да бъдат представители на избирателите си, защото своя депутатски мандат те го дават в ръцете на отделна личност, която ще преследва не интересите на избирателите, а своите собствени интереси. Ето от този момент те не са вече депутати.

Могат различни юридически и не знам какви други формалности да дият, но фактически те престават да бъдат представители на своите избиратели и като такива те не може да имат място в Народното събрание.

Нашата парламентарна група ще гласува за доклада на комисията. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Атанас Драгиев.

Атанас Драгиев (зв): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания от мнозинството) Г-жи и г-да народни представители! Вчера и днес във Великото народно събрание се отбеляза едно политическо и морално падение на една група народни представители от опозицията. Прочетени бяха оставките на 23 народни представители, подадени след избирането им за такива до председателя на Великото народно събрание. Същите досега са били съхранявани от техния партийен водач — народният представител Никола Д. Петков.

Защо е било направено всичко това? Безспорно, за да послужат тия оставки на Никола Петков в случай, че подмислящите тия заявления откажат да вървят подир него, или ако пожелаят да проявят като народни представители собствената си воля и собствената си съвест. Това, г-жи и г-да народни представители, е едно робско послушание на тия г-да народни представители към един човек, който е искал всеки момент да ги има под своята воля при догонване на партийните му или други интереси. И по повод на това аз се учудвам на смелостта на тия г-да народни представители, които те имаха досега във Великото народно събрание, да говорят за никаква си депутатска съвест и за независимостта на депутатското убеждение. Аз се чуя на тяхната смелост да се обявят против постановленията на новата конституция за отнемането на депутатския мандат на изневерилия на своя народ. Подчертавам това, на

своя народ, а не на своя водач, избранник, а намират за морално и политически допустимо да бъде отнет мандатът им само от един човек, от водача им Никола Петков. (Възгласи „Позор!“ от мнозинството) Питам аз: къде е тук тяхната демократичност, къде е тяхното народовластие?

Аз смятам, че нашата общественост познава много политически падения, но това падение е изключително. (Ръкоплескания от мнозинството) Как може един честен в политическия живот човек за един депутатски мандат да заявява готовността си да стане кукла в ръцете на един човек, и макар той да бъде водач, министър или друг? Где остана тогава неговото достойнство на народен представител, неговата чест, неговата гордост и самостоятелност? Вие си спомняте как тия г-да народни представители по цели часове тук, на тая трибуна, развиваха своите неискрени, лицемерни разбирания за неприкосновеността, свободата, достойнството и пр. на народния представител. Те дори се опитаха жестоко да обвиняват Отечествения фронт, че е искал с новата конституция да посегне върху самостоятелността на народния избранник, че с нея щял да бъде той поставен в зависимост от някакви си тълпи — таки наричаха те безсрамно българския народ и народните митинги. (Възгласи „Позор!“ от мнозинството) А ето че тия именно народни представители, а не други, са зложиили своята депутатска неприкосновеност и свободи само на един човек, когото те съзнателно поставят над своите избиратели, над самия български народ. Аз смятам изобщо, г-жи и г-да народни представители, че случаят е едно блестящо доказателство за липсата на каквото и да било политическо и гражданско съзнание у тях и за една доскоро водена от тия г-да народни представители недостойна и безпринципна борба против Отечествения фронт. (Ръкоплескания от мнозинството)

Парламентарната група на Народния съюз „Звено“ поради всичките тия съображения ще гласува за отнемане на депутатския мандат на въпросните народни представители. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Петър Божинов.

Петър Божинов (ЗНП): (От трибуната. Посрещнат с овинение от мнозинството) Г-да народни представители! След като имахте възможност да чуете юристи, да чуете и представителите на поголеми парламентарни групи върху това, с което в момента се занимаваме, сега ще можете да чуете последната дума на един от ония, които са подписали заявления за своите оставки. (Възражения от мнозинството)

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Петър Божинов (ЗНП): Ето ви една изповед, ето ви една честна и почтена декларация. . . . (Възражения от мнозинството)

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Петър Божинов (ЗНП): . . . за да разберете, че въпросът не се слага и обсъжда така, както е поставен, собствено както се е развил, а се стараят известни хора да му дадат едно по-друго направление и да го придвижат по едно друго направление.

Аз се кандидатирах за народен представител в Никополската избирателна колегия и водих изборната борба съобразно своите скромни сили в името на една програма която беше одобрена от съответните институти на Българския земеделски народен съюз. (Ръкоплескания от опозицията)

Яни Янев (З): Зеленият!

Петър Божинов (ЗНП): В името на тая програма аз вземах в Никополско 20.000 гласа (Ръкоплескания от опозицията) от всичко 48.000 гласа. След като се явих в София, за да проведем с останалите си другари до край нашата политическа борба и програма, нашите институти, управителният съвет и постоянното присъствие, свикаха през месец ноември върховния съюзен съвет, върховната съюзна инстанция в нашето движение, за да направи една преценка на положението и в момента да даде последните директиви за нашата бъдеща общественно-политическа дейност във Велкото народно събрание. (Възражения от мнозинството) На този върховен съюзен съвет аз бях секретар. Георги Йорданов беше председател. Между решенията, които се вземаха в заседанията на върховния съюзен съвет, беше и решението, всички . . .

Един от мнозинството: Тайно решение!

Петър Божинов (ЗНП): Тайни решения в заседанията на върховния съюзен съвет, на което присъствуват над 100 върховни съюзни съветници, не може да има. затуй аз ще поставя на уважението председателство конкретно въпроса и ще го замоля в интереса и за честта на българския Парламент, на българската общественост, да ми се даде възможност да отговорим на този наистина голям въпрос. А той е: е ли вярно, че аз и моите другари сме подписали заявления за оставки по волята на Никола Петков, или това сме написали по решение на върховния съюзен съвет? (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Уважаеми г-н председателю! Аз ви моля в общ интерес, в интереса на България. . . .

От мнозинството: Ей-й-й!

Петър Божинов (ЗНП): . . . на българския Парламент и на нашата престиж да ни дадете възможност да ви дадем нашите доказателства, че ние подписахме нашите заявления въз основа решението на една официална съюзна институция.

Кирил Клисурски (З): Петко Стоянов какво го обвързва това решение, че е подписал своята оставка?

Яни Янев (З): Петко Стоянов участва ли в тази институция?

Един от мнозинството: Кога подписахте своята оставка?

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Петър Божинов (ЗНП): Истина ли е това? Истина е, защото от всичко около 90 депутати само няколко депутати, . . .

Яни Янев (З): Защо не ги изключихте тогава?

Петър Божинов (ЗНП): . . . които отсъстваха . . .

Димитър Котев (к): Не е вярно.

Петър Божинов (ЗНП): . . . и някои, които бяха болни, не дадоха тия декларации. (Възражения от мнозинството) Идете сега в канцеларията на Велкото народно събрание, сега се вдигнете и ще видите, че са постъпили заявления не от 23 души, за които говорите тук, че оттеглят оставките си, а са постъпили заявления от всички почти народни представители на Българския народен земеделски съюз със секретар Никола Петков. (Ръкоплескания от опозицията) Идете и проверете! Това идва да покаже, че не 23 души, а парламентарната група на Българския народен земеделски съюз е направила това по силата, както казах, на едно решение, което почива на едни традиции в нашата организация, в нашия съюзен живот. (Възражения от мнозинството)

Вие можете да не одобрявате този начин на процедиране, вие можете да не споделяте тази традиция, вие можете да я наречете ретроградна и всякаква, но едно само не можете и няма да успеете да откажете, а то е, че ние, подписавците, сме подписали по силата на тази традиция и по силата на това решение (Ръкоплескания от опозицията) и следователно ние сме свързали своята политическо-обществена дейност, своята съдба с решението, с вота на нашите съюзни институти, а не с личности. (Ръкоплескания от опозицията)

Минчо Минчев (к): А защо сега си оттегляте заявленията?

Яни Янев (З): Питайте ли сега Върховния съюзен съвет, за да се откажете от тези оставки?

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Петър Божинов (ЗНП): Дайте ни възможност да го попитаме.

Но става въпрос: как ще можем да установим ние сега това? Важно ли е то да се установи и потребно ли е да се установи? Потребно ли е на вас, г-да народни представители, да знаете чии слуги сме ние, . . .

Един от мнозинството: На Никола Петков.

Петър Божинов (ЗНП): . . . на кого сме заложили главите си? (Възражения от мнозинството) За себе си ви го казвам. Ако искате да го знаете, ако искате да го установим, дайте ни възможност и ние ще ви го докажем. (Ръкоплескания от опозицията)

Титко Чернокоев (к): Оставките ви пред Петков са доказателство.

Петър Божинов (ЗНП): Има и още един аргумент. Между подписавците оставките си оставка от мандата си е подписал и Никола Петков. На кого подписа той оставката си?

Един от мнозинството: На външните врагове.

Петър Божинов (ЗНП): На себе си ли? Е ли възможно това нещо? Здравият разум не може да го поддържа. Никола Петков, както и ние, депозирахме оставките си на управителния съвет, който при известна процедура ще ги продвиги тогава, когато стане нужда, при известна процедура ще ги продвиги тогава, когато стане нужда и ако стане нужда. (Ръкоплескания от опозицията)

Димитър Котев (к): А, той сам ще си даде оставката!

Петър Божинов (ЗНП): Това е самата истина, това е голата истина. Как ще я възприемете и прецените, то е лично ваша работа. Аз за себе си заявявам, че това го направих като дисциплиниран член на Българския земеделски народен съюз, от чието име говоря.

Пеко Таков (к): Реакционен.

Петър Божинов (ЗНП): Дори и реакционен да бъде, нямам нищо против, др. Пеко Таков. Аз обаче съм редник в една организация и сметнах, че ще бъде под достойнството ми, ако не изпълня нейните разпореждания, взети с мнозинство. И понеже тези неща така се сложиха, аз изпълних разпореждането, т. е. и аз сложих оставката си.

Един от мнозинството: Но ако решат да правят преврат?

Петър Божинов (ЗНП): С личности, колкото и големи да са, с каквито и заслуги да са, лично мои приятели да са . . .

Министър Антон Югов: Г-н Божинов! Ако позволите един въпрос.

Петър Божинов (ЗНП): Сега ще Ви дам възможност, г-н министре. Позволете да завърша мисълта си. — ... не съм свързал своята политическа дейност и нямам намерение да я свързвам. С никак политическа личност не съм се венчал и нямам намерение да се венчавам. (Ръкоплесквания от опозицията)

От мнозинството: А-а-а!

Петър Божинов: Обаче искам да сме на чисто и да поставим работите така, както са в същност. Не искам, драги народни представители и представители, ...

Димитър Георгиев (к): „Драги“ станахме вече.

Петър Божинов (ЗНП): ... превратно да се тълкуват нещата.

Един от мнозинството: Откога станахте „драги“?

Димитър Георгиев (к): Още малко ще станем „мили“.

Министър Антон Югов: Не желае да отговори.

Петър Божинов (ЗНП): На какво?

Министър Антон Югов: На един въпрос.

Петър Божинов (ЗНП): Добре, поставете въпроса.

Министър Антон Югов: Вие казвате, че сте избран в името на една програма. Не представлява ли тя достатъчно гаранция за един народен представител? И, второ, вие сте в една организация, която тя е, че има устав и се ръководите по устава ѝ. Не е ли той гаранция за един народен представител, даже не един обикновен член на тази организация, а народен представител, когото народът е избрал и го е пратил в Народното събрание да представлява неговите интереси? Как ще обясните това нещо?

Петър Божинов (ЗНП): Ще обясня.

Министър Антон Югов: И защо трябва дисциплината да се погърждава с оставка и то пред кого — пред една личност!

Един от опозицията: Това не е вярно.

Министър Антон Югов: Пред фюрера!

Един от опозицията: Не е вярно. Пред управителния съвет.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Петър Божинов (ЗНП): Отговорът ми е следният. Освен политическата програма, която е една реална гаранция за обществеността, политическата дейност на народния представител, в името на който е избран, освен устава и неговите правилници. Българският земеделски народен съюз със секретар Никола Петков смята да подсили тези гаранции ...

От мнозинството: А-а-а! (Смях)

Петър Божинов (ЗНП): ... и с едно решение на своята най-висша съюзна инстанция: върховният съюзен съвет. (Възгласения от мнозинството) Върховният съюзен съвет следователно е последният, който е разпоредил да се тръгне по този път. Вие можете с право да критикувате това. Вие можете да го осъждате, вие можете да го отричате, можете да го анатемосвате, но това е същината на положението. И следователно нашите оставки са плод на тази обстановка, на това решение.

Един от мнозинството: На решението на фюрера!

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Петър Божинов (ЗНП): Нашите оставки не са дадени на никаква фюрер. Ништите оставки, още един път повтарям, са дадени на управителния съвет и, ерго, щом председателят на този съвет или главен секретар на съюза е Никола Петков, естествено е, че той не може да не борви в неговата работа, естествено е, че той не може да бъде чужд на тези неща. И сега се казва, че в частната архива на Никола Петков са намерени 23 заявления, ерго 23 народни представители са свързали своята съдба, своята политическа дейност с политическата дейност и съдба на Никола Петков. Нищо подобно. Цялата парламентарна група е депозирала, както казах, своите оставки на управителния съвет и, естествено, пак повтарям, Никола Петков, като негов главен секретар, си е в правото да ги им на ръка. Това е същината на въпроса. Но явява се една друга работа. (Възгласения от мнозинството)

Първа Димитрова (к): Подписват заявления пред решението.

Петър Божинов (ЗНП): Другари! Също така друг един въпрос, който повдигате. За нашето отношение към Никола Петков може да ни съдите; за нашето поведение тук, в Парламента, за нашата критика и за нашата политика може да ни съдите, но съдете ни за тези неща, а недейте поставя въпросите там, където не са. Недейте ни лишават от мандати за едно тогава, когато в същност го правите заради друго. (Възгласения от мнозинството)

Вълко Червенков (к): Ще дойдат вашите подгласници. Защо толкова плачете?

Петър Божинов (ЗНП): Лично аз не плача и не хленча за мандат си. (Възгласения от мнозинството) Аз ще се върна долу при своите другари и ще правя това, което мога и което законите в страната позволяват, и каквото народът каже, това ще бъде. Но искам в последния момент, когато се разделяме, да заявя чистосърдечно — независимо от това как ще го приемете: аз дойдох сега в Парламента за първ път като народен представител. През 1943 г., както и във всички избори съм се кандидатирил, но никога не като правителствен. Бил съм изрязан, бил съм интерниран и т. н. — такава ми е съдбата не, такъв ми е политическият мироглед, такава ми е политическото възпитание, такъв ми е менталитетът. И сега с него си оставам. Аз обаче дойдох тук с намерението, с желанието, с ентузиазма да бъда полезен. Така ние чувстваме долу, тъй разбираме, ние, дребните, обикновени граждани на България, че тук с общи усилия ние ще можем да създадем както една народна конституция, така и въобще да подсилим на българския народ един по-честити, един по-светли дни. (Възгласения от мнозинството)

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Петър Божинов (ЗНП): Прави сте. Аз се явявах на тази трибуна няколко пъти и критикувах, ...

Един от мнозинството: Хулигански!

Петър Божинов (ЗНП): ... не защото трябва да критикувам, а защото така разбирам нещата, така ги познавам. И затова аз съм готов да понеса наказание. Но за това ме накажете. Тъй разбирах, така ги представях, така ги обяснявах нещата.

Вълко Червенков (к): За това никой не Ви държи сметка. Защото сте си заложили съвестите, за това ще отговорите.

Петър Божинов (ЗНП): Г-н Червенков! Няма нужда да повтарям, че съвестите сме си заложили пред върховните институти на Българския земеделски народен съюз. (Ръкоплескания от опозицията) При него са оставките. Ако там той е нещо порочен, ако той пречи някога и върши нещо друго, въпросите иначе трябва да се поставят и иначе трябва да се търсят отговорности. Но аз свързвам своята съдба само с неговата, с неговата борба, с неговата програма, с неговите традиции. (Ръкоплескания от опозицията) Това е истината. Ако Българският земеделски народен съюз тръгне по реакционните пътища, ако стане убежище на реакционери, ... (Възгласения от мнозинството)

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Петър Божинов (ЗНП): ... ако по безспорен начин се установи, че неговите функционери, че неговият шеф е реакционер, че е предател, че е гробкопач на България, аз ви заявявам, че до толкова, до колкото се простират моите скромни възможности и скромни сили, ще се боря, заедно с вас, против тия домогвания, против такова поражение, против такова рушителство. Защото аз съм скромен общественик. С голяма политика не съм се занимавал досега и съм дошъл в Парламента да служа честно и всеотдайно на своя народ, на България.

Министър Антон Югов: Нима вие сте малолетен, та не можете някои работи да проумеете?

Петър Божинов (ЗНП): Не съм могъл да се убедя в противното досега. Тогава, когато се убедя, казвам ви го най-чистосърдечно, аз ще го свърша по свой начин, без вашето пожелание и без вашия съвет.

Но явява се още един последен въпрос. Вие казвате, че оставките са депозирани. Нашите юристи ви казваха, че вие имате оставки. Има обаче един друг въпрос, който съществуваше в близкото и по-далечното черно минало. Вие знаете, че между много начини и средства, с които реакцията и фашизмът се стараеха да сломят борбата на българския народ за демокрация и свобода, бяха и тия средства — да разтурват общински съвети, училищни настоятелства, управителни съвети на разни културни и икономически организации. Ходеха, измъкваха насилие, биеха хората, принуждаваха ги да дават оставки. Наистина това ставаше, за голяма печал ставаше и с наши хора, ставаше и с ваши хора. Но работите в края на краищата на много места дохождаха дотам, че насила изтръгнатите оставки ние успявахме да ги обезсилим, когато можехме, по знаен и незнаен начин и през врати, комини и прозорци да вкарме подадените насила оставки пак в съответния изборен институт. Когато засегнатият се явяваше пред съда, казваше: „Аз дадох оставка при такива и такива обстоятелства, моля ви, оттеглям я“ — и работата се оправяше. Тия неща ставаха. (Възгласения от мнозинството)

Аз казвам, че ние дадохме нашите оставки по силата на едно решение на една съюзна институция. Ние ги дадохме с тях да се манипулира при известна процедура, по известен повод. Тази процедура не е спасена. Оставките се намират във Великото народно събрание по един необичаен начин, пропътували са един по-друг път.

Титко Черноколев (к): Неочакван за вас.

Петър Божинов (ЗНП): Очакван или неочакван, въпросът е друг.

Председател Васил Коларов: (Звъни) Свършете.

Петър Божинов (ЗНП): Свършвам. — И следователно, когато ние, народните представители, оставките на които са пропътували тук, ви казваме, че ние сме ги дали по решение на една институция,

за да разсъждава тя с тях при известна процедура и че това не е станало, че всъщност това не е извънредно, и не казваме: оттегляме тия оставки, т.е. обезсилваме ги, защото не се е манипулирало и не се манипулира с тях така, както е диктувала нашата съвест и нашето съзнание и убеждение — питам аз: можете ли вие да кажете, че имат право да не ни послушате?

Тачо Даскалов (к): Кога ги оттегляте? Когато вече става ясно за целия български народ, че сте дали оставките.

Председател Васил Коларов: (Звън)

Петър Божинов (ЗНП): Аз завършвам с думите: подписах по силата на традициите и решенията на съюзните институти. Чист съм пред съвестта си и със спокойно сърце и съвест ще се оттегля по ваш вота от Великото народно събрание. Слизам при народа и заедно с него ще споделя неговата участ и неговата съдба. (Ръкоплескания от опозицията)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Петко Стоянов. (Оживление)

Петко Стоянов (нез): (От трибуната) Г-да народни представители и г-жи народни представители! От всичко е ясно, че въпросът е решен. Има нужда само от един пояснение за личното поведение и разбиране, за да се приключи цялата процедура.

Аз съм присъствувал не веднъж тук, в Народното събрание, когато са отнемали мандати на народни представители и съм бил свидетел на всички ония действия, които са разигравани, ръководени и диктувани от различни разбирания и политически интереси. Аз не мога да разбера обаче днешната постановка на въпроса и неговото развитие. От това, което каза г-н Червенков, за мене е ясно, че въпросът е безусловно и безвъзвратно разрешен.

Но постановката на въпроса се измества и заради това, че става нужда да дадем своите обяснения.

Г-н председателят на Великото Народно събрание, уважаемият г-н Коларов, постави вчера два въпроса, резултат на зряло обсъждане. Така поставените въпроси са тия, които отговарят на интересите и на Великото Народно събрание, и на управлението. Г-н Коларов каза така: Вие в комисията се сезирате, първо, с въпроса, какво е значението на подадените оставки, и второ, какви са правните последици, ако това са подадени оставки, за лицата, които са ги подали. За голямо съжаление, г-н докладчикът, енергията на мого познание от много отдавна, когато и него го пъдеха така из Народното събрание, не постави правилно въпроса. Затова защото той след като прави екскурзии в една и друга област, най-после заключи, че се предлага да бъдат лишени от своите мандати на народни представители 23 души по мотивите, които той изнесе. Диспозитивът, който той предлага, беше лишаване от мандат. Други от господата, които говориха в последствие, смекчиха въпросите и казано: ние ще гласуваме за приемане оставки. Ето това са две различни постановки, две различни разрешения на въпроса, които искат правилното си разрешение от гледището на морала и на уставите.

Г-да народни представители! Има две процедури, които са предвидени в правилника за вътрешния ред на Великото Народно събрание и в избирателния закон. Тия две процедури са следните. Според първата алинея на чл. 105 от избирателния закон Народното събрание може да отнеме мандата на всеки народен представител, в случай че измени грубо на идеите и на програмата, в името на които той се е кандидатира, или като за това е девиансиран пред Великото Народно събрание от респективната политическа организация. Това значи, че в този случай народният представител е длъжен да установи, останал ли е верен на своята програма, в името на която той се е избрал в следователно има ли конфликт между него и организацията, която го е кандидатира, с която се е избрал и която гарантира пред избирателите за него, или няма конфликт. Затова чл. 49 от правилника за вътрешния ред на Великото народно събрание казва: „В случай на приложение на чл. 105 от закона за избиране на народни представители, избира се от Събранията анкетна комисия“. И затова, когато г-н секретарят, от името на комисията по превороти на изборите, предлага да бъдат лишени 23 души народни представители от мандата си, тук трябваше да има направено издирване от тази анкетна комисия и доклад. Това няма. И следователно онова, което става, то е положението, което е предвидено в алинея втора на чл. 105 от избирателния закон. А там вече и чл. 49 от правилника за вътрешния ред на Великото народно събрание не може да има приложение. Защото там трябва да има оставки подадени, които чисто и просто Народното събрание трябва да приеме.

Константин Русинков (к): Без анкетна комисия.

Петко Стоянов (нез): Анкетната комисия е за първия случай, когато има конфликт — за поясних.

Прочее, ако комисията предлага лишаване от мандат, а не приемане на оставки, трябва да има непременно анкетен протокол. А такъв няма. Тази процедура не е извършена. Следователно предложението на комисията е неправилно и от гледището на закона, и от гледището на правилника. А това беше задачата, която даде Великото Народно събрание, чрез казаното на г-н председателя, на комисията по изборите.

Ето това е най-първото отхвърляне, което ние правим.

Второ. Сега по тезата, която г-н Червенков защита, което е по-голямата част от господата, които говориха тук — оставки няма подадени и следователно ще приемем оставки. Няма нужда от никакви формалистики и от никакви умования, г-да народни представители. След дълго обсъждане и още по-дълго обсъждане на въпроса в комисията по изборите, за да бъде ясно на всякого едно, на въпроса: има ли подадени оставки, следва да се отговори отрицателно.

Така отговори и сам г-н председателят на Великото народно събрание, чрез вота на Великото народно събрание. Затова защото той поставя въпроса: има ли тук подадени оставки? Щом като към едно писмо на софийския прокурор са приложени издана книга на едно частно лице, г-н Никола Петков, в която са намерени разписани заявления от различни господа... (Възражения от мнозинството) Ще се поясня, недейте ме пресича; последен път говоря, предришен е въпросът, оставте ме да говоря; не съм пресичал никого досега.

Има ли подадени оставки — това е въпросът, който трябва да бъде разрешен. Подаване на оставка, това значи лично действие. Така е и според втората алинея на чл. 105 от избирателния закон — лично действие на народния представител. Той смята, че по една или друга причина не може да носи мандата, трябва да се откаже от него и прави своето заявление.

Верно е, че такива заявления, каквито препраща прокурорът, съществуват. Никой няма да го отрече това нещо. Но с тях сезирано не е Народното събрание, подадени ли са те в бюрото на Великото народно събрание, за да може да се започне процедурата по чл. 105, алинея втора? Няма такова нещо, затова защото всичко става по един странен начин. Прокурорът си послужи с иззети книжа някъде, за да види, дали едно лице е извършило престъпление или не; търси в тия книжа corpus delicti. Това са неща, които в никой случай, по какъвто повод не могат да дойдат във Великото народно събрание. Това са книжа, които са съдебно достояние и за да дойдат във Великото народно събрание, това може да стане по един път — когато един народен представител е извършил престъпление и понеже то е особено голямо, то, когато заседава Камарата, иска се да бъде освободен от имунитета му, за да може съдебната власт да извърши своите действия. Има ли такова нещо направено? Такова нещо също така не е направено, затова защото спрямо нито един от тия, които са подписали, не е формулирано обвинение, и то такова голямо обвинение, което да изисква вмешателството на съдебната власт и уважението на нейното искане, за да може да свърши своята работа.

Ето защо въпросът може да бъде поставен само по един начин: така понадалите в бюрото книжа могат ли да послужат за съответно сезиране на Великото народно събрание с въпроса, господата, които са подписали тия заявления, имат ли волята — не достойнството, а волята; за достойнство анкета трябва — имат ли волята да бъдат за натайк народни представители, или нямат тази воля. Затова вчера с допълнителни заявления, които нямат никакво друго материално основание, ние — тия, имената на които се помняха в писмото на г-н прокурора — оточихме: ние оставки не сме давали и сега не подаваме оставки. В текста на моето заявление и в текста на заявленията на господата, които стоят от тая страна (Сочи опозицията), няма нитоже казано, че сме оттеглили оставките, защото ние не сме подавали оставки. Действително аз съм подписал таква една бумажка — ще дойда на нея после — по аз оставка пред бюрото на Народното събрание по какъвто и да било начин не съм дал.

Раденко Видявски (к): До кого е адресирано заявлението?

Петко Стоянов (нез): Г-н Видявски! Бъдете любезен да бъдете снисходител. Вие ме слушате днес. Затова защото аз не влидам: запазете ми мандата и недейте ме излага или; недейте ме поругава. Това е ваша воля. Каквито щете правите. Въпросът не е там. Въпросът е правилно или неправилно са поставени за разсъждане проблемите, които тук бяха засегнати в доклада на комисията.

И така, заявленията, които се подадоха снощи, бяха дадени, за да се оточни, че действително оставки няма. Можеше да има оставки, ако този, който държеше тия книжа, тия заявления, беше ги депозирал в бюрото и беше ги депозирал по силата на тяхното решение, по силата на моето собствено решение. Той обаче не ги е депозирал в бюрото. Това е прокурорът, който е направил това. Но той не е пълномощник на лицата. И вследствие на това подадени оставки тук няма. Аз съм длъжен да повторя отново, че когато се искаше на вашите приятели да им се отнемат мандатите от прежните управници, ние сме рискували с много неща, за да излезем да защитим привото и сме го защитавали с всички рискове за последици. (Ръкоплескания от опозицията) И заради това е потребно в това отношение да бъдем изслушани.

И така, има ли подадени оставки? Такива оставки няма подадени.

Един от мнозинството: Това е софистика.

Петко Стоянов (нез): Има заявления, с които са подадени оставки, дадени в ръцете на прокурора чрез едно изземване и чрез него дойдат от бюрото с едно писмо на прокурорския паркет в нито повече.

Ето защо, г-да народни представители и г-жи народни представители, Великото народно събрание не е сезирано и не е в състояние, което предвижда втората алинея от чл. 105.

Аз трябва да кажа едно — искам тук да вляза в подробности — че действително подписах такова едно заявление. И другарите от тая страна (Сочи опозицията) подписаха такива заявления.

Един от мнозинството: По силата на решението на Върховния съюзен съвет!

Петко Стоянов (нез): Ще ви кажа, ще ви обясня всичко. Затова съм излязъл тук. Бъдете спокойни. Аз обясних днес и в комисията, ще ви обясня и тук. Аз подписах такова едно заявление. Това заявление аз го подписах по силата на политическия ангажман, който всички ние имаме към избирателния комитет, който ни е по-

ставил в листите и с платформата на който ние излязохме да апелираме за доверието на българския народ. (Ръкоплескания от опозицията)

Титко Черноколев (к): Вие сте подписали след изборите.

Петко Стоянов (нез): Недейте ме пресича. Вие сте по-млад от мене, послушайте! Тази платформа, по признанието на г-н министър-председателя, получи 1.250.000 гласа. И както той подир това сам поясни в едно от заседанията на комисията по външните работи: „Даже ако приемем — каза той — че 250.000 души от тях са фашисти, 1.000.000 са здрави българи.“

Д-р Кирил Драмалиев (к): Излъгахте ги.

Петко Стоянов (нез): „Тия гласове — каза той — ние ще ги вземем постепенно, или някъд си другояче, но ще ги вземем и ще останете без нищо.“ Добре, но ако тогава, когато ние се избрахме, имаме тия 1.000.000 по негова сметка здрави български гласове, гласове на български граждани. . .

Един от мнозинството: Не са знаели, че се залагат.

Петко Стоянов (нез): . . . Въз основа на какво тия хора — даже да приемем, че е по-погрешка — дадоха своето доверие? Дадоха го по силата на платформата, с която ние излязохме, по силата на кредита, който ние получихме от тях, и следователно въз основа на нещо положително.

Тук ми се каза: вие си продадохте съвестта и отидохте да служите някому, затова дадохте тия заявления. Това абсолютно не е вярно. Защо? Да се поясним. Г-н Костов, мой стар познаник, който така много често обича да хитрува, не беше пълен в своя доклад, за да не кажа нещо повече. Когато цитираше моите думи, които и аз днес цитирах горе в комисията, трябваше да цитира всичко, ако искаше да цитира моето мнение по този въпрос. Аз, г-да, изнесох тук пред вас, на 4 юни, моите разбирания по проекта за новата конституция и когато говорих за отговорността на народния представител, аз отказах, не възприех началото за императивния мандат, защото поддържам, че народният представител представлява народа чрез доверието на колегията, но в никой случай не зависи конкретно от избирателите в респективната колегия. Но аз и тогава, и в подкомисията — не зная дали г-н Поптомов е тук, той знае добре, но г-н Коларов беше тогава там и председателствуваше. — когато се дебатираше този въпрос, аз поддържам принципа, че народният представител носи отговорност за това, което той е изповядал и което е поддържал пред избирателите, когато е получавал мандата, за което именно е получил мандат. Този отговорност той не я носи пред безличното мнозинство и неизвестното количество гласове, които са участвували общо в избора, защото изборът е таен, но той отговаря пред ония, които заедно с него са изнесли тази платформа, тази програма, по силата на която са получили доверието.

Титко Черноколев (к): Пред народа да се отговаря.

Петко Стоянов (нез): И тогава казах — това е моето разбиране и аз искам да бъдем наясно — моето разбиране беше и остава: отговорност народният представител носи пред политическата партия, член на която е той, пред политическите комбинации, съюзи и коалиции, с платформата на която той се избира. (Възгласи от мнозинството) Моля ви се. Това е, което стои като негова отговорност. И г-н Костов, като почтен човек, трябваше да прочете след онова, което той прочете, следното: (Чете) „Следователно народният представител е, който носи своята отговорност пред избирателите си по време на изборите. Когато правителството или шефът на изпълнителната власт — председателят на републиката — констатира, че съобразно със свободните прояви на общественото мнение в страната — това е стенографският протокол; нищо не е прибавено ново — . . .

Титко Черноколев (к): Това противоречи с досегашните Ви изказвания.

Петко Стоянов (нез): Слушайте и ще видите. — . . . е настъпил момент за преминаване към едно друго разбиране, към един друг начин на тълкуване на общите интереси, въпреки това, че народното представителство в това отношение не реагира или упорствава, те са длъжни да сезират народа — суверенния народ — с разтурянето на Камарата и призоваването на народа към ново волеизявление, към ново конституиране на истински свои представители. Тези са моментите, когато с народния представител неговите доверители — избирателите — свързват своите сметки.“ Във всяко друго отношение той е свободен.

Христо Юруков (р): Това е точно така: според Вас народният представител се изправя пред избирателите само в следващите избори. Това приказвахте вие.

Петко Стоянов (нез): Чакайте да кажа аз моето мнение. После вие ще кажете Вашето. (Продължава да чете) „Но ще ми кажат: но няма контрол над него — над народния представител. Контролът, който съществува над него, това е платформата и всичките ония, които стоят зад същата платформа, зад която той е бил, когато е получил своя мандат. Това са партията, това са организираните

ните граждани, според убежденията и разбиранията си, които блят за поведението на своите колеги другари, които са се избрали с тях по една и съща платформа, при едни и същи разбирания“.

Христо Юруков (р): Обаче в същите избори.

Петко Стоянов (нез): Оставете!

Христо Юруков (р): Това е Вашият цитат.

Петко Стоянов (нез): Това е разбирането ми. Елате вие и кажете Вашето.

Така щото народният представител носи отговорност, но той носи отговорност пред ония, заедно с които по силата на платформата е бил избран, а това са именно парламентарните групи. Ето защо и ваш покорен слуга подписа такава декларация на главния, централния изборителен комитет. (Възгласи от мнозинството) Не съм зависел аз никога в живота си от никого. Този, който ръководеше опозиционната борба . . .

Министър д-р Иван Стефанов: Той съществува ли сега?

Петко Стоянов (нез): Съществува и сега. — И заради това моята отговорност пред избирателите е по платформата, по силата на поетия ангажмент. И затова аз подписах тази декларация, не за да зависи от някого, но за да остана верен на ангажментите по отношение на платформата. И заради това аз смятам, че чрез избирателния комитет, който ръководеше опозиционната борба — защото аз не завися от партия или политическа организация — чрез избирателния комитет аз нося отговорността пред моите избиратели. И когато бъде сезирано Народното събрание с отстъпление от тази платформа, съгласно алинея първа на чл. 105 от избирателния закон, за невярност на платформата, тогава тази декларация може да бъде подадена тук.

Грую Папучкиев (к): Съгласно волята на Никола Петков!

Петко Стоянов (нез): Но с това въпросът не се свършва, защото тази декларация, това заявление. . . (Възгласи от мнозинството) Стига! . . . се намира в ръцете на избирателния комитет. Аз не съм я дал на Никола Петков. Аз съм я дал на избирателния комитет, в който и сам съм бил член. Това не значи абсолютно нищо. Това значи само едно: какви биха били последствията, ако тази декларация бъде подадена тук. Първо на първо, моята декларация носи дата 17 ноември, което значи, че от 17 ноември до днес тя не е турната в движение, нейната ефикасност е съвършено проблематична. (Веселост)

Но какво положение би се създавало, ако избирателният комитет подаде тази декларация, това заявление на г-н председателя на Великото народно събрание? Поставя се въпросът, има ли право той да я подаде, създадено ли е такова положение, което му дава право да я подаде, да я тури в движение и, второ, ако е турната в движение и той я е подал, прав ли е той да поиска санкции. Тогава именно се създава следното положение: от една страна имаме народния представител, който може да има друго мнение, отколкото този, който е турнал в движение заявлението, а от друга страна имаме той който го е поставил в движение пред Великото народно събрание сега, а утре пред обикновеното Народно събрание — които са живи и здрави тогава да бъдат тук. Следователно кой е меродавен да решава въпроса за народния представител, който е подписал една такава декларация, както те я наричат, едно заявление, както е в същност? Това сте вие, това е утрешното Народно събрание със своето болшинство, което ще каже, че господният се денсират от неговите приятели, че той изменява. Дали е вярно това, или не е вярно — тогава ще бъде разрешен въпросът. Той не се разрешава с това, че е поставен един подпис на такова едно заявление. Това заявление няма абсолютно никакво значение. То не обвързва никого, освен морално за отговорността и евентуално, че такава процедура може да бъде открита и той да бъде поставен в положението да отговаря.

Петър Каменов (з): Пред кого?

Петко Стоянов (нез): Пред Великото народно събрание, пред избирателния комитет.

Петър Каменов (з): Слабо е!

Петко Стоянов (нез): О, Вашата „слава“ беше, когато се заварихте в кабинета на Вергил Димов и търсехте да назначавате кметове. Вие ме срещнахте на улицата и казахте: „Няма кметове. Не може да назначим. С Вергил Димов не можем да назначим кметове“. А сега приказвате за морал!

Титко Черноколев (к): Защо г-н Лулчев не е подал декларация пред изборния комитет?

Петко Стоянов (нез): Ето защо подписването на такова заявление абсолютно не създава никаква зависимост за народния представител, защото във всеки един момент отворена, тази процедура дава на Народното събрание в неговата цялост и преди всичко на неговото болшинство силата да разреши въпроса, спора и да постави всекиго на мястото. Тогава народният представител, който е подписал, и оня, който е поставил подписаната бумага в движение, са две страни равни и тогава ще се решава въпросът. Ето защо зависимост не съществува.

Петър Камнев (з): Не е убедителна тая.

Петко Стоянов (нез): Аз слушах речта на г-н Червенков. Отхвърлям изцяло неговата основа, затова защото няма в нея никакви доказателства.

Титко Червоколев (к): Но фактите си остават.

Петко Стоянов (нез): ... никаква доза от истина.

Груе Палуичев (к): Защо подписа тогава?

Петко Стоянов (нез): Трябва обаче да добавя, че независимостта не се заключава само в това, че само при поставяне в движение на една такава процедура ще има две страни и ще има един форум, пред който въпросът ще се разрешава. Тя стои и в друго нещо. Независимостта на народния представител и при такъв документ се заключава в съгласието между контролора и контролирания и в правото на оспорване правилността на решенията, които са взети. Тук има един народен представител, който човек, който на плещите си донесе много е изтегля — г-н Петко Лалов, един от другарите, с когото наедно сме се борили. Той ще ви докаже като честен човек, ако вие го натоварите с това, че в 1938 г., когато аз бях избран последния път за народен представител от Белослатинска околия — последният път; последният беше сега, през м. октомври 1946 г. — той ще ви каже, че Петко Стоянов тогава беше кандидатирал по общото решение на избирателния комитет, състоящ се от представители на Комunistическата партия, на Социалистическата партия и на свободните демократи.

Титко Червоколев (к): Ама оставката не Ви взеха тогава.

Петко Стоянов (нез): Оставката ми беше в ръцете на този комитет всеки ден, заради това защото в седмицата най-малко два дни, а обикновено и повече вашият покорен слуга беше в Бяла Слатина и първото нещо, след като излязох тук от заседанието, беше да се докладва на избирателния комитет всичко.

Титко Червоколев (к): Защо сега не правите същото?

Петко Стоянов (нез): Никогато никакво решение не е взето, освен по общо съгласие или в съгласие. Никогато вашият покорен слуга в Народното събрание не е поддържал нещо друго освен това, което комитетът е решавал. Затова именно и при вторите избори в 1939/1940 г. през зимата аз бях отново кандидат на същия избирателен комитет. Това беше избирателен комитет, това беше перманентна институция, която се занимаваше с всички въпроси, които вие тук в Народното събрание изнасяхте в борбата с фашистите. Тогава вие имавме същата процедура по излъчване на платформата. Тая независимост, която аз имам по отношение на тези хора, не се заключава в това, че аз бях вързан и не можех да бъда свободен в своите съждения, а се състоеше в единодушното, в съгласието и в изпълнението на общите решения.

Титко Червоколев (к): А не чрез изнудата на оставката.

Петко Стоянов (нез): Това значение има и тая декларация, която аз подписах с тая уговорка, че тя може да има своето значение само тогава, когато ще бъде окончателно обсъдена и решена от Великото народно събрание.

Титко Червоколев (к): Голяма разлика има.

Петко Стоянов (нез): Г-да народни представители и г-жи народни представителки! Аз си отивам. Аз не един път съм си отивал от Народното събрание. (Смех сред мнозинството.) Това е брело много пъти. Надявах се селя и вие не можехте да устоите срещу реакцията. Но вие знаете много добре, че вие продължихме своята борба. Аз не искам милост и не искам да ви говоря неща, които могат да се тълкуват неправилно. Аз зная едно нещо: че и тогава, когато бяха фашистически избори в 1940 г., когато бяхме малтретирани по един безчовечен начин, това не намали в нас желанието не, съзнанието за дълга да продължим борбата. И тук са мнозина, които са свидетели на продължението на тая борба. Аз няма да кажа нищо, за да анелирам към тях или към когото и да е за потвърждение на всичко това. Уверен съм, че вие ще приемете това тъй, както аз ви го казвам.

Аз съм чист пред съвестта си. В живота си не съм зависил от никого, освен от своето съзнание за дълг.

Един от мнозинството: Освен от Никола Петков.

Петко Стоянов (нез): Когато с Никола Петков тук нас ни гонеха в 1938 г. и него го изпелиха, а нас поставиха в невъзможност да съществувашме по-нататък, мнозина измежду нас има, които знаеха какво вървяхме и как го вървяхме. Аз съм бил всякога свободен в носенето на своя мандат и съм употребявал тая свобода и съм носил своя мандат със съзнанието за изпълнението на дълга и всякога съм търсил в съмнениите и в близките приятели критиката, за да не извърша каквото и да е отклонение. И аз доживях, благодарение на това мое поведение и на този начин на разбиране, след като водих толкова голяма борба за девианството в нашето общество поле.

Един от мнозинството: В кавички!

Петко Стоянов (нез): Трябва да знаете, г-да, вие, които говорите за кавички, че беше момент — да помисля ли имена? — когато вие сте на въздуха ориентацията на българската общественост в ляво, за да доживеем две години подир това събитие 9 септември. Ние рискувахме много, г-да, и нашият покорен слуга понесе всички одум. Какво от това, че вие ще камерите, че не сме правилно манипулирани?

Един от мнозинството: На себе си се сърдете, г-н Петко Стоянов.

Петко Стоянов (нез): Защото какъв е мотивът, който остава, след като всичко друго бъде премахнато? Мотивът е един. Той е: вие сте били зависими. Е добре. Вие имате всички доказателства за нашата абсолютна независимост.

От мнозинството: А-а-а!

Петко Стоянов (нез): Ние сме били всякога на фронта на създаването, на създаването обаче всякога в интереса на народните маси, в интереса на свободата и независимостта на човека. Аз ще остана верен на тия принципи. Ако ми е останало още да живея, аз ще продължавам да изпълнявам своя дълг, върху вашето решение. (Ръкопляскания от опозицията)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Спас Найденов.

Ще моля народните представители да не повтарят.

Спас Найденов (ЗНП): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! По въпроса, сложен на разсъждане, се изказаха много оратори и аз ще се помъча да бъда в унисон с предупреждението на г-на председателя — да не повтарям.

От формална гледна точка твърдението, че има оставки, е неиздържано и оборото, защото, както моят воля, така и волята на другарите ми, които стоят тук, не е била да поднесем оставка пред бюрото на Великото народно събрание, да искаме да ни снемем мандатът и да бъдем заместени с нашите подгласници. Нашата воля, моята воля е била, да изпълним решението на върховните съюзни институции, на Върховния съюзен съвет в унисон с традициите на Земедельския съюз, да си поднесем оставката пред управителния съвет на Земедельския съюз.

Титко Червоколев (к): Адресирамо до председателя на Великото народно събрание.

Спас Найденов (ЗНП): Г-да и г-жи народни представители! По този въпрос може да става критика, може да ни държат и на мен упрек, може да осъдите практиката на Българския земеделски народен съюз. То е ваша работа. Може да имате и нещо право. Аз няма да отричам. Но когато ще направите този упрек — и този упрек може да се направи само от морална гледна точка — вие ще трябва добре да прецените най-много вашето положение, г-да народни представители, членове на Работническата партия. Аз питам: когато централният комитет на Работническата партия реши един въпрос, кой от вас няма да го изпълни и няма да се подчини? Аз не казвам, че ще има такова, защото е известна дисциплината, която съществува в Работническата партия. А вие ще ми позволите да кажа, че там, дето има дисциплина, там общественият морал много пъти се пречупва през призмата на тая дисциплина.

Г-жи и г-да народни представители! Аз няма да моля и няма да искам да не ми се отнема мандатът. Аз зная, че вие сте решили този въпрос. Но аз искам да си кажа моята дума честно, така както аз я разбирам, тъй вие ще си решите както знаете. Но българският народ и обществото и днес, и утре ще съди и моята постъпка като скромна, малък обществен деец, и вашето решение като Велико народно събрание при новия ред, който установяваме.

Г-жи и г-да народни представители! Как са мотивите? Защо да не бъдем открити? Аз така обичам вепата. Да кажем кои са мотивите да се иска отнемането мандата на 23 души народни представители от опозицията, от Български земеделски народен съюз.

Г-жи и г-да народни представители! Тук от това място, от централното място (Сочи мястото на министър-председателя), тъй и от тая трибуна се отправиха много поканни за сътрудничество, казаха се много комплименти, че там (Сочи опозицията) има честни лица, честни дейци, каза се, че има един млад български гражданин честен антифашист, които са слабували за тях.

Е добре, щом като вие разбирате, че за да бъде властта силна, за да бъде властта народна, за да бъде властта подкрепена от целия народ, в основата на тая власт трябва да лежи сътрудничеството между работници и земеделци, ...

От мнозинството: А-а-а!

Спас Найденов (ЗНП): ... аз поставям въпроса така и моля да ме изслушате — може да ме упрекнете, обаче моля да не изслушате: ако с тая политически акт — защото за нея това е политически акт — с който искате снемането мандата на 23 народни представители земеделци, смятате, че ще допринесете от малко-малко за съксяване на разстоията, които ги има между земеделци и работници, г-да народни представители, аз с усмивка на уста ще слеза и ще изляза от сградата на Народното събрание, за да не бъде пречка на тая идея, която трябва да се осъществи.

Титко Черноколев (к): От вас зависи.

Спас Найденов (зНП): То зависи от вас. Но по тоя ли път? 23 души народни представители! Та какво? Аз щях да бъда съгласен с вас, ако ме изкарахте тук да ме обвинявате за извършени престъпни деяния спрямо новия порядък, освен моята дейност като скромна политически деец, който е имал куража да разкритикува някои действия на правителството, така както бяха разкритикувани от Трайчо Костов, от Георги Димитров, от Цола Драгойчева...

Димитър Паунов (к): (Възразява нещо)

Спас Найденов (зНП): Изслушайте ме, г-н Паунов. Аз апелирах да ме изслушате. Тая дейност вие можете днес да я имате за погрешна; тая дейност може да стимулира днес отнемането на мандатите на 23 души народни представители. Но аз съм положителен, че тая дейност мнозина от вас в душите си отчитат днес като грешка, а утре всички ще я отчетат като грешка.

От мнозинството: А-а-а!

Спас Найденов (зНП): Освен ако признаем, че водим двойно счетоводство: едно говорим а друго вършим. Аз в моята скромна дейност не съм водил двойно счетоводство. Родил съм се в мизерията на българското село, израстнал съм заедно с нея и винаги съм бил на страната на селяните, на бедните, на унижените български селяни и граждани. (Ръкоплескания от опозицията)

Кирил Клисурски (з): Сега правиш изключение.

Спас Найденов (зНП): Моля, г-н Клисурски, да не ме пререкавате. С Вас сме приятели. Не искам да Ви напомням за някои неща. Аз моля да ме изслушате. Последна дума! Утре няма да съм тук. Искам да си я кажа.

Един от мнозинството: Изменихте на миналото си.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Спас Найденов (зНП): Не съм изменил на миналото си.

Христо Юруков (р): (Възразява нещо)

Спас Найденов (зНП): Мълчете Вие, бо г-н Юруков. Не се обаждайте. Не е необходимо толкова много да се регистрираме. Регистрирани сме достатъчно много.

Христо Юруков (р): Една слабост имаме, че не можем да търпим на трибуната такива лица като Вас. Тая е слабостта ни. Какво да правим!

Председател Васил Коларов: (Звъни) Моля говорете на Народното събрание, не на отделни депутати. Моля депутатите да не дават на оратора нови теми.

Спас Найденов (зНП): Г-жи и г-да народни представители! Този е според мене основният въпрос, този е според мене основният стимул, който сложи на разсъждане тия несъществуващи оставки на 23 души народни представители.

Но, г-жи и г-да народни представители, аз имам смелостта от тая трибуна да ви заявя: тоя път е погрешен; той може временно да задържи властта на Отечествения фронт, но тоя път рано или късно ще трябва да бъде ревизиран, заради интересите на трудещите се слоеве от българския народ, които вие претендирате, че представлявате. Защото може от тази страна (Сочи мнозинството) да бъде пререкаван, но тогава, когато аз лежах в затвора — тук имаха някои смелостта да ме нарекат фашист — ето тук присъди и разни документи (Сочи книжа), мнозина от тези лица (Сочи опозицията) бяха на лагери. (Ръкоплескания от опозицията) А моите присъди са, драги другари от Работническата партия — аз се обръщам към вас — с Петко Напегов, с Никола Желязков. Аз съм народен представител шест месеца. Аз досега не съм могъл да бъда народен представител, защото до 9 септември съм бил в затвора. В 1938 г. аз бях касиран от съда като член на неопозволена от законите организация. В 1940 г. също. Но аз съм останал верен на народа. Може днес да се приказва, че ние сме излезли на една позиция дясно, че ние грешим. Може това да е истина, може да има и дясна забегка, така както вие сами признавате, че у вас има много леви забегки. Но когато властта, когато тия, които държат юздите на българския народ и на българската държава, могат да допуснат в собствените си среди да има забегки, защо сте толкова строги към другите? Аз съм народен представител от шест месеца. Аз считам, че съм изпълнявал своя дълг към народа така, както аз го разбирам и така както гласи платформата на Българския земеделски народен съюз, на който аз съм служил. (Ръкоплескания от опозицията) Вие днес може да не разберете тая работа, но положителен съм че утре ще я разберете.

Когато ще гласувате за отнемането на мандата на тия 23 души народни представители земеделци, аз ви напомням само тия въпроси. Внимавайте, внимавайте! Увлеченията и временните настроения ще минат. Ще остане трайното и реалното. Стремете се към него.

Аз пак повтарям: ако смятате, че с лишаването от мандат на тия 23 души вие скъсявате разстоянието между земеделци и работници, приобщавате българския селски народ към властта, аз

съм съгласен открито и решително да се съглася с вас. Но вие не постигате тая задача. Вие дълбаετε пропаст в отношенията на тия две големи народни организации. Можете вие тук, от тая страна (Сочи земеделците от мнозинството) да ме опровергавате, обаче аз ще кажа: тия хора там не могат да бъдат изразители на Българския земеделски народен съюз (Ръкоплескания от опозицията) и на българския земеделски народ, защото болшинството от тях, г-жи и г-да народни представители, до 9 септември бяха кметове, бяха околийски управители (Ръкоплескания от опозицията), бяха висши чиновници. А запомнете какво ще ви каже вашият другар народен представител, който си отива. (Възразения от мнозинството) Тия, които вчера са служили на силния, и днес му служат. Запомнете: когато ще имате нужда от чувствата, симпатиите и подкрепата на земеделците, ще ги срещнете пак на противния фронт. (Ръкоплескания от опозицията) Тия приказки да ви кажа.

Слизам от трибуната, като декларирам: оставка не съм давал и ако е дадена такава...

Титко Черноколев (к): Как не сте дали! Подписали сте я.

Спас Найденов (зНП): ... пред управителния съвет и е дошла тук по един нереден начин, аз заявявам, че не съм я депозирал на бюрото...

Титко Черноколев (к): На Петков си я депозирал.

Спас Найденов (зНП): ... и че я оттеглям. Вие можете да решите каквото щете, решете го, но аз слизам от трибуната с позива: да живее българският народ, да живее българският трудещ се народ и неговото ут্রেшно демократично управление. (Ръкоплескания от опозицията)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител г-н Митю Седев.

Митю Седев (зНП): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! За вас въпросът за нашите оставки е решен. Следователно да се убеждаваме в другото е невъзможно и пенушно. Дълга обаче да ви заявя, че аз пред бюрото на Великото народно събрание оставка не съм подавал, не давам, и заявлението, което по други пътища е дошло до него, аз го оттеглям. Това е моята категорична воля. Никой друг освен мене не може да изразява тази воля.

Титко Черноколев (к): Собствена воля вие нямате. Волята ви е в Никола Петков.

Тачо Даскалов (к): За воля ще приказвате! (Възразения от опозицията)

Митю Седев (зНП): Заявявам ви и аз, както и другите мои колеги ви казаха, че оставките на всички народни представители земеделци от опозицията са дадени...

Титко Черноколев (к): Не на всички.

Митю Седев (зНП): Моля — ... пред институтите на земеделската организация: а тези институти са Висшият съюзен съвет и управителният съвет. Решението на тези институти е валидно за нас. Ние не можем да се откажем от него защото сме подчинени на тези институти, защото живеем с директивите на тези институти, които изразяват нашата генерална линия, като организация.

Димитър Котев (к): Ако решат преврат, ще се съгласите ли с това решение?

Митю Седев (зНП): Такова нещо не могат да решат по простата причина, че Българският земеделски народен съюз никога в своята битност и сега не е за преврати и няма да бъде за преврати. (Ръкоплескания от опозицията) Всеки, който ни обвинява в превраталжийство, всеки, който ни обвинява в някакви си конспирации, значи да приказва празни приказки. Ние не си служим с преврати.

Тачо Даскалов (к): Много рано взехте защитата на Никола Петков!

Митю Седев (зНП): Ние сме нанесли победа над вас не с друго, а защото грешите на всяка стъпка и крачка и най-добре агитирате за нас — вие самите.

Титко Черноколев (к): Ние може да грешим, но ние не сме пролажници, като вас.

Митю Седев (зНП): Ние ви сочим грешките и няма защо да ни се сърдите за това. Всяка власт греша. И вие грешите и грешите постоянно, и когато ние ви критикуваме тук, вие не трябва да се сърдите, а трябва да ни благодарите. Може да намерите нашата критика зловеща, може да намерите нашата критика деструктивна, но така вие мислите. Ние, изхождайки от нашата идеология, намираме, че нашата критика е конструктивна. Кой ще бъде арбитърът за това? Арбитърът ще бъде народът. Тоя народ ще пресъди нашата критика, ще пресъди и вашата дейност и ще отсъди — ние ли сме деструктивни критикари, или вие не управлявате добре. (Ръкоплескания от опозицията)

Един от мнозинството: Народът си е казал думата.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Митю Седев (ЗНП): Оставките, които сме дали, както ви казах, с заявленията, не са дадени на Никола Петков, като личност. Те са дадени по решение на съюзните институти в постоянното присъствие, а Никола Петков ги е съхранявал и от него по пътя вече, който е известен, са отишли по-нататък.

Питам аз, защо не става тук въпрос и за оставките на останалите народни представители от Земеделския съюз, които също имат подадени оставки? Оставките на всички са в една и съща папка, на едно и също място. Но техните оставки не идват тук затуй, защото с този акт се търси един политически ефект. Кой е той? Той е ясен. Не веднаж, не два, а много пъти от страна на управлението се правят всевъзможни опити между нас, като се търсят различни лица, подходящи повече или по-малко, за раздвоение на нашата опозиционна група и за поквара на нашата борба. Това нещо досега не е постигнато. Аз искам да ви декларирам, че и след нашето излизане, което в същност няма никакво значение за нас, като личности, вие ням да постигнете задачата, която си поставяте — да ни разделите. (Ръкоплескания от опозицията) Затуй защото тези, които идват след нас, не са по-малко достойни от нас. (Ръкоплескания от опозицията)

Димитър Котев (к): Тук става дума за подлост, а не за достойнство.

Митю Седев (ЗНП): И те ще се борят като нас. Но целта е политическа, целта е да се раздвои парламентарната ни група.

Вие нанасяте с тази своя политическа дейност, с този свой политически акт удар върху едно бъдещо евентуално сътрудничество. (Ожидание сред мнозинството) Моля, малко търпение! Когато став въпрос за сътрудничество, дължа да ви направя една декларация: който от вас доброволно се е опитал да разучи идеологията на Земеделския съюз, той не може да не знае, че ние сме по принцип за разбирателство с Работническата партия и то по идеологически причини. (Възгласи от мнозинството) Второ, ние сме за това разбирателство и по практически причини твърде важни, които вие не може да не разберете. Ние сме за това сътрудничество и по чисто външни политически причини. И затуй казвам, че с този ваш акт вие нанасяте удар на една такава евентуалност.

Трябва да ви декларирам, че опитите да се премачка земеделското движение няма да успеят, въпреки всичко. Аграрното движение, г-да народни представители, е една историческа необходимост. (Ръкоплескания от опозицията) Аграрното движение е резултат на общественото развитие. Той е една необходимост. Идеите на аграризма са непобедими и вечни. (Ръкоплескания от опозицията) За тези идеи ние спокойно ще понесем тежкия кръст на обществените борби. По този начин ние изпълняваме своя обществен дълг. Последни за нашата дейност ще имат думата нашите избиратели, а не вие. (Ръкоплескания от опозицията)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител **Димитър Стоянов.**

Димитър Стоянов (ЗНП): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Тая зала е свидетелка на не един случай на отстраняване на народни представители. Нашият политически живот познава много случаи, когато от тая сграда народни представители, хора, които са били облечени с доверието на народа, са излизали от нея не по волята на народа. Поводите, поради които те са излизали, са били различни. Целта обаче винаги е била една — силният в тая сграда да се освободи от неудобните му противници и да омаломощи, или, ако може, да унищожи своя противник.

Всички тия случаи обаче са били грешка в нашия политически живот и никога силният в тая сграда, който винаги е успявал да отстрани неудобните нему хора, не е постигал крайната цел — да спечели доверието на народа. Той е постигал само временни резултати, но в края на краищата минусът е бил за негопа сметка. Най-красноречивото доказателство, най-силното потвърждение на тая мисъл сте вие, болшинството, защото вие в миналото сте отградили много пъти от тия грешки, които други са вършили. Можете ли да ви унищожат? Не. Защо? Защото този, който прави грешки, не може да очаква положителни резултати.

Тачо Даскалов (к): Защо не можеха да ни унищожат?

Димитър Стоянов (ЗНП): Не можеха да ви унищожат, затуй защото вие имате основа, вие имате корени на съществуване.

Димитър Котев (к): А вие нямате.

Тачо Даскалов (к): Вие нямате, и там е разликата.

Димитър Стоянов (ЗНП): Заради туй аз констатирах, че в миналото това са били грешки.

Какъв е настоящият случай, който ние разглеждаме тук? Какво се иска? Искане за изкарването от тая сграда на 23 души народни представители от опозицията.

Титко Черноколев (к): По ваше желание.

Димитър Стоянов (ЗНП): Кой го иска? — Правителството. Кой искаше същото в миналото? — Пак правителството. Така отговаряха и в миналото на правителствени съображения на ония, които бяха засегнати от тая трибуна, така отговаряте и вие.

Тачо Даскалов (к): Кой ви писа заявленията? — Сама.

Димитър Стоянов (ЗНП): Прави ли бяха те? Не бяха прави. Аз си позволявам да ви кажа, че в този момент и вие не сте прави. Не сте прави, първо, по формални причини, защото и аз заявявам, както моите другари, че оставка пред бюрото на Великото народно събрание не съм подавал и не поддържам такава; не че държа углава за своя мандат, а защото не са настъпили събития, които да ме убедят, че трябва да си дам оставката, нито пък — позволявам си да кажа — съм забелязал недоверие в тия, които са ми дали мандата, за да имам основание да го сложа.

Вие обаче се поздравяте на едни заявления, които са адресирани до Великото народно събрание и в които моите другари и аз заявяваме, че си даваме оставките. Тия оставки обаче не са дадени пред Великото народно събрание, а са дадени пред оная организация, чиито членове сме ние и на плещите на която ние дойдохме тук, в името на разбиранията на която ние сме спечелили гласовете, които ни докараха тук.

Вие ни отправяте въпроса: „Защо подадохте тия оставки? Вие говорите за демокрация, вие говорите за свобода и независимост на народния представител, а защо сте си заложили съвестта? Вие сте крепостници, а в Парламента на републиканска България за крепостници народни представители няма място.“

Да, и аз заявявам, че няма място за такива в Парламента на републиканска България. Но нашата оставка закрепостяване ли е, нашата оставка свързване на нашата съвест ли е? Не. Защо? Къде даваме ние оставка, пред кого даваме оставка? — Пред нашата организация, пред Българския земеделски народен съюз, пред неговите институти, в името на чиито разбирания ние спечелихме гласовете, които ни доведоха тук; даваме оставка пред оная организация, която ни представи пред българския народ като кандидати за народни представители във Великото народно събрание и благодарение на авторитета, на уважението и на вярата, която тая организация има, въпреки всички пречки, ние събрахме нужното число гласове, които ни доведоха тук. (Ръкоплескания от опозицията)

Титко Черноколев (к): Вао, слугите на реакцията!

Димитър Стоянов (ЗНП): Ще дойда и до реакцията. — Ако ние сме демозирали нашите оставки пред институти на нашата организация...

Титко Черноколев (к): В касата на Никола Петков.

Димитър Стоянов (ЗНП): Те са намерени в дома на Никола Петков, да, но от това не може да се вади заключение, че сме ги дали на Никола Петков. Не. Аз бих искал да ми отговори някой от вас: кой може да твърди, че какъвто и да е документ, че какъвто и да е акт може да бъде съхраняван другояче, освен от отделен човек? Ние сме дали нашите оставки пред нашите институти, които са колективни. Когато ще трябва нещо да се съхранява, безспорно то ще се съхранява от един човек. Кой е този човек? Неговото име е Никола Петков. Но той съхранява тия декларации не като личност Никола Д. Петков, а като секретар на организацията ни, като секретар на Българския земеделски народен съюз (Ръкоплескания от опозицията), като лице, което е удостоено с доверието на членовете на тая организация да я представлява, да оглавява най-високото нейно място. И ако организацията му е дала това доверие, ако го е поставила на най-високото ръководно място, какво престъпление може да има в обстоятелството, че нашите оставки се намират в секретаря на нашата организация? Аз бих желал всеки от вас да си тури ръката на сърцето и да каже, не е ли същото и при вас? Кажете ми вие, всичките ваши партийни книги и документи не се ли пазят в отговорните ви лица, от ръководните ви институти, и ако някой от тия документи, който по един или друг начин ви заангажира вас, се намери в дадена личност, значи ли това, че вие сте ги подали на него? Безспорно, не.

Титко Черноколев (к): У нас няма подаване на оставки пред никого.

Димитър Стоянов (ЗНП): Да, аз вярвам, че формално при вас оставки няма подадени, но вие не можете да отречете, че като членове на една организация вие имате известни задължения към тая организация, за които вашите ръководни институти следат и които задължения вие сте длъжни да изпълнявате. Това не е ли в края на краищата едно неписано, неформално, но все пак обвързващо ви задължение, каквото е и нашето писано заявление за нашите оставки?

Георги Чиков (к): Ние имаме задължения към българския народ, а вие — към Никола Петков.

Димитър Стоянов (ЗНП): Не. Каквото задължение имате вие към българския народ, такова задължение имаме и ние към българския народ, защото вие излизате от името на Работническата партия, която е политически представител на работническото в България, а ние излизаме от името на Земеделския съюз, който е политически представител на българските земеделци, които са болшинство в нашата страна. (Ръкоплескания от опозицията)

Титко Черноколев (к): Никакъв Земеделски съюз не сте вие. Вие сте реакционен Земеделски съюз.

Яни Янев (з): Земеделският съюз сме ние, а вие представлявате цанкоистите от София.

Димитър Стоянов (ЗНП): Тези, които се обаждат и които претендират да носят името Земеделски съюз и тези, които не са такива, знаят много добре, че там (Сочи левината) не е Земеделският съюз, че той е другаде. (Ръкоплескания от опозицията)

Титко Черноколев (к): Да, там (Сочи опозицията) са хората без съвест, без воля, продадени на реакцията. И Вие още член на управителния съвет! Кому сте подали оставката си? Пред висшите институти ли? Пред кой?

Димитър Стоянов (ЗНП): Да. И Никола Петков, пред когото казвате, че сме дали оставките си, също е дал своята оставка пред съюзните институти. (Ръкоплескания от опозицията) Защото ние, отделните личности, сами поотделно сме нещо много по-малко от колективните институти, които ръководят нашата организация. И нито чудно няма в това, че сме си дали там оставките. (Оживление)

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Димитър Стоянов (ЗНП): Но, г-да народни представители, вие вие наистина твърдите и сте убедени, че ние сме си дали оставките и че имате един оставка постъпили по своя ред пред Великото народно събрание, които изразяват нашата воля да се освободим от мандата, с който са ни натоварили нашите избиратели, защото тогава трябваше да препратите въпроса в комисията, за да се занимава с него, когато процедурата при този случай е много проста: подадете оставка — с нея Великото народно събрание да я приеме или не не се занимава. При този случай то се занимава само с един въпрос: да провъзгласи следващия.

Защо вие, които мислите, че имате оставките си, че те са подадени по реда си, че те изразяват нашата воля да се освободим от мандата, не постъпите по този начин? Защо трябваше да отивате в комисията и да обсъждате? И най-после, още едно доказателство...

Димитър Георгиев (к): За да ви смъкнем маската напълно.

Димитър Стоянов (ЗНП): Ако вие искате да ни смъкнете маската, не по този начин и не при този случай трябваше да ни смъкнете маската. Защото, ако вие имате редовни оставки и върнете по тая процедура, грешите. Това, което вече казах, трябва да се съгласите... (Възбуждения от мнозинството)

Титко Черноколев (к): За да ви покажем, че не по предубеждение решаваме въпросите, а по фактите.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Димитър Стоянов (ЗНП): Това съображение не може да бъде. Аз ще ви наведа на още една мисъл, за да ви докажа — защото вие в себе си сте убедени в това — че няма подадени редовни оставки. Тук от трибуната се изказаха няколко души, които казваха...

Председател Васил Коларов: (Звъни) Колко души вече говориха по това?

Димитър Стоянов (ЗНП): Г-н председателю! Това е централен въпрос, около който всичко се свежда. Аз не мога да не засегна този въпрос.

Председател Васил Коларов: (Звъни) Г-да народни представители! Часът е 9. Аз предлагам, заседанието на Камарата да бъде продължено до изчерпване на тая точка от дневния ред. Моля г-да народните представители, които са съгласни с това, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Моля, г-н Стоянов, без повторения! Че ще кажете един аргумент няколко пъти, той няма да спечели от това.

Димитър Стоянов (ЗНП): Г-да народни представители! Няколко души от тия, които се изказаха, заявиха: случаят, който разглеждаме ние тук, е без прецедент в историята на парламентите.

Вълко Червенков (к): Факт.

Димитър Стоянов (к): Факт. Но какъв е фактът тогава? Няма ли пръв път в един парламент се подават оставки?

Вълко Червенков (к): Залагат се мандати.

Димитър Стоянов (ЗНП): Ако вие имате редовно подадени оставки, това е един обикновен случай, няма защо да се констатира като случай без прецедент.

Вълко Червенков (к): Имаме случай с заложен мандат.

Димитър Стоянов (ЗНП): Имаме наистина нещо безпрецедентно в случая. Това е начинът, по който са дошли тия бумажки, които вие наричате оставки, именно — чрез прокурора. И ако не беше този начин, нямаше да има нужда от тая процедура. Нещо повече: ако имаше редовно подадени оставки, и докладчикът на комисията, и всички говорещи тук щяха да говорят само за оставки и щеше да се говори само за приемане оставки и провъзгласяване на заместниците. Докладчикът на комисията обаче констатира — моите другари, които говориха по-рано, казваха това — че се иска снемане на мандат, иска се лишаване от мандат, като се мотивира, че с подаване на оставките пред институти на нашата организация ние сме изгубили качествата на народни представители. Ако това е така, ако ние сме стигнали до положението да ни бъдат отнети мандатите по силата на чл. 105 от изборния закон, тогаваш процедурата е съвършено друга; и ако вие следвате тая процедура, пак грешите, г-да народни представители. И наистина, за да не повтарям,

аз само ще заявя, че се присъединявам към казаното от преждеговорещите мои другари относно несъобразно процедурата в онзи случай, която трябва да бъдат извършени, съгласно чл. 105. В случая ние не извършваме тия условия.

Всичко това иде да докаже едно: че не се касае до съдбата на 23 народни представители, не се касае до заключаване съвестта на тия 23 души в касите на някой човек, не се касае до закрепостяването им пред някой човек, не се касае за отнемане свободата им от някой човек, а се цели един политически ефект. Защото — тук му е мястото да кажа — ако вие обвинявате и мислите, че ние сме си изгубили свободата с даването на оставките там и вие претендирате да ни осигурите големата свобода, по-голямата от тая, която ние сме изгубили, тогава, питам ви аз вас: как ще обясните поведението си, че ни отнемате правото — даже и ако приемате, че формално тия оставки са дадени — да оттеглям ние нашето съгласие? Това не се ли включва в кръга на свободата? Ние, които в един предпоставен момент сме решили да се освободим от нашия мандат,...

Един от мнозинството: Вие сте се опозорили.

Димитър Стоянов (ЗНП): ... в този момент нямаше ли свобода да направим ново волеизявление, ...

Вълко Червенков (к): Не сте достойни!

Димитър Стоянов (ЗНП): ... че ние не се отказваме от този мандат? Не се ли включва това в кръга на свободата? И ако онова е отнемане на свобода, непризнаването на нашите задължения, с които ние заявяваме, че не сме дали оставките си тук, не е ли също ограничаване на свободата?

Г-жи и г-да народни представители! Това са факти, които вие не можете да отречете. Това са неща, които са логическа последица на всяка грешка. И понеже вие вървите по един погрешен път, грешки са всичкият ви ходове от формална гледна точка.

Но аз си позволявам да ви кажа, че вие грешите и в политическата страна на въпроса. Защото вие търсите един ефект, вие търсите един резултат, който — позволете ми да кажа — няма да получите; и ако бихте го получили, аз ще ви кажа, няма да бъде във ваш интерес. Защо? — Защото вие предпоставяте малко основателно ми казахте: в миналото ние не загивахме, затуй защото имаме здрава основа сред народа. Аз ви отговарям със същия отговор: Българският земеделски народен съюз — той е единен, в опозиция — няма да загине и не може да бъде унищожен, защото има корените си дълбоко в подлата на българския народ (Ръкоплескания от опозицията), в целината на българското село. Нещо повече, ...

Вълко Червенков (к): Той няма нужда от такива като вас!

Димитър Стоянов (ЗНП): ... той има една характеристика: той не е копиран, той не е създаден по подражание, той е самобитно българско явление (Ръкоплескания от опозицията), рождба на нашата българска действителност и тя е, която го подхранва и крепи за живот и ще го крепи. Грешат всички ония, които мислят, че могат да го унищожат. Не са успели да го унищожат до този момент всички усилия. Не можах да го заглушат при появяването му; въпреки пречките, той се разраства, пораста.

Председател Васил Коларов: (Звъни) Това няма нищо общо с въпроса.

Вълко Червенков (к): Дрън-дрън ярина! Ние с Земеделския съюз тепърва заедно ще управляваме, а вие нямате нищо общо с Земеделския съюз.

Председател Васил Коларов: (Звъни) Г-н Стоянов! Сега не се касае за Земеделския съюз.

Димитър Стоянов (ЗНП): Моля! Аз ще се мотивирам, г-н председателю, ще Ви кажа дали се касае или не се касае. Това е Ваше мнение.

Председател Васил Коларов: (Звъни) Вие повтаряте и потрещате, десет пъти казвате едно и също нещо. Моля Ви се!

Димитър Стоянов (ЗНП): Не можа да го унищожи досега никой, защото дотогава, докато съществуваша България, ще има хора, които да орат, които да копаят, да порят земята за да изкарват черния хляб. (Ръкоплескания от опозицията. Възбуждения от мнозинството)

Един от мнозинството: Какво общо имате вие с тях?

Димитър Стоянов (ЗНП): А това значи, че ще има нужда да се защитават техните специфични интереси.

Грую Папучкиев (к): Ама не от такива като Вас!

Димитър Стоянов (ЗНП): Ако това е вярно, също така е вярно, че докато в България има чиновнически канцелария, занаятчийски работилници и фабрики, ще има Работническа партия, и усилията на който и да е да я унищожи, ще отидат напразно. (Оживление) Верен е и един друг факт: че тия два слоюза от българския народ представляват трудещата се част от него, неговото болшинство. ...

Председател Васил Коларов: (Звъни) Какво общо има това с въпроса?

Димитър Стоянов (ЗНП): ... и че техните интереси и интересите на България налагат едно разбирателство и сътрудничество.

От мнозинството: О-о-о!

Вълко Червенков (к): Земеделският съюз е в касата на Никола Петков.

Кирил Клисурски (з): Пропуснал си влака!

Димитър Стоянов (ЗНП): Аз няма какво да изпускам влака, защото аз казвам това, а вие в последствие, в един по-късен момент ще го прецените, че е право, макар сега да поглеждайте несериозно, или да си давате вид, че гледате несериозно.

Българският земеделски народен съюз ...

Кирил Клисурски (з): Никола Петков.

Димитър Стоянов (ЗНП): Да, той има прибавката „Никола Петков“, но той е единственият Земеделски съюз. Друг няма! (Ръкоплескания от опозицията)

От мнозинството: А-а-а!

Вълко Червенков (к): Само с прибавката ще остане.

Димитър Георгиев (к): Тежко и горко на тоя съюз, щом водачът му е в затвора!

Димитър Стоянов (ЗНП): Изхождайки от основите на своята идеология: търпимост, разбирателство и братска обич между хората, той винаги е бил за това сътрудничество. И заради туй вие не можете да отбележите никога в неговата история желание и стремеж да попречи на работническото да се организира в свои политически организации и никога не е отричал сътрудничеството. Не същото обаче може да се каже за политическия представител на работническото. Там се забелязва един стремеж да се унищожи или, най-малкото, да се премахне като политически фактор ...

Един от мнозинството: Реакцията.

Димитър Стоянов (ЗНП): ... Българският земеделски народен съюз.

Кирил Клисурски (з): Това не е вярно.

Председател Васил Коларов: (Звъни) Моля! У никого подобно бърмление не съществува. Говорете по съществото на въпроса.

Димитър Стоянов (ЗНП): Аз бих желал утрешния момент да оправдае вас и да изложи мене. Аз намирам обаче, че това е една грешка, която в миналото коства много скъпо на двете организации.

Титко Черноколев (к): На която грешка вие служите и робувате сега.

Димитър Стоянов (ЗНП): И дотогава, докато продължава да се върши, също ще коства много скъпо на двете организации. (Възгласи от мнозинството) Няма защо да говорим за Гемето и Никола Петков, защото тук се поставя въпрос, и гостайки и разбирайки по политически така, считам за свой дълг да го обясня тук, за да го разберат ония, които могат сега, а които не могат, аз съм дълбоко уверен, ще дойде ден, когато ще го разберат. (Смях в сред мнозинството)

Аз ще ви кажа: ще минат дни, ще дойдат други, и тогава пак ще има възможност да преценяваме нещата и да се види кой е грешил и кой не е грешил.

(В залата близа министър-председателят Георги Димитров, посрещнат със ставане на крака и продължителни ръкоплескания от народните представители от мнозинството)

Г-жи и г-да народни представители! Аз идвам за втори път в тая сграда като народен представител.

Един от мнозинството: Не са върви обаче.

Димитър Стоянов (ЗНП): Идвам — претендирам и твърдя — по волята на българския народ, в лицето на ония, които са ме избрали. За съжаление, за втори път излизам, не по тяхна воля.

Един от мнозинството: Чисто по своя воля излизаш. Подписал си с оставката!

Димитър Стоянов (ЗНП): Първия път излязох, като ония, които искаха моето излизане оттук, ме обвиниха в комунистическа дейност.

Костя Крачанов (з): Не е вярно! Тогава ти се отказа, че принадлежиш към политическата организация Български земеделски народен съюз. Провери! В дневниците е записано.

Димитър Стоянов (ЗНП): В момента, когато ставаше нашето излизане, нямаше политически партии и никой не дойде тук от името на политическа партия.

Председател Васил Коларов: Г-н Стоянов! Оставете политическите въпроси! Говорете по въпроса. Няма защо да говорите по други въпроси.

Димитър Стоянов (ЗНП): Свършвам. Днес мене ме обвиняват и вие искате да изляза, защото съм бил реакционер.

Един от мнозинството: Сам пожела.

Димитър Стоянов (ЗНП): Аз ви правя едно заявление: грешка е ония, които в миналото ме наричаха комунист, грешите и вие, които ме правите реакционер. Аз съм бил, съм и си оставам само сдружен земеделец. (Ръкоплескания от опозицията)

Един от мнозинството: Лъжеш!

Димитър Стоянов (ЗНП): Служил съм, служа и ще служа на идеите на ...

Един от мнозинството: Реакцията!

Димитър Стоянов (ЗНП): ... земеделското сдружаване и в тоя момент и през времето, през което работих и служех на тези идеи не на личности, ...

Един от мнозинството: На Никола Петков.

Димитър Стоянов (ЗНП): ... тъй както аз разбирах. И когато си отивам, продължавам да им служа и ще продължавам да им служа, тъй както съм им служил досега. Така аз мисля, че изпълнявам най-добре своя дълг като син на селото, ...

От мнозинството: А-а-а!

Димитър Стоянов (ЗНП): ... като носител на един идея и разбирания за устройството и управлението на държавата, изразени в платформата и програмата на Българския земеделски народен съюз, чийто член съм.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Димитър Стоянов (ЗНП): Аз си отивам спокоен, защото съм уверен, че съм изпълнил, толкова колкото силите ми позволяват, дълга си.

Един от мнозинството: В услуга на реакцията.

Димитър Стоянов (ЗНП): Дано вие не сте срещали и дано не става нужда да се отчита нова грешка и дано не става нужда да се изживяват нови разочарования. (Ръкоплескания от опозицията)

Титко Черноколев (к): Бъди спокоен за тази работа.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Димитър Стоянов (ЗНП): С тези заявления аз слизам от трибуната и отивам спокоен в сред народа, от който нямам основание да се боя. (Ръкоплескания от опозицията)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Рангел Даскалов.

От мнозинството: О-о-о!

Председател Васил Коларов: (Към Рангел Даскалов) Аз предупреждавам, да няма нови повторения. Няма защо всеки от вас да повтаря като грамофонна плоча всичко това, което беше казано. Ако имате да кажете нещо лично за Вас си, кажете.

Рангел Даскалов (ЗНП): (От трибуната) Ще бъда свършено кратък, г-н председателю!

Председател Васил Коларов: Общи приказки и общи политически речи са съвсем неуместни в този момент.

Рангел Даскалов (ЗНП): Взимам си акт, г-н председателю!

Един от мнозинството: Той не е политикан. Той е бандит!

Рангел Даскалов (ЗНП): Аз взимам думата, не за да държа голяма политическа реч. Монте другари тук достатъчно ясно и открито сложиха въпроса. Аз обаче трябва да ви кажа, че аз съм присъствувал — не като народен представител, но като слушател от галерията — на две изключения на народни представители: през 1932 г., през времето на блоковия режим, и през 1938 г., когато изгониха народните представители от Земеделския съюз за това, че не са отишли в двореца.

Правейки преценка на тия неща, аз се питам: правителственото мнозинство тогава, когато гласува изгонването на тия народни представители, изрази ли своята сила или изрази своята слабост? Тогава и в двата случая това мнозинство изрази своята слабост. Пазете се и вие сега да не изразявате своята слабост. (Ръкоплескания от опозицията)

От мнозинството: О-о-о!

Рангел Даскалов (ЗНП): Защото, уважаеми народни представители, не можете вие да гоните народни представители ...

Един от мнозинството: Вие сами си давате оставките

Рангел Даскалов (ЗНП): ... а да казвате: формалната страна на въпроса не ни интересува, ergo — интересува ни политическата страна на въпроса. Вие знаете, че в демократическите страни, в парламентарните страни народът управлява чрез своите политически организации.

Един от мнозинството: Турция.

Рангел Даскалов (ЗНП): Тези политически организации имат свои устава, имат свои институти. Те чрез тях управляват своите членове. В България, в изборите, когато излязохте да се борите с нас, вие в ние излязохте от името на нашите политически организации. И нашите кандидатури и нашите кандидатури бяха поставени от политическите организации. У нас без одобрението на управителния съвет никой не можеше да бъде кандидат на Земеделския съюз. Това гласи чл. 14 от съюзния устав.

Председател Васил Коларов: (Звъни) Г-н Даскалов! Още един път Ви предупреждавам: не повтаряйте. Два-три пъти чуваме вече тези работи.

Рангел Даскалов (ЗНП): Щом като организацията е сложила своите кандидати, естествено е, че тя ще има правото да контролира тяхната дейност. И по силата на съюзния устав, по силата на чл. 29 от правилника за вътрешния ред на нашата парламентарна група, ние бяхме задължени. Върховният съюзен съвет взема решение да сложим своите оставки пред управителния съвет на съюза.

Един от мнозинството: Защо не сте публикували това решение?

Рангел Даскалов (ЗНП): То е протоколирано.

Същият от мнозинството: Публикувайте го.

Рангел Даскалов (ЗНП): Моля Ви се, не удължавайте времето ми с апострофи. Аз ще бъда кратък. — Ние, подчинявайки се на това решение, слагаме оставките си на управителния съвет, който единствен има правото да преценява, кой от нас е нарушил съюзния ни устав, съюзната дисциплина. И управителният съвет единствен има правото да сложи въпроса за нашите оставки.

По какъв начин дойдохме обаче тези оставки тук? По предвидения в закона начин ли? Не. Върши се един политически атентант срещу една организация. Арестува се едно политическо лице — Никола Петков. В неговата квартира, която е и канцелария на постоянното присъствие, в чийто дом заседаваха винаги постоянното присъствие, милицията ви намира оставките не на 23 души народни представители, а на всичките народни представители.

Министър-председател Георги Димитров: Вие казвате, че не е имало насилие.

Председател Васил Коларов: Г-н Даскалов! Моля да не се повтарят тези работи. Колко пъти се повтори!

Рангел Даскалов (ЗНП): Г-н министър-председателю! Всички сме дали оставки.

Министър-председател Георги Димитров: Но Петков ги е разделил може би на надеждни и ненадеждни.

Рангел Даскалов (ЗНП): Не. Ако ние сме били най-ненадеждните, вие не щяхте да искате тук нашите оставки. Естествено, вие, г-н министър-председателю, имате една друга цел: да представите пред българската общественост, че само 23 души са дали декларация. Не е така. Цялата наша парламентарна група, изпълнявайки повеленията на съюзния устав, е дала своите оставки. (Ръкоплескания от опозицията)

Министър-председател Георги Димитров: Не е цялата парламентарна група. Аз твърдя това.

Рангел Даскалов (ЗНП): Сега с тия оставки тук вие сами чувствувате, че формалната страна на въпроса е във ваша вреда. И комисията казва: ние искаме лишаването от депутатски мандат на 23 души народни представители от опозицията. Защо? Защото вие сами чувствувате, че нямате формално основание и че няма подадени оставки. Ние сме оттеглили тези оставки. Аз лично заявявам: не съм подавал оставка пред VI Велико народно събрание; дал съм оставка пред управителния съвет на съюза. Аз оттеглям тази оставка, дошла по един незаконен път тук.

Но вие поставяте тежестта на политическия въпрос. Кой е тоя въпрос? Да бъде ударена опозицията, да бъдат изкарани от нейните редове един от най-дейните, от най-смелите нейни изразители.

Един от мнозинството: Ей-й-й! Голям бабавт си бил!

Титко Черноколев (к): Вие сте продали мандатите си.

Рангел Даскалов (ЗНП): Вие искате да ударите опозицията.

Председател Васил Коларов: (Звъни) Г-н Даскалов! Вие повтаряте това, което казаха всички други преди Вас. Не може така да върви. Това е Велико народно събрание.

Рангел Даскалов (ЗНП): Вие водите борбата срещу Земеделския съюз.

От мнозинството: Това не е вярно.

Рангел Даскалов (ЗНП): И аз ви казвам: вие правите грешка.

От мнозинството: Брей-й-й!

Рангел Даскалов (ЗНП): Вие правите грешка, затова защото Земеделският съюз има своя политическа идеология, различна от вашата: той се бори за трудовата частна собственост, той се бори за свобода, той се бори за демокрация.

Председател Васил Коларов: (Силно звъни)

Един от мнозинството: Не се касае за частна собственост.

Председател Васил Коларов: Повтаряте, г-н Даскалов.

Рангел Даскалов (ЗНП): Г-н председателю! Аз имам последната дума. За последен път оставете ме да се изкажа спокойно.

Председател Васил Коларов: Казаха Ви, че не е поставен като обвиняем съюзът, а 23 души, които са злоупотребили с доверието на земеделския и работническия народ. (Ръкоплескания от мнозинството)

Рангел Даскалов (ЗНП): Престанете да правите тези грешки. С това Земеделският съюз няма да загуби. Напротив, вие създавате в нашето лице нови мъчненици и нови борби за земеделска правда и свобода. (Ръкоплескания от опозицията) Вие днес пишете нашата история — историята на нашата борба.

Титко Черноколев (к): На такива продажници!

Рангел Даскалов (ЗНП): Ето защо, завършвайки, аз ви казвам: не продължавайте да правите грешките на ония, които мислеха, че изразяват сила, а изразяваха слабост. Днес не проявявайте слабост, защото от това само вие ще загубите. (Ръкоплескания от опозицията)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Иван Костов.

Г-н Костов! Предупреждавам Ви, че няма да Ви остава да повтаряте и потретяте това, което е казано вече от другите.

Иван Костов (ЗНП): (От трибуната) Г-н председателю! Аз ще бъда съвсем кратък. Нямам намерение да говоря дълго. Искам да кажа само няколко думи.

Г-жи и г-да народни представители! Историята ще съди и над нас. Ние имаме един дълъг период от време, изминат в обща борба. Работническата партия и Българският земеделски народен съюз...

Един от мнозинството: Но не вие.

Иван Костов (ЗНП): Аз лично имам щастието да участвам в тия борби от 25 години насам, още много-много преди вас. Милиция от вас са ония, които са почнали така рано тая борба. Аз знам, когато министър-председателят избяга през септември месец 1923 г., аз бях преди него в Югославия.

Министър-председател Георги Димитров: Избягах! Аз не лях бягах. Септемврийските въстаници със сражения минаха на югославска територия. (Ръкоплескания от мнозинството)

Иван Костов (ЗНП): Моля, аз не отричам, че това стана след едно сражение. Искам само да напомня тук, че вие, а също и аз лично, трябваше да бегаме след едно сражение. Аз участвах на 9 юни и безоръжиях един гарнизон — радомирският. Имам присъда за това, и можете да се справите, ако това ви интересува.

Искам да кажа, че преди мнозина от вас ние почнахме тая борба. В събитията, които последваха, и в тежките години, които изживяхме срещу една страшна реакция тогава, ние бяхме заедно с мнозина от вашите дейтели в борбата. За това много лесно може да се справите, ако не на друго място, в българските съдилища. Там ще видите колко общи присъди на работнически и земеделски дейтели, че намерите. Както и да е. Изминахме, казвам, един дълъг период в борба заедно. Дойдохме и до 9 септември заедно. И след 9 септември ние се разделихме.

Един от мнозинството: Защо се разделихме?

Иван Костов (ЗНП): Ето сега тук това „защо“. Защо? — То е големият въпрос. Аз смятам, че тежкото вино на властта ви опиянило и вие сгрешихте, вие се увлякохте и от 9 септември насам вие вършите маса увлечения, за да се дойде до един момент, когато Земеделският съюз и Работническата партия наистина бяха вече разделени.

Един от мнозинството: Не са разделени. (Ожидание)

Иван Костов (ЗНП): Аз лично и моите другари тук — пак ви повтарям това — се надяваме, че това разделение няма да е фатално. То обаче ще зависи от вас. Когато гледаме какво правите днес вие тук, аз смятам, че вие повтаряте една грешка, която ще отиде до фаталност, може би.

От мнозинството: Ей!

Министър-председател Георги Димитров: Престъпници проповядват морал!

Иван Костов (ЗНП): Г-н министър-председателю! Ние не сме престъпници.

Министър-председател Георги Димитров: Престъпници сте!

Иван Костов (ЗНП): Не сме, защото аз лично нямам пет присъди за антифашистка борба.

Министър-председател Георги Димитров: Това е било в миналото, а залагате сега депутатските си мандати!

Серги Златанов (ЗНП): Той не е слагал. Имате грешка.

Иван Костов (ЗНП): И след 9 септември ние също нямаме никакви престъпления. Ние смятаме, че нашата борба, земеделската борба, е правилната, защото ние отстояваме същите ония идеали, които отстоявахме заедно с вас преди 9 септември.

Един от мнозинството: Това процесът на Никола Петков ще покаже.

Иван Костов (ЗНП): Не. Никакъв Никола Петков! За нас личността няма никакво значение. Това е доказано още през живота на Стамболийски. Даже когато големият Стамболийски умря, земеделското движение продължи своята борба и не умря. Личността у нас играе само второстепенна роля, като носител на известни идеали, а организацията е всичко.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Иван Костов (ЗНП): За народната борба и за народната свобода сме готови да отидем и в гроба, г-н министър-председателю.

Титко Черноколев (к): Каква народна борба! Вие сте оръдье на реакцията. Продали сте си мандатите. За каква свобода говорите!

Иван Костов (ЗНП): Ще видите, че не сме ги продали.

Титко Черноколев (к): Как не сте ги продали? Има документи с подпис.

Иван Костов (ЗНП): Вие искате да решите един въпрос въз основа на подадени заявления.

Титко Черноколев (к): Вие сте го решили.

Иван Костов (ЗНП): Тия заявления никой от цитираните лица не поддържа, а и никой съюзен институт не иде тук да ги поддържа. Тогава въз основа на какво решавате?

Титко Черноколев (к): Въз основа на това, че сте се продали и сте подписали заявленията.

Иван Костов (ЗНП): Шом като цитираните лица и институтите не ги представят за изпълнение, тогава кой...

Вълко Червенков (к): Защото залагате съвеста си, затова не искаме да ви търсим.

Иван Костов (ЗНП): Освен това аз ще повтора изтъкнатото вече от мнозина. Имате 86 подадени заявления пред института, пред управителния съвет на организацията. От тия 86 вие сте избрали 23.

Титко Черноколев (к): 23 сме намерили.

Иван Костов (ЗНП): Собствено 22, защото моето лично заявление, това е онова заявление, с което аз вече отстъпих мястото си като избранник в две колегии на Георги Василев, доктора, от Кюстендил, който става народен представител. Сега вие искате втори път да ме лишите от кюстендилския мандат. Как мога аз втори път да отстъпя един и същи мандат? Така че не съществува това, което вчера докладчикът изнесе тук. В това, което той прочете и което в стенограмите го има, се казва, че народният представител Иван Костов си подава оставката от Кюстендилската избирателна колегия, за да дойде след него следващият по ред.

Димитър Георгиев (к): Така си го написал сам, за да заблудим Никола Петков!

Иван Костов (ЗНП): Аз ви заявявам, че ние всички имаме подадени оставки, обаче това, което вие докладвате тук, и това, което комисията е решила и го предлага на гласуване, е именно това, което аз изнасям — то е за Кюстендил. Ако имате куража, гласувайте го. То е влязло в стенограмите. Иначе по всички списъци и протоколи на Народното събрание съм провадийски народен представител и нямам нищо общо с кюстендилската избирателна колегия. Това за знание.

Димитър Георгиев (к): Ще поправим тази работа.

Иван Костов (ЗНП): Значи, когато говорите за мен, трябва да знаете, че няма, не съществува заявление, въз основа на което искате да решите. Но независимо от моя личен въпрос, вие имате никакво основание, и аз ви повтарям, драги народни представители: не вършете и не увеличавайте грешките, които ни водят към една фаталност на влошаване отношенията между Земеделския съюз и

Работническата партия в България. Това е моя апел като човек, който е прекарал повече от 20 години в обща борба в работническото в България. (Ръкоплескания от опозицията)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Иван Гинчев.

Иван Гинчев (ЗНП): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! За пръв път имах случай да бъда в тази сграда в последните дни на миналия режим, и то когато едно церберско Народно събрание искаше да смене имунитета на народния представител Тодор Самодумов. Тогава ние бяхме в галерията и слушахме какво се говори тук. Днес аз, както и 23-мата народни представители от Земеделския съюз, се намираме в положението на Тодор Самодумов.

Един от мнозинството: Има малко разлика!

Иван Гинчев (ЗНП): Аз ви заявявам, че онова положение, в което се намираше Работническата партия тогава и спечелваше сградата на българския народ в борбата срещу фашизма, днес тази величава роля играе Българският земеделски народен съюз. (Ръкоплескания от опозицията. Възгласи „Ей-й-й!“ от мнозинството)

Димитър Котев (к): Ти като легионер ли беше тогава?

Иван Гинчев (ЗНП): И затова Българският земеделски народен съюз, който изразява волята на сдружените земеделци от села и градове, който се позовава на нашия устав, на нашите традиции, ...

Титко Черноколев (к): Ти си царско мекере. Помниш ли писмото до цар Борис? Какво говориш!

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Иван Гинчев (ЗНП): Две години съм те хранил в Шуменския затвор.

Чл. 48 от нашия устав гласи: „Решенията на Върховния съюзен съвет се вземат по висшегласие на законно присъстващите в заседанието на съвета членове. Те са задължителни за всички членове на Българския земеделски народен съюз до първия конгрес. След това те остават в сила, ако не е поискана и направена промяна от земеделския конгрес.“

А по чл. 29 от правилника за вътрешния ред на земеделската парламентарна група се разрешава на съюза, на неговите институти, на върховния съюзен съвет, на постоянното присъствие и управителния съвет, когато някой съюзен член измени на устава, на традициите и на програмата на Земеделския съюз, чрез едно мотивирано заявление до бюрото на Народното събрание да се иска снемане на неговия имунитет.

Днес ние в какво положение сме? В дома на съюзния секретар Никола Петков се намериха 23 заявления, подадени от нас, народните представители.

Димитър Котев (к): Това го знаем.

Иван Гинчев (ЗНП): Те не са дадени на личността Никола Петков, те са дадени по решение на съюзните институти. И тези съюзни институти, когато решат, само те могат да отнемат нашия имунитет. Вие сте предричили въпроса. Ние сме във, обаче ние сме в съюза на един милион и половина сдружени земеделци, които в този момент ни акламираат и ще ни следват (Ръкоплескания от опозицията), макар и да бъдем във от редовете на Великото народно събрание.

Димитър Котев (к): А по-рано в легионерските сърца беше тв.

Иван Гинчев (ЗНП): Днес ние, опозицията, сме притиснати до стаята, ние сме на изпитание, но в изпитанията се каляват борците, ...

Димитър Котев (к): Легионерите!

Иван Гинчев (ЗНП): ... в изпитанията се изграждат организациите. (Възражения от мнозинството)

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Иван Гинчев (ЗНП): Вие се надсмивате над това, за което вчера се борехте. Обаче, когато аз слушах думите на Тодор Самодумов, той беше в сърцата ни. А днес вие, които сте...

Димитър Котев (к): Ти беше легионер.

Иван Гинчев (ЗНП): Ако докажеш, че съм бил някога легионер или бранник, аз ще си тегля куршума. (Ръкоплескания от опозицията)

Титко Черноколев (к): А писмото до цар Борис?

Иван Гинчев (ЗНП): Писмото до цар Борис е писано тъй, както се пишат сега много телеграми и писма.

Пеко Таков (к): Най-вдъхновено писмо си писал лично ти до цар Борис.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Иван Гинчев (ЗНП): Дайте да видим, има ли моя подпис.

Пеко Таков (к): Има твоя подпис като секретар на земеделския съюз.

Иван Гинчев (ЗНП): Вие трябва да си припомните, че другарят Петко Стоянов, който е в нашите редици, ...

Титко Черноколев (к): Независим!

Иван Гинчев (ЗНП): Да, независим — ... излезе и защити вашата кауза. Днес вие изглежда, че сте на съвсем друга основа, за да го наричате, че и той е слуга на реакцията. (Възгласи от мнозинството) Вие поставяте този въпрос на чисто политическа основа. Др. Титко Черноколев оня ден вдигна завесата и каза: „Всички ще отидете там, где то ви е мястото. Ще вържем пона, да е мирно селото.“ Не попа, а и владиката да вържете, не можете да вържете Българския земеделски народен съюз. (Ръкоплескания от опозицията)

Един от мнозинството: А, вие сте Земеделски съюз!

Титко Черноколев (к): Ти си мекева.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Иван Гинчев (ЗНП): Срещу земеделската парламентарна група от година и половина се води една гигантска борба; тази борба не успя, затова искате да късате днес части от нашето тяло, искате да откъснете част от нас. Аз оставка съм дал до сдружените земеделци, и ако те я искат, тя е на тяхно разположение, но не на бюрото на Великото народно събрание. (Ръкоплескания от опозицията)

Титко Черноколев (к): До кого си я адресирал?

Иван Гинчев (ЗНП): Тази оставка от всички наши депутати е адресирана до нашите съюзни институти. Когато те преценят нашата дейност, могат да вземат тия заявления и да ги представят тук, пред бюрото на Народното събрание.

Титко Черноколев (к): Ти нямаш собствена глава, собствен мозък нямаш. Не си господар на себе си. Друг ти е господар на тебе.

Иван Гинчев (ЗНП): Аз съм избраник на 12.000 сдружени земеделци, а вие в изборите, както е преценката, имате по 8—9.000 души избиратели. (Ръкоплескания от опозицията) И ще решат тия, които са ни избрали, дали изразяваме тяхната воля или нашата воля.

Титко Черноколев (к): Ще ви пратят на място.

Иван Гинчев (ЗНП): Ние знаем, къде ще ни пратят. Това няма значение.

Председател Васил Коларов: (Звъни) Моля г-да народните представители да не пресичат оратора, да не му дават повод, за да продължава своята реч. (Оживление сред мнозинството)

Иван Гинчев (ЗНП): Апетитът към историческата парламентарна група на Земеделския съюз е голям. След като откъснахте Петър Коев и Никола Петков от нас, вие сте поставили въпроса и за изхвърлянето на още нови 23 души от Земеделския съюз. Ние не сме подавали оставки пред бюрото на Великото народно събрание. В духа на традициите и устава на БЗНС е да се подават оставките в знак на солидарност и вяност на програмата, в името на която ние сме избрани. Нашите мандати не са дадени в ръцете на Никола Петков, както заявиха докладчикът и секретарят на РП (к) Вълко Червенков. Сам Никола Петков е подал своята оставка пред възовните институти на БЗНС, а те са: постоянното присъствие, управителния съвет и Върховният съюзен съвет. (Ръкоплескания от опозицията)

Титко Черноколев (к): Вие съвсем се объркахте. И управителният съвет си е подал оставката!

Иван Гинчев (ЗНП): Това е решение на организацията и на парламентарната група, за да бъде на поста си, за да бъде верен страж на демократичните принципи чрез подаване мандата си в разположение на организацията. Ние оставки не сме дали пред бюрото.

Димитър Котев (к): Стига бе!

Един от мнозинството: Десет пъти го каза.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Иван Гинчев (ЗНП): Ние знаем, че повторението е майка на науките.

Титко Черноколев (к): Има да се учиш още много.

Иван Гинчев (ЗНП): С това наше решение са сезирани и нашите избиратели.

Един от мнозинството: Чухме го това.

Иван Гинчев (ЗНП): Нашите избиратели при нашите обиколки виждат това наше решение и те са се солидаризирали с него. Когато утре вие бъдете освободени от нашето присъствие тук, във вашите редици и владиките на Земеделския съюз ...

Един от мнозинството: Никола Петков.

Иван Гинчев (ЗНП): ... ще излезе истината. А тази истина бих кой не може да я победи, тази истина никой не може да я окове във вериги.

Титко Черноколев (к): Не е жив цар Борис, да ти прати писмото.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Иван Гинчев (ЗНП): Цар Борис си е отишъл.

Титко Черноколев (к): Ю лакеите му останаха.

Иван Гинчев (ЗНП): Ние сме изпълнили своя дълг на фронта.

Титко Черноколев (к): Лакеи на цар Бориса.

Иван Гинчев (ЗНП): Лакеи ли! Вие бяхте ли на фронта сега срещу фашизма? (Възгласи от мнозинството) Аз съм офицер и съм се бил на фронта.

Титко Черноколев (к): Никъде те нямаше тебе през целия период.

Иван Гинчев (ЗНП): Аз съм водил рота на атака срещу германците (Ръкоплескания от опозицията), а вие къде бяхте? (Ръкоплескания от опозицията) Вие можете да проверите и в Сливенския затвор, можете да видите капитан Гинчев, да видите и други, на които цели чували с хляб ние сме пренасяли и сме ги хранили. Питайте във Военното министерство Начо Койнаков, на когото съм бил връзка.

Титко Черноколев (к): Няма кого да питаме. Подписът ти стои на писмото до цар Борис. (Ръкоплескания от мнозинството)

Иван Гинчев (ЗНП): Няма подпис.

Димитър Котев (к): Без подпис го е пратил!

Иван Гинчев (ЗНП): За българския народ и за нашата парламентарна група въпросът е поставен ясно: вие искате да ударите опозицията, защото идейно тя ви обезоръжи. (Ръкоплескания от опозицията)

От мнозинството: Ей-й-й!

Иван Гинчев (ЗНП): Да. И в Нероново време бе така.

Титко Черноколев (к): Хумореска.

Вълко Червенков (к): Стига си разказвал хуморески!

Иван Гинчев (ЗНП): Хумореска ли! Историята ще ви покаже как е хумореска, кое е истина, кое е борба.

Вълко Червенков (к): Иван Гинчев и история!

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Иван Гинчев (ЗНП): Ние стоим на позициите на Земеделския съюз. Ние устояваме наговата борба и неговата програма. На наше разположение са тези оставки, които сте взели по други пътища от съюзния дом, или по-право от дома на Никола Петков, и можете да правите с тях каквото искате, можете да правите това, което става сега с нас.

Димитър Георгиев (к): Хайде, хайде!

Председател Васил Коларов: (Звъни) Не прекъсвайте оратора!

Иван Гинчев (ЗНП): Ние от земеделските позиции не сме отстъпвали и няма да отстъпим.

Никола Аелъков (к): Кога си бил на тях, за да отстъпиш!

Иван Гинчев (ЗНП): Вашето желание да бъдем вънка, се изпълни, обаче волята на българския народ (Възгласи от мнозинството), която се е проявявала много пъти, ще се прояви и сега и ще лойдат дни, в които ще видите, че из тези банки назово ще дойдат представителите на Българския земеделски народен съюз, за да устояват идеалите на свободата и на демокрацията. (Ръкоплескания от опозицията)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Стоян Божков.

От мнозинството: Ей-й-й!

Председател Васил Коларов: Г-н Божков! Предупреждавам Ви: говорете по същността на въпроса и не повтаряйте онова, което вече 30 пъти се каза. Съвършено излишно е.

Стоян Божков (ЗНП): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители. Вчера от бюрото на Великото народно събрание се прочете писмо от прокурора при Софийския областен съд, с което са препратени заявления от народни представители за подаване оставка, които са били намерени при обиска у Никола Петков в гр. София, между които заявления се прочете и такова, подписано от мене.

Заявявам, че аз лично не съм депозирал такова заявление нито в канцеларията на Великото народно събрание — видно от входящия дневник на Великото народно събрание — нито пред председателството на Великото народно събрание, което вчера пред вас заяви, че му се пращат от г-н прокурора при Софийския областен съд.

Заявявам, че аз съм подписал две такива заявления за подаване на оставка — единият екземпляр се намира в архивата на Софийското градско околийско настоятелство на Софийската градска земеделска дружба, а другият екземпляр съм предал на постоянното присъствие на Българския земеделски народен съюз, а не лично на г-н Никола Петков, и то само при условията и в изпълнение на устава на Българския земеделски народен съюз...

Яни Янев (з): Не познаваш устава!

Стоян Божков (зНП): Много добре го познавам.

Яни Янев (з): Никъде го няма това в устава.

Стоян Божков (зНП): ... и чл. 29 от правилника за вътрешния ред на парламентарната група при съюза ни, въз основа на решението на съюзните институции — постоянно присъствие, упраздителен съвет и Върховен съюзеи съвет. Същият чл. 29 от правилника за вътрешния ред на парламентарната група на Българския земеделски народен съюз е бил в сила и действие още по време на Александър Стамболийски и остана като традиция в съюза ни.

Протестирам против начина, по който г-н прокурорът при Софийския областен съд постъпва. Въпросното заявление не е подавано от мене или от постоянното присъствие на Съюза, нито в канцеларията на Великото народно събрание, нито на председателството на Великото народно събрание. То е поверено на постоянното присъствие на съюза и той трябва да го върне на него, и ако постоянното присъствие на съюза го депозира във Великото народно събрание, аз заявявам, че поддържам оставката си, защото съм дисциплиниран сдружен земеделец.

Протестирам и против своеволието на председателството на Великото народно събрание, което знае, че такова заявление не е подавано от мене или от постоянното присъствие на съюза в канцеларията на Великото народно събрание, не е заведено, и не е подавано и пред председателството на Великото народно събрание, и въпреки това то го поставя на дневен ред.

Заявявам, че такива заявления са подадени от цялата парламентарна група на Българския земеделски народен съюз — Никола Петков, а не само от 23 души народни представители, както тук се съобщава.

Един от мнозинството: Значи, и други има?

Стоян Божков (зНП): Заявявам, че съм напълно независим като народен представител.

От мнозинството: А-а-а!

Стоян Божков (зНП): Зависим съм само от върховните съюзни институции и моите 30 хиляди избиратели. Не съм поемал никакви тайни задължения пред никого, нито съм подписвал въпросното заявление при никакви условия, а съм го подписал при пълното съзнание, че аз трябва да се подчиня на решенията на върховните съюзни институции и върховните интереси на българския народ.

При горното обяснение заявявам, че аз не съм подал оставка и не подавам оставката си като народен представител, за което вчера депозирах в канцеларията на Великото народно събрание заявление под вх. № 6105 до председателството на Великото народно събрание, че оттеглям въпросното заявление и моля, същото да бъде върнато на постоянното присъствие на съюза или лично на мене.

Отивам си спокоен, защото мисля, че съм изпълнил достойно своя дълг като народен представител. (Ръкоплескания от опозицията)

Председател Васил Коларов: Има думата Недялко Атанасов.

Недялко Атанасов (зНП): (Отива на трибуната, посрещнат с ръкоплескания от опозицията)

Димитър Георгиев (к): Стара лисица беше Недялко, но се улови и той.

Яни Янев (з): Значи и лисицата влиза в капана! (Смях всред мнозинството)

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Недялко Атанасов (зНП): Г-н председателю! Моля да ми осигурите 10 минути спокойствие.

Г-да народни представители! Аз на тази трибуна съм излизал много пъти. На тази трибуна съм излизал в седем парламента. В два, като се бров и този, съм изхвърлян по незаконен начин — на 9 юни 1923 г. и на 11 юни 1947 г. (Ръкоплескания от опозицията)

Подписвал съм оставка не само сега, г-н министър-председателю, четири пъти съм подписвал.

Титко Чернокозев (к): Ти сега си пишман, че си я подписал, но — късно!

Недялко Атанасов (зНП): Аз декларирам пред сдружените земеделци в България, че ще следвам пътя на интересите на България и на сдружените земеделци, а само на тях ще служа. (Възгласи от мнозинството)

Моля! Аз не съм дошъл сега да ви убеждавам, защото изпрост е решен — мътниш не мътниш, ще те изям. Но изглежда, че мътниш нещо, затуй ще ни лишите сега от мандата!

Титко Чернокозев (к): Хитрата лисица с двата крака влезе в капана. (Смях всред мнозинството)

Недялко Атанасов (зНП): Моля! Г-да народни представители!

Един от мнозинството: Не плачи на чужди гроби!

Недялко Атанасов (зНП): Вие, който се обажда, ще плачете. Аз не плача на чужди гробища.

Г-да народни представители! Аз няма да се защитавам, нито ще се оправдавам. Не съм виновен, за да се защитавам и оправдавам. Искам да поясня един исторически факт, който вие — три четвърти или четири пети от вас — не го знаете, но който вашите политически водачи го знаят.

Вълко Червенков (к): Ние сме на 45 години.

Недялко Атанасов (зНП): Може да сте и на 50 години, г-н Вълко Червенков, но тези факти не сте ги изживели, както ние, по-старите, сме ги изживели. Земеделският съюз се яви още в първите си дни като масова организация. (Възгласи от мнозинството) Той се яви с големите си парламентарни групи, в началото много още чеуясени в техните политически мирогледи и с много колебания. Тези колебания са спъвали нормалното развитие на Българския земеделски народен съюз. Особено в парламентарните групи, които са се явявали като изразители на идеите и интересите на селските маси, в първите години имаше колебания. Имаше разцепления в първата парламентарна група, която беше от 17 души, и във втората, която беше от 27 души, и останаха само 7. Всички си отидоха там, откъдето бяха дошли. Но най-чувствителното и осезателно удирне на земеделската парламентарна група беше в 1908 г., месец септември, когато Земеделският съюз се изправи със своя ръст срещу княз Фердинанд, който тогава си присвои титлата цар. Тогава от нашата парламентарна група се излъчиха двама, които поздравиха царя за неговата титла. Този въпрос се отнесе в нашия конгрес и тези наши депутати бяха наказани, а председателят беше доста сериозно смъртен. Яви се нужда, следователно, още в първите времения на Земеделския съюз да се вземат мерки и в самия устав да се отбележи, че се наказват тези отклонения. По-чувствително отклонение стана в 1913 г., през балканската война.

Един от мнозинството: Хайде стига!

Недялко Атанасов (зНП): Моля, имайте търпение!

Един от мнозинството: От Аспаруховите българи почна!

Титко Чернокозев (к): От каменния век!

Недялко Атанасов (зНП): В 1913 г. от името на Земеделския съюз г-н Страшимиров, наш народен представител, избраник от нашата околия, излезе по македонския въпрос и по въпроса за балканската война с едно становище тъкмо противно на разбиранията на Българския земеделски народен съюз. Той беше открито наказан. Той беше осъден от нас, които бяхме войници на фронта, сдружени земеделци. Ние поискаме неговото изключване от нашата организация. Това беше вторият удар в самата група срещу Земеделския съюз. И се наложи, значи, още повече затягане на дисциплината между нас.

Другият голям удар беше, когато нашите другари направиха бунта, организираха разбитите войници и повелоха кървава борба срещу цар Фердинанд около Влача. Тогава, срещу манифеста на Райко Даскалов да се шурмва София и да си даде оставка правителството, излезе един позн, подписан от един наш другар, който тра на това. И станаха големите конфликти в нашите среди по големия политически въпрос.

Събитията ни изпревариха, властта ни се наложи. Взехме властта още неподготвени.

Георги Данков (к): И я предадохте.

Недялко Атанасов (зНП): Моля, моля! Помълчете там! Пет минути ще говоря. Много сте малък още.

Г-да народни представители! Властта дойде, обаче ние морално и политически не бяхме тъй готови и тъй дисциплинирани за поемане на държавната власт.

Тогава още в опозиция на Радославовия режим морално няколко депутати паднаха. И предя това се водеше една борба в нашите среди, дали Земеделският съюз да стои в провинцията или да дойде в София. Покойният Драгиев казваше: „Стамболийски, София е първа залка. Там морално и политически хората падат“. И ние дойдохме по силата на необходимостта в София. Организацията се разпадна и ние дойдохме на власт. Още с поемането на властта в 1919 г. се реши ние да бъдем стегнати в морала — личния и семеен. По другия въпрос, по политическата страна в нашите среди ние бяхме вече затегнати, но моралната страна беше открита. Властта съблазнява, властта корумпира — това е истината.

И след 6-месечно управление ние трябваше в едно конгресно решение да узаконим дисциплината в организацията, да приемем един правилник на един много голям конгрес, който стана в Маг

нежа, който се нарече „Великият конгрес“. Сам Стамболийски предложи на конгреса този правилник — по силата на който ни? подписахме такива декларации. Това беше в 1920 и 1923 г. И сега е така. Това е истината, г-да народни представители! Всичко друго е от лукавото. Другото е: грабнете и ни изпъдете. Това е. И сега се кове острието срещу нас.

Министър-председател Георги Димитров: Вие четете обвинителния си акт.

Недялко Атанасов (ЗНП): Може, г-н министър-председателю! Вие сте силен. Направете обвинителния акт!

Министър-председател Георги Димитров: Не ме разбрахте. Сега вие — с тази история четете обвинителния акт против Вашата група.

Недялко Атанасов (ЗНП): Тук, г-н министър-председателю, аз правя пред вас една политическа изповед, за да знае нашето общество за какво се касае. Ние не сме безпогрешна организация, г-н министър-председателю, ние не сме тук светни. Ние сме човещи със своите грешки и своите недостатъци и можем да грешим.

Христо Юруков (р): Вие сте слуга на реакцията.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Недялко Атанасов (ЗНП): Г-жи и г-да народни представители! Понеже господинът говори за „слуга на реакцията“, нека да кажа следното: мен, един скромнен обществен деец, още в 1911 г. реакцията на княз Фердинанд ме преби и трябваше три месеца да се лекувам, за да се спася. За какво ме би тая реакция? Затуй, че аз бях с реакцията ли, господине там?

Христо Юруков (р): Кажете нещо за писмото до Филов!

Недялко Атанасов (ЗНП): Същата реакция в 1934 г. ме стреля и аз скочих от 7 метра височина, да се спасявам. За какво ме биха, господине? За свободата и за правата на българския народ, за който съм се борил. Това е истината.

Георги Данков (з): Никой не ти ръкоплеска там. (Сочи опозицията)

Недялко Атанасов (ЗНП): Аз не търся ръкоплескания. Г-да народни представители! Нас сега ни пъдят. Защо ни пъдят? Защо ни гонят оттука?

Рада Ноева (к): Защото сте си дали оставката.

Недялко Атанасов (ЗНП): Защото ние критикуваме.

От мнозинството: Е-е-е!

Недялко Атанасов (ЗНП): Критикуваме управлението на страната от Работническата партия. (Възгласи от мнозинството)

Крум Кюляков (к): Защото се продавате.

Недялко Атанасов (ЗНП): Аз бях с вас в Отечественния фронт още преди 9 септември. Аз бях и на 9 септември с вас. Аз дойдох делегат на Българския земеделски народен съюз с вас в Националния комитет. Не ме харесаха. Не можах да издържа изпит. Така ли беше?

Министър-председател Георги Димитров: Изменихте на Отечественния фронт.

Недялко Атанасов (ЗНП): Вие не бяхте тук. Къде е причината за това? — Затуй, че поискахте чрез Националния комитет да вземете нашата младеж вие да я възпитавате, вие да я обучавате. Ние да я раждаме, вие да я храним, а вие да я ръководите. (Възгласи от мнозинството) И секретарят на Националния комитет ме погледна накриво: „Другарю Атанасов — казва — Вие не сте сработен отечественофронтенец“. И ЕМОС пропадна още в Националния комитет.

Ние не можахме да се сработим в Националния комитет по един друг голям въпрос, г-н министър-председателю — по въпроса за избирателния закон за изборите. И г-н Лулчев беше там, и други бяха. Вие поискахте само една листа, без опозиция. И сега, както я карате, изпъдете опозицията, и ще дойдете пак до единната листа.

Министър-председател Георги Димитров: Ще дойдат други, но не такива нагли и подли като вас. (Възгласи „Вярно!“ и ръкоплескания от мнозинството)

Недялко Атанасов (ЗНП): Даже и да се псува от министър-председателя, това остава за негова сметка. Това не ме засяга. Аз в моята политическа дейност подлост нямам, г-н министър-председателю!

От мнозинството: О-о-о!

Димитър Котев (к): Друго няма, друго няма!

Рада Ноева (к): По-подъл политик от Вас няма.

Недялко Атанасов (ЗНП): Да, вие не ни харесате, защото ние в Отечественния фронт и в Националния комитет сме дошли с на-

шите идеи, с нашите разбирания, които бяха изразени в програмата на Националния комитет. От тази програма вие се отдалечихте. А ние излязохме, защото не можехме да търпим едно положение на отстъпване от един трактат, от един договор, сключен между политическите организации, които поеха управлението на страната.

Г-жи и г-да народни представители! Сега ни пъдят. Защо? Защото не могат да ни търпят вече тук. Ние критикуваме всичко там долу, а те бягат от критика, бягат от яснота. Те не можеха да търпят нашите речи за недостатъците на управлението.

От мнозинството: А на Филов помагате.

Недялко Атанасов (ЗНП): Не съм помагал. Филов ме интернира. И аз стоях 6 месеца интерниран заедно с вашите другари в Перник.

Христо Юруков (р): А писмото Ви до Филов?

Недялко Атанасов (ЗНП): Г-да народни представители! Нас не могат да ни търпят критиката, нас не могат да ни търпят вестника. Не ни дава вестник г-н министър-председателят.

Министър-председател Георги Димитров: Само превратаджийските ваши действия не можем да търпим.

Недялко Атанасов (ЗНП): Ние, г-н министър-председателю, не можем да бъдем против българския народ и против българското село. (Ръкоплескания от опозицията) Ние растем с него, живеем с него. Ние сме чисти българи и добри патриоти. (Ръкоплескания от опозицията)

Министър-председател Георги Димитров: Слушайте, господине, да кажа две думи! Моля, г-н председателю!

Недялко Атанасов (ЗНП): Още две думи ще кажа аз, и ще свърша.

Министър-председател Георги Димитров: Почакайте, ще свършите!

Недялко Атанасов (ЗНП): Добре.

Министър-председател Георги Димитров: Вие през всичкото време тук, докато заседава Великото народно събрание, говорите, че народът е с вас. Народът, народът! Все от името на народа! Вие не критикувате, а предизвиквате. Хулигани говореха тук от тази трибуна. И аз ви читам, господине: сега, когато вашият вожд е в затвора по обвинение за държавен преврат, къде е вашият „народ“? Аз съм получил досега две, и словом само две телеграми, с които не се одобрява арестуването на Никола Петков! А хиляди телеграми получавам от цялата страна срещу него. Какво ще ми говорите за „народ“ вие! (Възгласи „Вярно!“ и продължителни ръкоплескания от мнозинството)

Недялко Атанасов (ЗНП): Г-да народни представители! Поръчани телеграми може да има не две хиляди, а може да има десет хиляди.

Един от мнозинството: А от вашите защо няма?

Недялко Атанасов (ЗНП): Ние и да имаме кой да ги подава, никой няма да ни позволи да ги даваме! Двама души не може да се съберат на едно място.

Министър-председател Георги Димитров: Къде е народът ви?

Недялко Атанасов (ЗНП): Г-н министър-председателю! Аз дадох протестна телеграма от с. Карансен, по друг случай, и нея не я предадох. И трябваше да отида лично да протестирам пред директора на пощите, който анкетира и наказва оня господин, който произволно не позволи, една моя телеграма да дойде тук.

Министър-председател Георги Димитров: По други случаи аз съм получавал не малко телеграми и протести за нередовности, и разни оплаквания, по които аз всякога съм вземал необходимите мерки. Но за Петков — забележете — две, и само две! Где е народът, който ви уж поддържа!

Недялко Атанасов (ЗНП): Чух го, г-н министър-председателю! Аз ще Ви отговаря на това.

Един от опозицията: Плашете се, когато народът мълчи, а не когато вдига гюрултия.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Недялко Атанасов (ЗНП): Българският народен земеделски съюз не един път е разпъван на кръст и не един път е тормозен, бит, сечен и унищожаван.

Министър-председател Георги Димитров: Никой не ви сече и унищожаване. Вие сами ликвидирате своята земеделска група.

Недялко Атанасов (ЗНП): Сега не съм го казал по Ваш адрес.

Серги Златанов (ЗНП): Никой не е в състояние да ликвидира Българския народен земеделски съюз, г-н министър-председателю!

Недялко Атанасов (ЗНП): Сега вие сте го оковали. Земеделият съюз прилича сега на окован великан. На това прилича. Окован, не може да действа. Но идеите не може да се оковават, г-н Георги Димитров. Вие знаете най-добре.

В миналото — помнете го много добре — когато ни извикахте във Виена, след като минахме фазата на Единния фронт и когато заедно с Вас се отказвахме от революционната акция — помнете много добре, и Никола Пенев беше там — и след това, когато трябваше да се разберем какво ще правим с младежта, . . .

Министър-председател Георги Димитров: А защо не се разберем? Защото Вие с монархическата клица на крал Александър искахте да вървите!

Недялко Атанасов (ЗНП): А-ха, това е една лъжа! (Възгласи „Позор!“ и ръкоплескание от мнозинството)

Един от мнозинството: Стар грешник си ти!

Недялко Атанасов (ЗНП): . . . Вие искахте тогава, във Виена, вие да се откажем от Зеления интернационал и да минем към терц-коминтерна. И моят бивш другар Георги Драгнев, който дойде да ме убеди, заедно с покойния Лазар Станев заминаха за при Вас, отидоха в Москва, а мене ме излъгаха, че отиват в Рим. И след това, когато се върна моят другар Георги Драгнев, взе да ми говори за терц-коминтерна — научил нова дума! И след туй ни повикаха и Георги Димитров неможа да ни убеди, но най-по-голе каза: „Вие ще си останете земеделци, вие ще си останем комунисти, обаче за емиграцията да се грижим заедно.“ И вие пратихте вашите да учат, и ние пратихме нашите да учат. И тогава Вие казахте: „Всеки в своята стая.“ Това е Ваша дума и аз я казах тук на Добри Терпешев.

Яни Янев (з): 800 хиляди динара получихте!

Недялко Атанасов (ЗНП): Да ти са честити! Халал да ти са! На 25 милиона ги направихте! Много си малък.

Тогава се опитаха да ни превият, да си оставим земеделските позиции. И сега се търси това: да бъде превит гръбнакът на Земеделия съюз. Един малчуган, който стои сега на високо място, казва: „Ще превием твърдия гръбнак на Земеделия съюз и ще ги накараме да вървят с комунистите.“

Ще създават Земеделия-работнически съюз. На добър час! Търсете го, направете го! Но земеделските маси, които се числят към Земеделия съюз, са достатъчно политически възпитани . . .

Един от мнозинството: Всички са с Отечествения фронт.

Недялко Атанасов (ЗНП): . . . и просветени, за да знаят да се борят за своята свобода и за своята земя.

И аз да ви кажа: отивам си спокоен. Аз ще благодаря на г-н министър-председателя, че ми казва: „До днес си само тук“. Отивам си на стопанството — разбира се, ако благоволят да ме оставят, защото може и там да не ме оставят — отивам си на стопанството да работя, както съм работил. Моят занаят е земеделие и с него ще карам до края. И само затуй съм нещо, защото съм бил стопанин. Не съм подлагал ръка на вedomости и на партийна каса. (Възгласения от мнозинството) И тъй завършвам. За ваше спокойствие, отивам си. Изгонете ме, но духът, земеделския дух в масите и оттук няма да изгоните! (Ръкоплескание от опозицията)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Стефан Димитров.

Стефан Димитров (ЗНП): Отказвам се от думата, защото няма смисъл да говоря. (Смях сред мнозинството)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Димитър Цветков.

Димитър Цветков (ЗНП): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Аз ще бъда съвършено кратък и ще се придържам към правилото: който се извинява, се обвинява.

Аз искам пред вас да отбележа само три факта. Българският народ в своята борба за свобода и народовластие мина от освобождаването си до днес през три етапа. В първия етап на борбата срещу личния режим трудещият се и свободолюбив български народ вървя рамо до рамо с борческите леви организации. Във втория етап, от 9 юни 1923 г. до 9 септември 1944 г., борческите прогресивни български маси вървяха рамо до рамо; всеки участвуваше в борбата според своя собствен мироглед. Обаче всички бяха убедени в едно: че тиранията трябва да бъде смъкната. И аз смятам, че през септември 1944 г. е смъкната точно тиранията в тая страна, за да настъпят времена, в които трудещите се и борчески български маси да могат да се развиват спокойно в своето историческо развитие.

Аз искам да подчертая и един факт от третия етап. След 9 септември 1944 г. в същност грешката, чиито последици ние чувстваме в това Велико народно събрание, недейте търси, уважаеми г-да народни представители, само там (Сочи опозицията). Ще я търсите и между вас. Помъчете се да бъдете обективни.

Аз имам и друг път случая и възможността да подчертая, че забележките в Комунистическата партия след 9 септември оказва голямо влияние за разединението и процепата в Отечествения фронт. Тези забележки, уважаеми г-жи и г-да народни представители, бяха отнесени от Работническата партия на няколко пъти. Те бяха подчертани и отчетени един път в 1944 г., ако не се лъжа, през м. ноември, и втори път в 1945 г., през м. април. Аз искам, вие да направите едно правилно заключение от това, което в същност вие вър-

шите, защото вие сте, които водите политическия живот на България след 9 септември; вие сте в челните редици на съпротивителното движение от 1934 г. И затова на 9 септември вие бяхте в челните редици. Вие водите. И от вашите действия се определят и действията на другите, които са с вас или около вас. И всяка крайна забележка наляво безспорно — вие поне, които сте диалектици, знаете — дава отражение и налясо. Недейте следователно обвинява тогава или оногава. Сметете се със събитията и сметнете, че ние всички сме представители на един единен народ. Помъчете се да разберете това, въпреки нашите мирогледови различия. Защото и вие имате мироглед, който ние сме се помъчили да разберем. Вие сте страдали много, и ние много пъти сме се мъчили да разберем вашите страдания. Обаче помъчете се да се задържите, защото да управляваш, значи да можеш да се самоуправляваш. Онзи, който не може да се управлява, не може да управлява никого; онзи, който не може да се задържа, който не може да удри спиралките, без спорно, може да направи големи грешки.

Както каза и г-н министър-председателят, въпросът сега е поставен като политически. Няма защо да навлизаме в формални софистики.

Министър-председател Георги Димитров: Морално-политически.

Димитър Цветков (ЗНП): Аз съм си отбелязал точно така, г-н министър-председателю: морално-политически въпрос.

Аз бих желал да Ви запitam, кога Вие във Вашия живот не сте сторвали грешка, която след това отчитате? Недейте счита Вие, че нашата грешка е такава, която да засегне из основи нашата морално-политическа принадлежност или нашия морално-политически колективитет. Аз бих желал само едно. И г-н министър-председателят е съвременник на епохата на Александър Стамболийски, както и г-н председателят на Великото народно събрание тоже е съвременник на тази епоха. Те са се борили заедно дълго време и са се опознали в борбата. Аз искам да разгледам въпроса чистосърдечно. Имам всички уставни и правилници на Българския земеделски народен съюз от 1905 г., уважаеми г-н министър-председателю. От конгреса през 1905 г. има един устав и към него един правилник; същият устав е изменен в 1919 г., и към него и правилникът. След това има изменение в 1932 г., и към него и правилникът. В този правилник има едно постановление, което навремето си нашите учители са написали. В първия правилник в чл. 24. а в последващите правилници в чл. 29 е постановено, че народните представители, които се кандидатират от името на Земеделския народен съюз, да подават оставки.

Министър Георги Трайков: Не оставки, а декларации.

Димитър Цветков (ЗНП): Аз ще Ви донеса устава и правилника, г-н министре. (Отива на депутатската си банка) Ето правилникът, ето и уставът.

Яни Янев (з): Това е уставът на Стамболийски, не на зелен Колю.

Един от земеделците: За Петко Стоянов валидно ли е това постановление?

Министър Георги Трайков: Г-н Цветков! Казано е: да подписва нужната декларация в два екземпляра, единият от които става в околийската дружба — а не оставка до Великото народно събрание.

Рада Ноева (к): Декларация е едно, оставка е друго.

Министър Георги Трайков: Такива декларации са дали всички там (Сочи земеделците) но не оставки

Димитър Цветков (ЗНП): Въз основа на чл. 29 от правилника за избиране на народни представители от името на Българския земеделски народен съюз — г-н председателят Коларов знае — Александър Стамболийски беше вземал оставките не на всички, а само на някои. Следователно, този правилник е останал като традиция в Земеделския съюз от 1905 г. до 1947 г., въпреки измененията на няколко пъти от устава, които изменения на устава, г-да — забележете, на устава — на Българския земеделски народен съюз, се отнасят само до състава на управителния съвет и до състава на постоянното присъствие, без да е засегнато което и да е друго уставно положение.

Аз зная, вие го знаете, Българската работническа партия миналата 1946 г. измени своя устав. Това е правилно. Ние обаче, уважаеми г-н председателю на Великото народно събрание, не сме имали възможност да свикаме един свободен конгрес, защото конгресът е само, който изменя устава и правилника за вътрешния ред. И действително аз сам, както и моите другари намираме, че поста новленето на чл. 29 от правилника е вече отживяло времето си. Обаче навремето си това постановление е било изработено от нашите учители и останало. Ако имаме възможност да свикаме конгрес, безспорно аз бих се борил и всички се бихме борили, тази останка от миналото да бъде стменена. Но дотогава, докогато тя е в сила, ние се подчиняваме. Следователно, тук става въпрос не за подчинение на личности, г-да. Недейте оскърбява така толкова много хора. Не е въпрос за подчинение на личността, а е въпрос само до дисциплина. Нашите оставки в същност не са подадени пред Великото народно събрание. Те са подадени пред управителния съвет. И управителният съвет е представителен институт на членовете на Българския земеделски народен съюз. Следователно, когато ние подаваме нашите оставки пред управителния съвет или пред Вържония съвет, ние считаме, че подаваме нашите оставки

пред членовете на Българския земеделски народен съюз. До днес, както някой каза тук, от тези членове на Българския земеделски народен съюз, които са гласували за нас, ние не сме получили абсолютно никакво уведомление за оттегляне на нашия мандат. И аз най-малко бих плевирал и никога не съм обичал да плевирам моя собствена кауза, но мене ми се струва, уважаеми г-жи и г-да народни представители, че тук не се касае за 23 народни представители, не се касае за моя личност, а тук се касае за престижа на Парламента, за престижа на българския народ. Аз с удоволствие бих си дал оставката, без да е необходима цялата тази много неприятна сцена и неприятна картина, която засяга авторитета на България.

Аз ви декларирам това нещо. Казвам го още един път — сега съм готов да я напиша и мотивирам. Обаче не беше приятно, тоя въпрос да се развива във Великото народно събрание. Затова защото, уважаеми г-да народни представители, ако смятаме народа за единен, ако смятаме народа за суверенен и неделим, и ние в края на краищата, макар че сме малко, сме една част от тоя неделим колектив. И тогава, когато вие се опитате да отделите от тоя неделим колектив каквато и да е част, вие нахвърляте именно тоя свещен принцип за неделимостта на големия колектив, наречен народ. И който се опита да нахвърли суверенитета на тоя голям колектив, безспорно той посяга на престижа на България.

Това е, което смятах, че съм длъжен да кажа пред вас, г-да народни представители. Но тук няма да повтарям...

Васил Павурджиев (з): Не го усуквай!

Председател Васил Коларов (Звъни)

Димитър Цветков (ЗНП): Кой е тоя, който толкова лекомислено апострופира? Имате ли понятие, господине, за отговорността, която тежи върху Вас?

Васил Павурджиев (з): Знаете ли, колко сте смешен, г-н Цветков?

Димитър Цветков (ЗНП): Аз не вярвам, вие да имате каквото и да е схващане за Вашата отговорност като член на едно Велико народно събрание, на един суверенен народ.

Васил Павурджиев (з): По-голямо от Вашето.

Председател Васил Коларов (Звъни)

Димитър Цветков (ЗНП): Аз завършвам, като смятам, че вие ще сторите една грешка. Вие днес съдите, обаче аз смятам, че нашите дела не вие окончателно ще присъдите. Нашите дела ще бъдат окончателно присъдени от българския народ в от историята. (Ръкопляскания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Петко Франгов.

Петко Франгов (ЗНП): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Не съм подавал заявление пред бюрото на Великото народно събрание за моята оставка. И вчера, когато беше прочетено моето име и имената на другите наши народни представители, аз протестирах, че неправилно се процедира. Г-н председателю! И вие казахте тогава: „Ние само ще ги прочетем“, а след това ги отправихте в комисията. Няма текст в правилника и в закона, по който можете така да процедирате. Затуй защото заявленията, които сме подписали ние, не сме ги отправили до Великото народно събрание, а са отправени до нашия върховен институт.

Титко Черноколев (к): До председателя на Великото народно събрание са.

Петко Франгов (ЗНП): И ето защо вие действувате съвършено неправилно — не се съобразихте нито с правилника, нито с избирателния закон.

Министър-председател Георги Димитров: Как и до кого са адресирани?

Петко Франгов (ЗНП): Тия заявления са адресирани до председателя на Великото народно събрание, обаче нашето волеизявление не е да дойдат тук по тоя път, а можеше да бъдат представени само от съответния институт. Ерго, при това положение, тук се върши едно грубо нарушение, тук се върши, бих казал, едно престъпление.

Министър-председател Георги Димитров: Престъпление вършите вие. Сами сте ги подписали тия декларации и сами сте ги адресирали до Великото народно събрание.

Петко Франгов (ЗНП): Г-да народни представители! Вие засегнахте формалната страна. Аз мисля, че съвършено неправилно действувате, затуй защото пред бюрото на Великото народно събрание няма поднесени оставки. Ето защо ние, за да предвядим и вас от заблуждение (Възражения от мнозинството), подадохме заявления, с които обясняваме, защо са подадени тия заявления за оставки на съответния наш върховен институт.

Досега се говори доста много. Аз няма да цитирам чл. 49 от правилника във връзка с чл. 105 от избирателния закон. Обаче ви тая да имате пред вид, че ако направите тия груби нарушения, ако не се съобразите с положението, че тия заявления не са адресирани, т. е. представени от съответния институт тук...

Министър-председател Георги Димитров: Сам си напишам с ръката си „До председателя на VI Велико народно събрание“.

Петко Франгов (ЗНП): Г-н министър-председателю! Тая заявка ние, за да могат да проявят своята правна сила, своите юридически последици, трябва да бъдат от съответния институт да бъдат представени тук. А съответният институт, това е...

Рада Ноева (к): Съответният институт е сега в затвора!

Петко Франгов (ЗНП): ... това е председателят на нашата парламентарна група.

Рада Ноева (к): Той е в затвора.

Един от мнозинството: Никола Петков.

Петко Франгов (ЗНП): Никола Петков. Той е личност, която представлява в постоянното присъствие, а също така и парламентарната група на Българския земеделски народен съюз.

Рада Ноева (к): Той от затвора ги изпрати тук!

Петко Франгов (ЗНП): Колко е печална нашата политическа действителност! Колко достойни синове паднаха в неравната битка, а то най-прогресивните сили в България!

Един от мнозинството: С които вие кондуствувате.

Петко Франгов (ЗНП): Да поменавам ли имената на толкова много и само от нашето семейство, дадени след 9 юни жертви?

Един от мнозинството: А ти става фашистки кмет.

Петко Франгов (ЗНП): В Прага беше убит моят вуйчо, д-р Райко Даскалов, който се готвеше, г-н министър-председателю, да поеме тук ръководството на септемврийското въстание през 1923 г. В затвора почина моят сватко, Цанко Бакалов. И моята участ аз ще ви кажа каква е. Борбата непрестанно водех и сега продължавам да я водя против всички насилници, които искат да изместят демократичните начала в България. Като студент, една група — тук е Мапо Пейков, нека ви каже — шест души смелци изхвърлихме проф. Александър Цанков, затуй защото той посети на Българския земеделски народен съюз и унищожи първите синове на тоя съюз.

Титко Черноколев (к): Какви 6 души!

Петко Франгов (ЗНП): И след това и вие почнахте един по един да падате, и вашите редове се разрешиха, г-н министър-председателю.

Един от мнозинството: 9 септември Ви свари кмет.

Петко Франгов (ЗНП): Мен не ме е сварила 9 септември кмет. Добре си направете справката. Това бяха от тук, от тази страна (Сочи опозицията), г-н министър-председателю, които създадоха Отечествения фронт (Възражения от мнозинството), които рамо до рамо...

От мнозинството: Ей-а-а!

Петко Франгов (ЗНП): ... защитавахме и пазехме и вашите, и нашите принципи и позиции.

Един от мнозинството: Недей плака.

Петко Франгов (ЗНП): Нека ви кажат и вашите тук, които добре познават политическия живот: шест министри, които са в оставка, бяха в Отечествения фронт на 9 септември.

Един от мнозинството: Ти къде беше?

Петко Франгов (ЗНП): Шест министри, които тук стоят...

Крум Милашев (к): Защо излязоха?

Петко Франгов (ЗНП): Те излязоха затуй, защото вие не пожелахте да се разберем като отделни организации и се намесихте във вътрешния живот на нашата организация.

Титко Черноколев (к): Тая песен не минава вече.

Петко Франгов (ЗНП): Вие направихте груби грешки и нарушения и това накара Земеделския народен съюз да вземе малко по-друго отношение спрямо вас, за да спаси честта на своята организация. Бял Недялко ви каза, че по отношение на младежта ние не се разбрахме. Защо трябва това да се създава? Защо вие направихте тези грешки, за да бъдем ние днес в опозиция?

Рада Ноева (к): Хайде холан!

Петко Франгов (ЗНП): Г-н министър-председателю! Вие отчитате грешките, вярвам и тази сега ще отчетете. И както миналите режими изгонваха прогресивните сили на Народното събрание, така днес и вие искате да вървите по същия път. Внимавайте да не направите тази грешка, защото после ще бъде късно. Българският земеделски народен съюз не е бил никога реакционна групировка и няма да бъде такава.

Един от мнозинството: Вие не сте Земеделски съюз.

Петко Франгов (ЗНП): И днес всички сдружени земеделци, всички работници от селата, които от ранна сутрин до късна вечер създават блага, за да хранят всички други, . . .

Един от мнозинството: Те са в Отечественния фронт.

Петко Франгов (ЗНП): . . . ние ги представяваме достойно и се вслушваме в техния глас (Ръкоплескания от опозицията. Оживление сред мнозинството), затова защото волята на народа е и наша воля. Vox populi, vox Dei — глас народен, глас Божи.

Един от мнозинството: Ей-й-й!

Петко Франгов (ЗНП): Никога Българският земеделски народен съюз . . .

Министър-председател Георги Димитров: Къде е вашият народ сега? Казвайте, че революция ще стане.

Стефан Димитров (ЗНП): Работи за вашия двегодишен стопански план.

Петко Франгов (ЗНП): Никой не казва, че революция ще става. Нашият народ е скромен, г-н министър-председателю, и е доста много. Вие го знаете добре. Нашият народ работи днес и е непрекъснато на своята нива, на своето лозе. Ей тук има и други негови представители, те могат да ви кажат, а и Вие лично го знаете това: едва ли има друг по-трудолюбив народ от нашия.

Министър-председател Георги Димитров: Той не вдига и пръста си за вас. Помнете ми думата.

Петко Франгов (ЗНП): 1.200.000 гласа даде за тези (Сочи опозицията) а днес ще даде и повече. Дайте ни свободни избори, и той ще ви каже дали не е така.

Министър-председател Георги Димитров: Къде са сега? Защо не се дигат във ваша защита?

Петко Франгов (ЗНП): Пак са с нас, г-н министър-председателю! И може би сега са повече.

Министър-председател Георги Димитров: Вие знаете, че престават да бъдат със вас и затова сте с така клюмнали глави.

Петко Франгов (ЗНП): Вие искате разбирателство. Не е пътят чрез прокурора за разбирателство. Само когато искрено, лоялно и честно си подадете ръката, ние ще я приемем. Но когато тя не е протегната сърдечно . . .

Титко Черноколев (к): Вие сте си го избрали този път.

Рада Ноева (к): Защо приказваш такива смешни работи? Какво представлявате, та ръка ще ви подаваме!

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Петко Франгов (ЗНП): Декларирам, че заявление тук във Великото народно събрание пред бюрото да си подам оставката като народен представител не съм давал и неправилно ще бъде да пропедирате така, щото да отнемате моя депутатски мандат. Искям да ви кажа: не държа на депутатския си мандат. Готов съм да сляза

Председател: (п) ВАСИЛ П. КОЛАРОВ

долу сред моите приятели отрудени селяни и наедно с тях на лозето, на нивата, на общественото поприще да дела скърби и радости, защото там и работниците ме обичат, и селяните ме обичат, . . .

Един от мнозинството: Не е вярно!

Петко Франгов (ЗНП): . . . обичат всички тези, които са трудолюбиви, честни и искрено работят за тях. Ние ще продължим нашата дейност с вяра, че Българският народен земеделски съюз, който мина през толкова изпитания, който беше обект на толкова много усилия да бъде разложен, да бъде унищожен, който даде толкова много скъпи жертви, няма да бъде унищожен, няма да бъде разложен, а напротив, с още по-голяма вяра, с още по-големи сили ще живее, за да може да докара едно нормално положение в България, най-после българският народ да заживее един по-спокоен, по-честит, по-хубав живот. (Ръкоплескания от опозицията)

Вълко Червенков (к): Това без вас ще стане.

Председател Васил Коларов: Г-да народни представители! Мисляваме към гласуване на предложението, направено от комисията.

Един от опозицията: Дадох Ви бележка, г-н председателю, за още трима души да говорят.

Председател Васил Коларов: Аз помолих, които желаят да говорят, да се запишат. Записаните се изказаха. Няма други записани и историята се свърши.

Решение:

Поради доброволен отказ да носят мандата, в който са били обещани от своите избиратели; поради явния отказ да говорят и гласуват във Великото народно събрание според собствената си съвест и убеждение, Великото народно събрание счита, че народните представители: Петко Христо Стоянов — II Софийска градска избирателна колегия, Недялко Атанасов Мочуров — Павликенска избирателна колегия, Асен Александров Стамболийски — Севлие夫ска избирателна колегия, Димитър Стоянов Ангелов — Хасковска избирателна колегия, Рангел Василев Даскалов — Пловдивска селска избирателна колегия, Асен Павлов Баев — Михайловградска избирателна колегия, Димитър Цветков — Врачанска избирателна колегия, Кирил Попов — Търговищенска избирателна колегия, Недко Колев Ботев — Русенска селска избирателна колегия, Тодор Стоянов Лазаров — Преславска избирателна колегия, инж. Стоян Божков Георгиев — II Софийска градска избирателна колегия, Иван Цвятков Гинчев — Плевенска избирателна колегия, Иван Христов Костов — Провадийска избирателна колегия, Кочо Георгиев Бочев — Новозагорска избирателна колегия, Михаил Т. Михайлов — Видинска избирателна колегия, Митю Ив. Седев — Елховска избирателна колегия, Петко Ив. Франгов — Кубратска избирателна колегия, Петър Божинов Трифонов — Никополска избирателна колегия, Спас Найденов — Софийска селска избирателна колегия, инж. Тончо Тенев — II Софийска градска избирателна колегия, Стоян А. Кърлов — Ломска избирателна колегия, Стефан Г. Димитров — Исперихска избирателна колегия, Калю М. Калев — Новопазарска избирателна колегия, са загубили достойнството в качеството да бъдат членове на Великото народно събрание и ги лишава от техния мандат.

Едновременно, уважавайки волята на избирателите от техните избирателни колегии, Великото народно събрание счита, че те следва да бъдат заместени със следващите в съответните листи кандидати или подгласници.

Моля г-да народните представители, които са съгласни с това предложение, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието прием.

Следващото заседание ще бъде утре със същия дневен ред. Закривам заседанието.

(Закрито в 22 ч. 50 м.)

Секретар: { (п) ИЛИЯ РАДКОВ
(п) РАДА НОЕВА

Началник на Стенографското отделение: (п) ТОДОР АНГЕЛИЕВ